

309981

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 13 వ తేది శనివారము

No. 63

పంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర నిజభాద్రపద మాస బహుళ త్రయోదశి ౧౨.

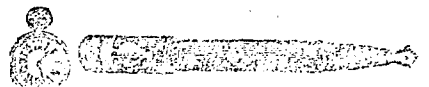
సంచిక ౧౬౩

మిక్కిలి మనోహరమును మువాసన 126
(రిజిస్టరు కబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కబడినది.)
ఇప్పటికాలపు రుచి కనుగొనని, సాటిలేని మనోహరము మువాసనగలది.
అల్పాహుళగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలవై కొన్ని దినువులు చిలకరించినచో, మనోహరము మువాసన నిన్నులవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్నవైజు (అర డ్రాం) సీసా 1-3 రు 0-8-0
మధ్యరకము వైజు 1-1 డ్రాం " " 0-12-0
పేరొకవైజు 2 " " " 1-4-0
పెద్దవైజు 4 " లేక 1/2 డ్రాం " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులూ దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగోవును సీసావైజును, కాడ్డవైజును అటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ అటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరవారి దిగువవానికి వ్రాసినచో అతనికి ముకుగుల మువాసనకాడ్డ ఉచితముగ పంపుదురు.

పోస్ట్ పంపుట ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ షాపు కెమికల్ కో; నెం. 153, జమ్మానునీదు బొంబాయి.

బహుమతి! 5 రూపల వెలగల వాచ్. బహుమతి!!

ఈ చిత్రపుల్లోగల సిరా అద్దక వ్రాము అస్థియాదేశపు 14 క్యారట్ల గోల్డ్ పేటెడ్ నిమ్మగల ఫోటో టేకేనా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిమ్మ, 1 కిక్లప్పుతో వెల రు. 5-4-0. ఈ పేనాను కొనుగోవులకు వై చెప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మదరాసు మెయిల్ బాక్స్ కంపెనీ, (838) వైసాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత అత్యుత్తమ శరణుముల సజ్జాతమును గురించిన శాస్త్రీయవర్ణ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. డి. చిన్నవైజు చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-3-0 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాస్వామియము పోస్ట్ బాక్స్ 212, మదరాసు

తక్షణము దరఖాస్తు చేయించు.

కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్రదేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరినర్సోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.

గారిచే సులభమైనది వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తక్షణము ఈ క్రిందివిభాగమునకు వ్రాయుడు:-

(916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవిధి సాహుకార్వేట, మద్రాసు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన

"ఆంధ్ర శిగరెట్లు"

881

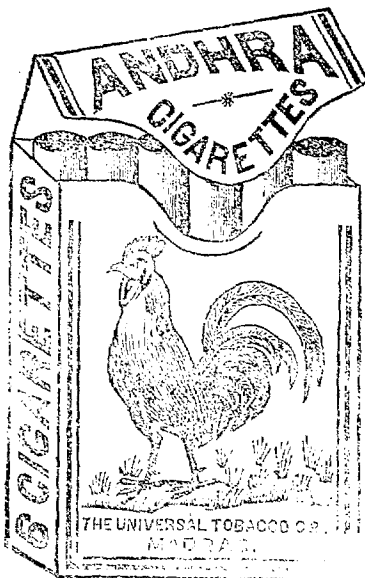
(కోడిపుంజ మార్కు గలవి)

స్వదేశీవ్యాపారమును ప్రోత్సహింపరచ దలచిన ప్రతివారును భరతఖండమున వెరిగిన మేలైనపుగాకుచే జేయబడు కోడిపుంజ మార్కు ఆంధ్ర శిగరెట్లనే కొనుగో. వెల సరసము. యంతమాత్రమును విదేశీ శిగరెట్లకు తిసిపోవు. పాకెట్ 1-కి ఆరు శిగరెట్లుగల మారు పాకెట్లుగల వెల్డె 1-కి వెల రు. 1-8-0

మారు పెట్టెలుగల కేసు 1-కి వెల రు. 118-12-0 ఒక కేసుగాని, వైగాగాని తీయువారికి స్పెషల్ కమీషను ఇవ్వబడును

యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెనీ,

6, జనరల్ పీటర్సురోడ్, మాంటూరోడ్ పోస్టు, మదరాసు.

TRY AT ONCE!! TRY AT ONCE

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN BALM.

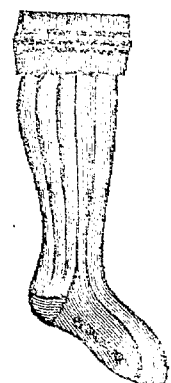
PRICE 8 ANNAS PER BOTTLE

SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

AMRUTANJAN DEPOT,

Bombay & Madras.

Encourage Swadeshi Industries BY Buying Swadeshi Goods ANDHRA KNITTING FACTORY, 220, CHINA BAZAAR ST. MADRAS. Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates. Trial orders Solicited.

నోటీసు.

గుంటూరు కాటన్సుజాట్ వేపరుమిల్సు కంపెని (లిమిటెడ్)

ఇందువల్ల సర్వజనులకు తెలియజేయునది యేమనగా :—

(921)

ఈ వైని ఉదహరించిన యంత్రశాలయందు ఆ 1917 సంవత్సరము డిసెంబరు 5 వ తేదీనుండి ఆ 1918 సంవత్సరము నవంబరుతో అంత్యమయ్యెనుమారు 12 మాసములకు సంచలు తయారు చేయించుకొను హక్కును కంపెనియొక్క రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసువద్ద గుంటూరు పట్టణమందు రహదారి బంగళాకు యెదుట మ్యూనిసిపల్ 1885 నెంబరు గల గృహమువద్ద యీ నెల 16-17-18 తేదీలను ప్రతి రోజు మధ్యాహ్నము 3 గంటలు మొదలు 5 గంటలవరకు బహిరంగమైన వేలము మూలముగా అమ్మబడును. యెక్కువ పాటదారుని పేర పాట ఆఖరు తేదీయగు 18-1-17 తేదీ నాయంత్రం 5 గంటలకు కొట్టివేయబడును. అనగా ఆఖరు పాట దారుని పాటపూ ఖాయపరచబడును.

సదరు వేలంపాట పాడదలచినవారు యీ క్రింది షరతులకు బాధి పాటవెట్టవలెను.

1. యంత్రశాలయందు 50 చుక్కలుగలవు. 500 పానులు తూనికె గల పుట్టెకు గోగునారను సదరు శాలయందు తయారుచేయుటకు కంపెని వారికి ఆఖరు పాటదారు ఇచ్చుటకు కంపెనివారు అంగీకరించు లేదుచొప్పున అగుమొత్తము సదరు పాట మొత్తము అయియుండును.

2. కంట్రాక్టరు ఆఖరుపాట ఖాయపడిన లగాయతు డిసెంబరు 1 తేదీలోగా ఆ 1918 వ సంవత్సరము నవంబరు వరకు మిల్సుయొక్క కంపెనివారుయిచ్చు నార షెడు కంట్రాక్టరుయొక్క సొంత ఖర్చులతో కంపెనివారి పేరచు రు 10000 ఫదివేలరూపాయలకు నవంబరు వరకు ఫైర్ యిం శ్యూరెక్సు చేసి యిందుకు ఇన్ శ్యూరెన్సు కంపెని వారికి చెల్లించవలసిన మొత్తం చెల్లించి పోలికె, శ్రేక్రిటరీ అండు బ్రజరర్సుతావున దాఖల్ చేసి సదరు కంట్రాక్టరుప్రకారము 5 వ తేదీ డిసెంబరు లగాయతు వర్కింగు చేయించుకొనుటకు కంట్రాక్టరు సిద్ధముగా నుండవలెను.

3. సదరు కంట్రాక్టరు కాలములో యితర జిల్లాల ప్రాంతములలో పండు గోగునార, కట్టె నార కాకుండా యుండేమంచినారతో వర్కింగు చేసుకొనవచ్చును.

4. సదరు వేలముకాలమందు పాడదలచిన వారు 100-0-0 నూరురూపాయలు శ్రేక్రిటరీను అండుబ్రజరర్సువద్ద డిపాజిటుచేసి పాటపాడవలెను. యిందులో ఖాయపరచబడిన పాటదారుని సొమ్ము తప్ప తతిమ వారల సొమ్ము ఆరోజుననే రిటరన్ చేయబడును.

5. యెక్కువపాటదారుని పేర పాట ఖాయ పరిచిన తక్షణమే సదరు కంట్రాక్టరు రు 5000 లు అయిదువేల రూపాయలు శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సువద్ద డిపాజిటు చేయవలెను. అట్టి మొత్తము భర్తికి వేలము పాటయందు డిపాజిటు చేసిన 100 రూపాయలు పోను తక్కిన 4900 లు నాలుగువేల తొమ్మిదివందలు రూపాయలు డిపా జిటుచేసి తక్షణం రసీదు పుచ్చుకొనవలెను. కంపెనివారివద్ద కంట్రాక్టరు డిపాజిటు చేసిన 5000-0-0 అయిదువేల రూపాయల మొత్తము కంట్రాక్టరు షరతు ఆఖరు మాసము అనగా 1918 వ సంవత్సరము నవంబరు నెల ఆఖరు భాగమందు కంపెని లెఖలయందు సదరువర్కింగు పాట్లను క్రింద కంట్రాక్టరుపేర జమ కట్టబడును.

6. కంట్రాక్టరు గోగునార పని జరిగినరోజు 1-కి అవుట్టరక్ 16 పుట్లకు తక్కువలేకుండా కం ట్రాక్టరు పూర్తి వాయదాకు లెఖ లప్పచెప్పు జవా బుదారి కంట్రాక్టరుదియగు యున్నది. సదరు కం ట్రాక్టరు అసంతములో యెప్పుడైనా శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు అడిగినప్పుడు లెఖ చూచుకొని దరహామీద 16 పుట్లవంతున లెఖ వచ్చుచెప్పు వలెను. 16 పుట్లకు వర్కింగు తగినప్పుడు కంపెని వారికి కంట్రాక్టరు కంట్రాక్టు రేటు ప్రకారం అయిన సొమ్ము కట్టియిచ్చి రశీదు పుచ్చుకొనవలసి యుండును.

7. మూడుమాసముల వర్కింగు సరిపొయ్యె నారమిల్సువారు యిచ్చిన షెడ్యూల్ గోగునారనిల్వ నుగురించి కంపెని వారు అడిగినప్పుడు కంట్రాక్ట రు వైవిధముగా నిల్వచూపిస్తూ యుండవలెను.

8. టొల్లునేతకాకుండా 44 x 28; 40 x 29; 34 x 28 ఇంచెసు కొలతలు గల సాదాసంచు లను కంట్రాక్టరు సప్లయచేయు గోగునారతో కం పెనివారు అన్ని ఖర్చులు భరించి తయారుచేయు దురు. సదరు గోగునారను కంట్రాక్టరుతన స్వంత ఖర్చులతో తూనికవేయించి యంత్రశాల యొక్క హాలునందు కంట్రాక్టరు వప్పగించవలెను. యం త్రశాలయందు తయారుచేయబడు సంచుల బేళ్లను కంట్రాక్టరు ప్రతిరోజు వప్పగించుకొని వెంటనే యంత్రశాల ఆవరణము నుంచి తీసుకొని పోవ లెను.

9. యంత్రములు చెడిపోవడము లేక విరిగి పోవడము యంత్రమునకు నవసరమైన నిల్వసామా నులు, యంత్రపు భాగములు యూరోపు దేశము నుండి రాకపోవడము లేక పనివాండు సమ్మెకట్ట డము, వైవికరాణికములవల్ల కలిగే ఆలశ్యముకు మరియు కంపెనివారికి వల్లపడని యితర సంగతు లచేత ఆగిపోవడము గాక తతిమ్మ రోజులకు పని చేయుటకు కంపెనివారు పూనుకొనుచున్నారు.

10. కంట్రాక్టరు సప్లయచేసిన గోగునారతో సాధ్యమయినంత హితకరముగా పనిచేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారు గాని తరుగు వగైరాలకు, రద్దుకు, పూచీదాల్లుకారు, అనివార్యమైన కారణముల వల్లగాని, కంట్రాక్టరు లోపములవల్లగాని పని చక్కగా జరుగనియెడల అందుకు కంపెని వారి జవాబుదారి యంతమాత్రము లేదు.

11. యంత్రశాలకు పూర్తిగా పని కలుగు లాగున అవసరమయిన గోగునారను సప్లయ చే యుటకు కంట్రాక్టరు బద్ధుడయి యుండవలెను. అదియు గాక కంపెనివారు తయారుచేయు సంచు లకు బస్తాలుగా కట్టుటకు అవసరమయిన త్రాళ్లు కంట్రాక్టరు సప్లయచేయవలయును. బస్తాలు కట్టు ట యందు పువయోగించు గోని గుడ్డ కంట్రాక్టరు యిచ్చు నారతో కంపెని వారు తయారు చేయు దురు.

12. ఎప్పుడైనను మిల్సుపని చేయుటకు కావ లసిన గోగునారను సప్లయచేయుటకు కంట్రాక్టరు తప్పిపోయిన యెడలను, మిల్సు పనిచేయక ఆపు దల చేయవలసి వచ్చే యెడలను, పయిని చెప్పిన 16 పుట్ల ప్రాప్తికి కంట్రాక్టరు నార సప్లయ చేయక తప్పిపోయిన రోజులకు కంట్రాక్టు రేటు ప్రకారము కంపెనివారికి రావలసిన దిగు బడి బాపతు సొమ్మును కంట్రాక్టరు కట్టి యివ్వ వలసి యుండుంది.

13. సదరు కంట్రాక్టు షరతు కాలములోపు నకు కంట్రాక్టరు సప్లయచేయు నారమట్టుకు మాత్రమే పనిచేయుటకు కంపెనివారు పూనుకొను చున్నారు. కంపెనివారి సమ్మతిసయిన కంట్రాక్టరు వలన ఆక్రమణ కాబడిన కంపెనివారి తాలూకు ఫలము లేక నారషెడ్డుకు షరతు ఆఖరుననే తక్షణం కాఫీచేసి కంపెనివారికి మంచి స్థితిలో వప్పగించి వారివలన రశీదు పొందవలెను. అట్లు జరుగని యెడల షరతుకు మించి వాడుకున్న రోజులకు షెడ్డుకుగాను రోజు 1-కి రు 20-0-0 యిరవయి రూపాయల చొ॥ కంపెనివారికి కంట్రా క్టరు యిచ్చుకొనవలసి యుండుంది.

14. కంట్రాక్టరువలన కంపెనివారికి డెలివరు చేయబడి గోగునారను సంచులుగా తయారుచేసి నందుకు అయిన ఖర్చులు అనగా కంట్రాక్టు రేటు ప్రకారము అయిన చార్జిన్ని మరిన్ని 6-వ పేరాలో నుదహరించబడినరో 1-కి 16 పుట్ల ప్రాప్తికి రావ లసిన సొమ్ముతో 15 రోజులకు ఒకసారి అనగా గత 14 దినములకు అయిన చార్జి 15-వ రోజున కంట్రాక్టరు కంపెనివారికి రిజిస్టరీ షెడ్డూఫీసులో సాయంత్రం 5 ఘంటలలోగా చెల్లించుతూ యుండ వలెను. అట్లు చెల్లించుటకు తప్పిపోయిన యెడల తప్పిపోయిన ప్రతిరోజు 1-కి రు 50-0-0 యాభయి రూపాయల చొప్పున అపరాధం కంపెనివారికి కంట్రాక్టరు నిరభ్యంతరముగా చెల్లించవలెను.

15. కంట్రాక్టరు బాయిదాల ప్రకారం 15 రోజులకు ఒక పర్యాయము సొమ్ము చెల్లించక పోయినను మూడేసి మాసములకు వర్కింగు జేయుటకు నార తగిన నిల్వచేయక పోయినను సదరు కంట్రాక్టులోని షరతును ప్రకారం జరగని యెడలను శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు కంట్రాక్టు క్యాశల్ చేయుటకున్న కంపెనివారికి కాబడె అన్ని విధములయిన నష్టములకున్న కంట్రాక్టరు వల్ల వసూలు పర్చుటకు సంపూర్ణమయిన హక్కు కలదు.

16. 15-వ పేరాలో నుదహరించిన సందర్భ ములు తటస్థమయినప్పుడు శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజ రర్సువల్ల లిఖిత పూర్వకమైన వుత్తరువు లేకుండా అప్పటికి (మిల్ కాంపౌండు)లో నిల్వవున్న నార గాని తయారయిన సంచులు లేక బేల్లుగాని, తీసు కొని వెళ్ల కూడదు.

17. ఈ కంట్రాక్టు యెవరికి అయిన శ్రేక్రిట రీను అండు బ్రజరర్సు అనుమతి పొందకుండా యెవరికి సదరు కంట్రాక్టు ట్రాంసుఫర్ వగైరా యేలాంటి అన్యాయకాంతములు చేయకూడదు.

18. శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు యెక్కువ పాటదారునే విధిగా అంగీకరించుటకు బద్ధులుగారు. యెక్కువ పాటదారుని యితర కారణములచే వప్పుకొనకుండా పుండుటకు వారికి హక్కు కలదు. శ్రేక్రిటరీను అండు బ్రజరర్సు పాటదార్ల వల్ల సెక్యూరిటీ తీసుకొనుట అవసరమని తోచే యెడల అట్లావారు చేయుటకు హక్కులేదు.

గుంటూరు. } వైండాఫ్ వెంకట చలపతి
2-10-1917 } లింగమల్లు రామచంద్రారవు
శ్రేక్రిటరీను అండ్ బ్రజరర్సు

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి నెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పొన్నపు నొప్పుల బాగు

దొలును. వాయువు

పోట్ల బాగుండును.

సుఖానందమును

కలుపును.

వనమూలికలచే సాంధ్రా దేశమును

తెలుగుచేయుచును ముందును.

దీనిని విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డబ్బీ. } 109, ప్రభుత్వం, బాంబాయి, }
6, తిరువల్లి, తిరువల్లి.

శుక్లనక్షత్రమునకు దివ్యోపధము
శుక్లనక్షత్రమునకు దివ్యోపధము
అమృతముగా పుచ్చెయ్యును నెల రు. 1.
కె. ఎల్. ఎల్. సింహా బ్రదర్స్
(915) నేటిపు డాక్టర్, రాజమహేంద్రవరము.

వరసంహారము
అమృతమును డి.కె.టి.పునవల. 256 పేజీలు
కాల్చికోలెండు 1-8-0 చందాదాతలైన 1-0- మాత్రమే.
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథాలయము:
నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

అత్యుత్తమమైన జ్యోతిషము
మీ జన్మకాలమును తేదీవిగాని లేక మీ నయమును
నక్షత్రముగాని లేక మీ జాతును వ్రాయుచేయు గాని
తెలుసుకొనును. మీ జీవితకాలమును సంవత్సరములకు
వార్షికులను తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపా
యిన మాకు పంపవలెను. మా జ్యోతిషముయొక్క శ్రేష్ఠతను
గూర్చి కుంభకోణములో వ్రాసిన పత్రమును చూచుచు
జి. కే. శివ రామయ్యుని బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యుత్తమముగా ఈ సంవత్స
రమునందు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంత
ము నిచ్చినది.
దీనిని అన్నిలాజికలు బ్యూరో
902 వాడవరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు
బహుస్కృతులు - కిలుములు - డెరాలు - గ్యాసు దీపములు -
బొమ్మల కాళ్లు - గాడి పుష్పములు విక్రయించెదము.
కాబట్టిలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ఒక రోజు ప్రస్తుతమున స్వర్ణపతకము బహుమతిగ
సొంతబడినది. ఆహారపరస్థానా రిజిస్టరుకాబడినది.

జగద్విఖ్యాతమైన సువాసనగల
సెంటు. పరిమళమున్న సెంట్లము
దును. ఒకమాత్రం కొని దీని యధాధ
మును పరిశీలించు.

ధరలు

1/2 డౌన్ బుడ్డి	2-0-0
1 డౌన్ బుడ్డి	0-12-0
1/2 డౌన్ బుడ్డి	0-8-0
1 డౌన్ బుడ్డి	0-1-0

పరస్పర తలనమును గూడ పరిశీలించు. దీనిలో
లోపా సంబంధమును చూచు లేవియు కలియుట లేదు.
సప్రసిద్ధమైన తలనా సీసా 1-కి రూపాయి. పోస్టేజీ చేరు.
ఒక అణాచీటిని పంపినచో నమోనాకు ఒక చిన్న
సీసాతో చదురుచిత్రము పంపబడును. (490)
డి పరస్పర పెర్ఫ్యూమరీ కో,
నెం 1, వైకోని, బాంబాయి నెంబరు 8.

జాతీయోత్సవములు.

సర్వ సాధారణముగా లోకమున చేయుచున్న పలుకు
వాకలెగాని పరికిన చొప్పున వాచరించువారు లేరు. ఏవిష
యమైనను అనుభవజ్ఞానముతో పరిశోధించినచో తత్వము
బోధపడకపోదు. ఉద్దేశించుకొననిదే ఆచరణలోనికి తెచ్చుట
అసంభవముగాన ప్రాచీనకావ్యము ఉద్దేశ్యములను వాగ్దా
పమునో గురి యేవిధమునో వెలుగురునుట సమంజసము.
మనజాతీయ తత్వమును అనుభవజ్ఞానమున నుంచవలసిన విధ
మున నుంచుటకు కొన్ని ఆపొకర్యములు లేకపోలేదు. అయి
నను తనకే నిష్ఠతో పనిచేసిన అన్నికర్తవ్యములను దాటగలము.
ఒక్కొక్కజాతి తత్వము ఒక్కొక్కవిధమున నుండును. వాకివారి
జాతియను ఉత్సవములందు, వాకివారి కవచములందు వారి
వారి యాటలందు, వారివారి దేశభాష గ్రంథముల
యందు, వారి వారి చేయదులయందు, పరిపరి విధముల
వెలువచుచుండును. ఇందున అభిలక్షిత
రాష్ట్రీయ ప్రజలను ఏకత్రాటియిన నడపునది జాతీయ ఉత్స
వములు. ఇదివరలో అక్షరశుద్ధి గలవారలు మాటకీ 90 నుండి
కుక్షింభర్యముననే తృప్తి చెందవలసి యున్నది. ఇట్టి వాచ
కుక్షింభర్యమున కాధారము స్కూలు వాకరీ (ఉచ్ఛ్వా
గము) తప్ప పేరేమియులేదు. అథవా ఉండినను గొప్పగొప్ప
పర్తక సంఘములు వచ్చె గాలు పరదేశీయులచే స్థాపింపబడి
యుంటున్న నచ్చుటకు కూడ భారతీయుల కార్యమున గురుణ
ముగా నుండదు. స్కూల్లో చదువునప్పుడును, తరువాత
ఉద్యోగమున నిమగ్నము పుచ్చేవారులు చేయునప్పుడు వీరికి
ఆట విడుపుదినములు గాని విశ్రాంతి వియమములు గాని
(holidays) ఇప్పుడు ప్రతిజాతివారమున క్రిష్టమనవంతుగలుగు
ఈస్టరుపండుగలును. ఇందున క్రిష్టమన వగయరాపండుగలు
హిందువులకి కాకపోవుటచే సదరుదినముల కొన్ని కొన్ని తావుల
గురువారపుచేయువారలను వారివైతనిభిచేయువారు నయభయ
ముల పనిచేయుచువాడుక ఉన్నట్లు అందరకుచెలిపిదమే. ఇకను
భారతీయుల పండుగలకు నెలవుదినములు లేవని వాడుభిప్ర
ాయముకాదు. వీరికి జాతీయతత్వమును అనుభవజ్ఞానముతో ప్ర
వేశ పెట్టుటకు తగిన పద్ధతిలేదు. ఈ నెలవుదినములు ఎట్లు
ప్రభవమున నేర్పడినవో తెలియదు. వినాయక చతుర్థి పండు
గకు సాధారణముగా తొమ్మిదిరోజులు ఉత్సవములు జరుగ
వలసియుండుట అందరకును తెలిసిన విషయమే. అట్టి పండు
గకు ఒకదినమే నెలవు. శ్రీరామనవమి నెలవు వైష్ణవులకు
మాత్రమే. దసరా నవరాత్రులు—ఆయుధపూజ యని పేరు.
ఏయే గూయధములను పూజచేయునలెనో ప్రస్తుత జాతిక
స్థితిని అనుసరించి చెప్పటకు వీరులేదు. ఈ ఉత్సవములకే
“దేవీ నవరాత్రులు” అని వాడుకకలదు. “వి జ య ద
శమి పండుగ” అని చెప్పట కూడ కలదు. ఇట్టి పండుగకు
ఒకరోజు నెలవు. తప్పితే రెండురోజులు. దీపావళిపండుగ
నరకచతుర్దశి ఒకొక్కప్పుడు ఒకరోజుననే తటస్థించును లేక
తరుచు రెండురోజుల పండుగ. అప్పుడప్పుడు మూడవరోజువార
సంకరమో లేక ఆదివారసంకరమో తటస్థించునప్పుడు మా
త్రము జాతీయనెలవు దినములు కలసివచ్చును. కానుదవానము
చాలచుండికే కథయే తెలియదని వ్రాసిన అతిశయోక్తి కానే
రదు. అమావాస్య పూర్ణిమ వచ్చెరా దినములు లేఖనోనే
లేవు. “జాతీయాలందరకును ఇవియే పండుగాలు” యనెను

ప్రశ్న కలుగవచ్చును. వారివారిమతములను ఆచారములను
అనుసరించి వారివారి జాతీయముత్సవములకు నెలవు దినములు
దొరకవలెననెను విషయమునకే యందరును పాటుపడవలెను.
ఈవిషయమునందు మనలను మనమే నిందించుకొన
వలెను. తమము తాము గౌరవపరుకొననియెడల పరులవల్ల
గౌరవహాస్రముకాని ఆంగ్లేయచరముకలదు. కావున నికనై
నను, ఆత్మగౌరవస్థాపనార్థము సాధ్యమయినంతవరకు ప్రారం
భముచేయుట చేయదు. ఇట్లు త్రోవ చూపుటలో పత్రి
కలు జనులకు మహాపకార మొనగించుచున్నవి. ఇప్పటికిని
చెప్పకొంటే సిద్ధ. మనవారిలో సగమున సగముమందికై నను
తిథికరణ సత్కర్తయోగములు తెలియవు. వాకములు ఆంగ్లే
యానునెఱుమునను ఉన్నవి గనుక జ్ఞాపకము పోలేదు. పర్వ
దినములు అనినచో తెలుగు నిలుంటువు వెదకివలసి వచ్చును.
పత్రికలలో సంవత్సర మాసలిఖులు వేయుట మిక్కిలి సహ
కారి. జాతీయతత్వమును నూచించుచున్నవి. దేశభాషలలో
ప్రకటింపబడు దైనికపత్రికలు కూడ ఏల ఆంగ్లేయపద్ధతిచే
అవలంబించవలెనో తెలియవచ్చును. ఏనికి కారణ మేమియు
నుండదు. ఏమోతరణ ముట్టువచ్చుచున్నది. దేశభాషలలో
ప్రచురింపబడుపత్రికల— ముఖ్యముగా దైనికపత్రికల—
అధిపతులందరును తేరి మన సంవత్సరప్రకారము రాబోవు
జాతీయ ఉత్సవములకును విశ్రాంతివియమ దినములకును—
అమావాస్య పూర్ణిమదినములు వచ్చె గాలు—ప్రతికాధిపతుల
సమావేశమునో చర్చించి ఆయాదినములను ఏర్పాటు
చేయుచున్న నమ్ముచున్నాను. మొత్తమువీధి సంవత్సరమునకు
విశ్రాంతిదినములు లేకరానోగ్యమునకు కావలసినసంఖ్య యుం
డును. ఈ మార్పునుండి రాబోవు భరితమునకు వెలచేయ వీలు
లేదు. ఇట్టిమాపు జాతీయ తత్వస్థాపనమునకు తోడుపడును
గాన నీవిజ్ఞాపన మొనగాలోనికి తెచ్చుచి దేశభాషాదైనిక
పత్రికాధిపతులు ప్రార్థించు— “జాతీయోత్సవాని”

గుంటూరు జిల్లా తెనాలితాలూకా తెనాలి గ్రామ
నివాసియగు బ్రహ్మశ్రీ గుంటూరు పట్టాభిరామ కాస్టులు
ఈకేరిగి గ్రామమునకు విచ్చేసి యీ నెల నె 6 ది “నేత్రావ
ధానం” జానపద. దీనిని తెలికించుటకు యిందుమించు రెండు
వందలమంది సభ్యులు వచ్చియుండిరి. వీరి విద్యయందు కడు
బాగూతులై సభ్యులచే మెసంగబడిన “ఆంధ్ర” “ఆంగ్లేయ”
భాషా సమస్యలను చక్కగ వ్రాసి నేత్రోత్సవము గావించి
చి ఎల్లరచే కొనియాడబడిరి. మరుదిన మాదివారము సాయం
క్రియ వీరు సంగీతముచే ఎల్లరచునంబుల నాకర్షించిగాన మాధు
ర్యముచే సంతోషముతో చిచ్చులంచేసిరి. (పురవాసి)

అమలాపురం తాలూకా అయినదిల్లి గ్రామమునందు
నాలుగుమాసముల క్రిందట కలరా ప్రవేశమైనది. ఇంతవరకు
తగ్గలేదు. రమారమి 100 మంది మరణించిరి. పల్లెటూరిలో ఇంత
దీక్ష కాలము ఈవ్యాధియుండుటవలన ప్రజలు భయభ్రాంతు
లై యున్నారు. పశువులకు మొకవిధముగ జాడ్యము కలిగి
యను మరణించుచున్నవి. గ్రామపురమునందును పాలము
లందును మట్టితెర్చివలన ఏర్పడినగుంటలలో నీరునిలిచిదుర్గం
ధము వ్యాపించి దానిమూలమున కలరా ఎక్కువగు చున్నదని
మాయభిప్రాయము. ప్రభుత్వవ్యవస్థగలమూగ్రామాలోగ్యమును
లక్షింపకయూరక మున్నారు. దయాచయులగుప్రభుత్వము
వారు వైద్యవ్యవస్థలను మున్నగువారిని పంపి గ్రామమున
కారోగ్యవానముచేయు బాధితులు—మంగారు గురుమూర్తి.

జ్ఞాపకపాత్రలకు వరము: బహుదేశ సహితమైన డా॥ పి. డి.
సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా
అపరిమిత రక్తమువలన జనించు వాడ్యములకు కఠినమునటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను
బండ్లను, ప్రాణనొప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.
మిక్కిలి శక్తివంతమైన ౩ క్షకుప్ర కారిణి (28)
కనావిధసాగ్నిపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. కఠినమునంది పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. కఠిరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 డౌన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.
ప్రొత్పేటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.
విశ్వామిత్రుని ప్రశంస
ఇది శిశువులకంటే అత్యుత్తమమైన మందు.
వల 0-1-0-0 పోస్టేజీ అధికము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తిరువల్లి వీధి, మదరాసు.
ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.
ఇది ప్రయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
గ్రామబడినది. నెం 0-4-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
గ్రామబడినది. నెం 0-4-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

భారతజాతీయ సమస్య

II

దేశభక్తి

దేశభక్తి భావములు దేశభక్తిని కల్పించుచున్నవి. దేశభక్తి చరిత్రాపరమమైనది. అభిప్రాయమును బలపరచుచున్నది. ప్రపంచమునందలి దేశములన్నియును తమ తమ దేశములలో దేశభక్తిని వేరము లుద్భవముననుపై ఆభివృద్ధి పొందుచున్నవి. దేశమున నూతనాభివృద్ధి, నూతనాభివృద్ధి ప్రబలమున వని యుద్ధాభివృద్ధిలు కేవలమునందు దేశభక్తియందే ప్రబలముగానినది. జాతీయభక్తిగనున స్థిరమగు దేశభక్తి ముతోవారు స్వాతంత్ర్యమునై, దేశభక్తి ప్రయత్నం కణముగట్టు కొందురు నియు, ఇట్టి భావోదయమునకును ప్రతిస్థితి సంభవమునకును దేశభక్తియే ముఖ్యకారణమనియు మహనీయులు నుడిచియున్నారు.

ఆనంద బి దేశభక్తియొక్క తత్వమును సంపూర్ణముగ గ్రహించినట్లు తోచదు. దేశభక్తి యన మాతృదేశమునెడల ప్రేమ యని అనేకుల అభిప్రాయము కాని దేశభక్తి యను పదమున నింతకుపై మహత్వమును అర్థమిడియిచ్చుచి భక్తినినగనే మతభావము నునకు భావనోచరమగుచున్నది. మతాదేశము సంకలనముననుపై దేశభక్తిని గావించి, మతాత్యయందు దానిని లీనముగావించి, తత్వవాదరాయణలై యుండురు. ఈదేశమున దేశభక్తి కూడ యొకమతము ఈదేశము కూడ యొకమతము. ఈదేశమున దేశభక్తియే పరమానంద దాయకము; దేశభక్తియే మిక్కిల సంపూర్ణసాధ్యుడను. హిందువులకు హిందూమతమువలెనే, క్రైస్తవులకు క్రైస్తవమతమువలెనే, దేశభక్తియే దేశభక్తి అభిప్రాయము. మరియు, దేశభక్తి భారతదేశమున నెక్కువగా నుత్తరమున భావించబడుచున్నదనుట సునిశ్చయము. భారతజాతీయులు సమాజముగ ఆధ్యాత్మికచింతన స్వభావులు; వారు విన్నవాటనుండియు, గృహమున మరలవిధమున నిర్వహించవలసి యుండుటచేతను వారిబ్రాహ్మప్రపంచముననే పరమాత్ముని సం దర్శించవచ్చునను అభిప్రాయముల గలగింపండుటచేతను వారిల్ల వస్తువులను భగవద్గీర్వానములగు పరిగణించు స్వభావము గలవాగుటచేతను, వారికి తమ మాతృదేశము దైవస్వరూపము గాను, తత్వేయే తమ పరమధర్మముగాను గానించుచుండెను. ఇట్టి యున్నత భావములతో, తమ దేశారాధనమునై దేశభక్తిభావముగకృపింపవలెననుచు దేశభక్తిని సున్నను అభివృద్ధిలోనికివచ్చి గాంచి, ప్రపంచమునకెల్ల తిలకప్రాయమై నిర్మలమగుట సంభవమగును.

దేశభక్తి ప్రజాసామాన్యమున ప్రబలముగ వ్యాప్తముగాంచుటకు దేశభక్తియంతయును కొన్ని క్రియలును, సంస్కారములును అభ్యవసరము. ప్రాచీనకాలమును ఘనతపహించిన దేశములలో నిట్టి క్రియలు గానవచ్చుచుండెను. గ్రీసు, రోమకదేశములు వీనిని జాతీయ మతభావమున పరిగణించుచుండిరి. వీనినెండింటికిని విధేయమైదు. కాలక్రమమున నివి రెండను విధజంపబడినవి. రోమాభింద చక్రము నందలి చక్రయుగమున దేశభక్తి పరిభక్తికి లోబడి యుండెడిది. కాని విజ్ఞాన పునరుద్ధరణ కాలమున, మరల జాతీయ భావము లుద్భవించుటయు దేశభక్తి భావములు ప్రబల మానములలో సగ్రహము కలిగించుటయు సంభవమైనది. విప్లవ ప్రేరేపక విప్లవమున మానసాభివృద్ధి భావములతో దేశభక్తి భావములను ప్రపంచ మందంతట వ్యాపించి జనుల మానసముల నాకర్షించు గలిగినది.

ఈ దేశభక్తి భావజనకము లగు కర్మలను మనదేశమున నెలకొల్పవలె డొక కష్టము గానించుచున్నది. భారతజాతీయందు హిందువులు, మహమ్మదీయులు జొర్రాజ్ఞియులు, క్రైస్తవులు మున్నగు వారు కలరు. వీరియందొకరి మతానుసరణముగ క్రియలు చేసొకరికి పనికిరావు. ఈ సమస్య పరిష్కార మంత కష్టసాధ్యము గాదు. మన దేశమున జరుపు దేశభక్తి క్రియలన్నియు ప్రత్యేకముగ నొకజాతికిని, నొక మతమునకును సంబంధించునట్లుండక భూత కాలదేశ చరిత్రానుబంధముగాను, సకల జాతులయందలి మహనీయుల మహాకార్యముల నుద్ఘాతించునవిగను నుండవలెను. కావున ఆధునిక భారత దేశమున కృష్ణజయంతి, శివాజిజయంతి, ఆక్బరు జయంతి, రామమోహనజయంతి, క్రైస్తవజయంతి మున్నగునవి యుండినయెడల దేశములోని ప్రత్యేకజాతులయందు దేశభక్తియ, మతభక్తియ త్వరితముగా వ్యాపించి జాతీయకృతకును అన్యోన్యసహాయమునకును అనేకవిధముల తోడుపడగలవు.

ఆధునిక కాలమున మనదేశమందలి దేశభక్తి నూతనాకారముల లభించుచున్నది. ముప్పదికన్నములకు బూర్వపు దేశభక్తికిని ప్రస్తుత కాలపు దేశభక్తికిని చాల వ్యత్యాసము కలదు. పూర్వము మన విద్యాధికులలో ప్రబలముగ నున్న దేశభక్తి విదేశీయగృహముగలదిగ నున్నది. ఆకాలపు వారికి దేశభక్తి యెంతగాభివృద్ధి నున్నను, అది భావోదయజనకముగ నే యుండెను గాని క్రియాను సరణముగ నుండలేదు. ఇందులకు, కారణము లేకపోలేదు. భారత దేశమున పాశ్చాత్య నాగరక సంస్కారము ప్రబలము గు సకారమున, అంగ్లభాష, అంగ్లసాగర్వము, అంగ్లదేశచరిత్రము మనదేశీయుల ప్రాధమ్యమున పడించు సహజమున, వారికి పాశ్చాత్య దేశ చరిత్రాంతములే దేశభక్తి భావోదయమునకు గాఢములు. ఆంగ్లముననే, వారికి అంగ్ల ప్రజాసామ్రాజ్యకావ్యలై, తదాభివృద్ధికి స్వాతంత్ర్యముతో ప్రాణములనైన నర్పించి, పలుబాముల బడిన ఓస్, హామెన, వాషింగ్టన్ మున్నగువారల చరిత్రలే అదగ్గప్రాముఖ్యముగా నుండెను. అమెరికా స్వాతంత్ర్య సం గ్రామము, ఫ్రెంచిదేశ విప్లవము మున్నగు పాశ్చాత్య చరిత్రాంతములే వారిలో స్వాతంత్ర్యభావముల నెలకొల్పినవి. అందుచే నకాలపువారు, భారతదేశభక్తిధర్మమునకు పాశ్చాత్య భావములను పాశ్చాత్య భావమును అభ్యవసరములనియు, అందుచే వానిని మన దేశమున ప్రవేశపెట్టి వాని ననంతరంపరలె సేయు సభిప్రాయమునందుండిరి. వీరికి పాశ్చాత్య నాగరకతయందు గల సంపూర్ణభావమునను, వీరు తమ జాతీయ పరిస్థితులను, జాతీయ జీవనమును పూర్తిగ మరచి యుండిరి. కావున వారిదేశభక్తి నిర్మాణసాధనము గాక, నిర్మాణకారకముగా పరిణమించినది. మనజాతీయ జీవనము బలపరచును లగుటచే, విదేశీయాభి యాధారములగుటచే, వారి మతసాంఘిక, రాజకీయాభివృద్ధి ప్రయత్నములు సఫలీకృతములు గాలెను. జాతీయజీవన ప్రతికూలము లగుటచేదీనే, వారు చేయగదగిన సాంఘిక, మతసంస్కరణము లంతగా ప్రజామోదమునందక, కొంతవరకు దేశభక్తిని దేశభక్తి భావము గల్పించినది. కాని, వారిప్రయత్నములలోన మన దేశమునకు గొప్పభావములిగె ననియు, మనజాతీయ జీవనపునదగ్ధమునకువారి ప్రయత్నములకొంతవరకు లాభ మొనరించినవనియు చెప్పవచ్చును. విదేశీయపద్ధతుల ననుసరించి మనదేశభక్తి వృద్ధికి తోడ్పడజూచి తదనుగుణముగ చేయు ప్రయత్నములు విఫలమగుచున్నవి. భారతజాతీయతను, గుణములను, వ్యక్తిత్వమున స్థిరపరచి, ప్రాచీనదేశ చరిత్రానుసారముగ వర్తించుటవలననే దేశభక్తిభావము కరతలములకనుగు ననియు, వీరిప్రయత్నములవలన మనము గ్రహించగలిగితిమి.

అందు మూలముననే మన దేశచరిత్రమునందును, దేశాచారములయందును, దేశలక్షణముల యందును దేశభక్తిలయం దును, దేశప్రతిష్ఠాభావము లందును, మనకు అభిమానము వృద్ధి చెందుచున్నది. మనము అప్పటినుండియు మన దేశముయొక్క ఘనతను జూచి సగర్వము నుగుటయేగాక, మన దేశలోపముల గ్రహించి వాని నిర్మూలించి యత్నించుట యీ నూతన దేశభక్తిభావము మూలముననే! ఇందుచే సగర్వభావములనుసంపన్నమై, మానవతన ప్రభవగర్వముగావించు ప్రకృతిరామణీయము గల మనదేశమునెడల మనప్రేమ హెచ్చుచున్నది. కాని యీ దేశభక్తి యంగను దేశజుల మానసములలో దృఢముగ వేరులు నాటు కొనుట కి భావములను కవులును, గ్రంథకర్తలును, జాతీయ నిర్మాతలును ప్రజలకు బోధింపవలసియున్నది.

ఎల్లరు దేశభక్తిపూరితులుగ నున్నంతమాత్రమున దేశభక్తిభావములు చేకూరజాలదు. మనదేశమున తిగినరీతిని వెల్లడింపవలెను. ఆత్మత్యాగమే దేశభక్తికి ప్రత్యక్షప్రమాణము. మనదేశమున మనము నిజముగ ప్రేమించునెడల, ఆమె యుద్ధరణమును మనము వాంఛించునెడల, మనమందులకై స్వాతంత్ర్యముతో కృషింపవలసి సం నిధులు గావలయును. ప్రపంచచరిత్రమునలన నెచ్చుటకు దేశభక్తి ఆత్మత్యాగము వలననే, దేశము లభివృద్ధి గాంచినవని మనకు తెల్లపగుచున్నది. దేశజులు కష్టముల పాలుగుటవలన నేజాతీయ జీవన మతివృద్ధముగ వృద్ధిచెంది, దేశభక్తిని సు సాధ్యము కాగలదని అనుభవజ్ఞానమువలన మనము గ్రహించుచున్నాము. ఇప్పుట్ట మన అభివృద్ధికై యెరులపై నాధార పడియుండక, స్వయంసహాయమువలన మన జాత్యభివృద్ధి గడంగవలెను.

మనము నిజముగ దేశభక్తులగుచు నెడల మనజాతీయ లక్షణముల గానవింపుచు, జాతీయసారస్వతమును, చేపభాషలను, గుణములను విడనాడక, భారతజాతీయ నాగరకమును ప్రపంచమున నెల్లెడల వ్యాపింపజేసి, తన్మూలమున మానవాభ్యుదయమునకు తోడ్పడవలయును. మనదేశములోని లోపముల సంస్కరించి, సుగణముల పెంపొందించుట మనవిధి. మనదేశసామ్రాజ్యరణ మాత్రమున, మనము సగర్వమానములమై, తత్వేవాపరాయణులమై, తదుద్ధరణార్థము మనసగర్వమును భారవోయ యత్నించి, భారతదేశమును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున తిలకముగజేసి నాగరక ప్రపంచముయొక్క సన్మానముల నందుదుము గాక!

వెద్దాపురము వార్తలు.

మనసిపలు

పురపాలక సంఘమువారి పరిపాలనము అధ్వాన్నముగ నున్నది. జన సామాన్యమునకు పురపాలక సంఘమువారు అసంతృప్తి ప్రబలముగ కలుగుచున్నది. పురపాలక సంఘము నకు బడులుగ యూనియను పంచాయితీ నున్నచో ఇంత కంటే వేయిమడుగులు సుఖముగ నుండియుండెద మని ప్రజలు మొలలినుచున్నారు. పురపాలక సంఘపరిపాలన మని పేరుమాత్రము లిప్ప ప్రజల కట్టి సౌకర్యములు ప్రసాదించ బడుట లేదు. విద్యాధికులలో కొంతమంది ఈ విషయమై గమనించుటయే లేదు. గంభీరముగ మామముగ్ర భహించి మి స్తుకున్నారు. వస్త్రమానపు పురపాలక సంఘమువారు బాగుపడనిచో విద్యాధికులలో మరికొందరు తగిన చర్యను దీనికొనట కుద్దురులై యున్నారు. ఈ పురపాలక సంఘ విషయములను చక్కబరచుటకు త్రొత్త పన్నులను చెల్లించు వారు కొంతమంది కూడి ఒక సంఘము నేర్పవలసి. దీనినే రేలుపేయరుల సంఘ మనెదరు. వీరి యన్నము తెంతరకు ఫలాన్ముఖము గావించునో చూడవలసియున్నది.

తాలూకాబోర్డు.

అసభికా రాధ్యక్షులగుబొక్కారామణమూర్తిగారి ఉద్యోగ కాలపరిమితి ముగిసినందున ఇంకొకరికి తమ అధికారమును స్వాధీనము చేయవలసివచ్చెను. వీరి నీవదనందుండి తొలగించి అధికార వర్గములోని వారిని నియమించ వలెనని కొంతమంది అధికారవర్గములోని వారెంతయు కృషిచేసియుండిరి వారి కోరిక లీడెరినవి. వీరిగారవాగ్ధము ఒక గొప్పవిందు మహావైభవముతో చేయబడినది. పురపంచము లనేకముగ విచ్చేసిరి. లిత్వందగ్గమున వక్రలలో నెక్కు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడని అధికారి వర్గములోనివారి చేతిలోనికి పోవుటచే ప్రజల ఆశయములపట్ల సానుభూతి తగ్గుననియు వారి ఈస్థితములు నెరవేరుటకు అవాంతరిములు కలుగుననియు వ్యక్తించిరి గాన అధికారవర్గములోనివారి పదవికి నియోగించబడినచో అంతరితాత్మకు గుర్తించి తమ సభ్యులకర్తవ్యములను విరజ్జించ వుండగ సభ్యులయన ప్రవర్తించినచో అసభికా రాధ్యక్షుడు లేదను లోపము ప్రబలమానములను బాధించజాలరు.

అబ్రాహ్మగోద్యమము.

ఈ పురమున గూడ వ్యాపించి నిష్కారణముగ బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును లేనిగాని వైషమ్యములను కలుగజేయుచున్నదని వ్రాయుటకు ఎంతయు రిచారకరముగ నున్నది. బుద్ధిమంతు లందరు ఈ నూతన బ్రాహ్మణేతరోద్యమము తమరిని ఆవరించవండగ సౌ బ్రాత్యత్వము లో సహకారముగపరిచేసి మెలకువతో ప్రవర్తించగలందులకు ఈ పురవాస్తవ్యుల నందరిని గోగుచున్న వాడను. వర్తమానమున బొక్కారామణమూర్తిగారి పదవిముగియుటకునా దిపూర్వ టికలక్తురు అధ్యక్షులుగ నియమించబడుటకును కారణము ఈ బ్రాహ్మణేతరోద్యమమనియే పురమున ప్రతివ్యసలు వినబడుచున్నది.

హోమరూపలిగు.

ఈ సంఘమున కొద్దిమంది మాత్రమే సభ్యులుగ జేరి. పేరు ప్రతిష్ఠలుగాంచిన పెక్కు వ్యాపారులు పట్టభద్రులగు ఉపాధ్యాయులు అనేకులుగనుండియు ఈ సంఘమునకు దోహదము జేయుచుండుట క్లిష్టముగ జోచినయియు. సంఘమువారు చురుకుగ క్రియారూపకమగు జాతీయ కార్యములను జేయుచుండుటచే ప్రాముఖ్యముగ బయల్పడుచున్న వారు. కాన వీరు కొంచెము నిద్రనుండి మేల్కొంచి మాతృదేశమునకు శక్తివంచనలేక ఉడతాభక్తియనునట్లు శేవచేసి ఉద్ధరించెదరని నమ్ముచున్న వాడను. (పురవాసి)

త్వరపడుడు! వెల 10 అణాలు. చక్కని నవల!!

కలభాషిణి విజయనేన:- ఇది యొక అద్భుత నవల దీనినిగురించి మేమెరువు చెప్పనక్కరలేదు. ఇది శ్రీ పురుష లిరువురును చదువదగినది. కొన్ని ప్రతులే యున్నవి.

వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ మనసపు కరణము, స్థిరగురుస్థాని, గొప్పరైతులు, జమీందారులు, వ్యాపారీలు మొదలగు వారందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు నూతన ఆత్మ నమసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ లండు గావుడీ, (898) కృష్ణమనాయుని అగ్రహారం మద్రాసు.

విమర్శనా పద్ధతి

బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిలుగారి ఉపన్యాసము

నిన్నటి దినము సాయంత్రము 6 గంటలకు యువజన సారస్వత సంఘసమక్షమున సంఘమందిరములో బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిలుగారు "విమర్శనా పద్ధతి" అను విషయమై యొక గంభీరపన్యాసము నొసంగిరి. యీ రాత్రి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారి గ్రామసాధి పత్రికము వహించిరి.

ప్రాథమిక జరిగిన తరువాత అధ్యక్షులు లేచి, విమర్శనా పద్ధతి మన ద్విధగ్రంథములయందున్నను, ఇప్పుడు ఆంగ్ల భాషా సంస్కృతములన ఆ పద్ధతులు ఆధునిక పరిస్థితుల కనుగుణము లొకచేయి మార్చవలసి యున్నదనియు, మన లో విమర్శగ్రంథములు లేవని కొందరు చెప్పుదురుగాని, అది కేవలము నిజముకాదనియు, నుడివి, యిట్టి విషయముల గూర్చి చర్చించుట శ్రీ శాస్త్రిలుగారి వంటి మహాపండితులే తగిన వారని చెప్పిరి.

అంత శాస్త్రిలుగారు లేచి, విమర్శనాపద్ధతిని గూర్చి విపులముగ వ్రాసిన యొకటి నది యొకకళగా పరిణమింప గలదని చెప్పిరి. ఆంగ్లభాషయందు విమర్శము విశేషముగ నున్నది. మహాభాషయందన్ననో, అది సుబోధకముగానుండక కొంచెము గూఢముగ నున్నది. ఇందులకు నాకొక కారణము లోచనమన్నది. పూర్వకాలమున ముద్రణాయంత్రములు లేనందున ప్రత్యేక గ్రంథవిమర్శమునకు పూనుకొని అందలి లోపములను, గుణములను వెల్లడింపక మన వారన్ని గ్రంథములకు ననుసరించు విమర్శవిధము నూత్రములగ వ్రాసివెట్టి యుండిరి. కాన, మహాభాషయందు విమర్శవిధము యొకవిధముగ నున్నదని చెప్పవచ్చును.

కావ్యవిమర్శ, సాహిత్యమీమాంసా శాస్త్రములలో సంతర్భూతమై యున్నది. కావ్యప్రకాశము, కార్యమకాసము, కావ్యాదర్శనము, సాహిత్య రత్నాకరము, ప్రతాపరుద్రీయము, మున్నగు గ్రంథములయందు విమర్శనా విధానములు గలవు. కావ్యవిమర్శయందలి భాగములకు గుణపరిచ్ఛేదము, దోష పరిచ్ఛేదము అనిపేరు. దోషపరిచ్ఛేదమున రస, పద, వాక్య, అర్థదోషములుమున్నగు నవివివరింపబడినవి. ఉచితముగనుండ నది గుణపరిచ్ఛేదము, అనుచితముగ నుండునది దోషపరిచ్ఛేదము వక్తలు చెప్పి, నలదమయంతుల శృంగార వర్ణన ముచితమనియు, కాళిదాసు రచిత కుమార సంభవమునందలి పార్వతీ పరమేశ్వరల శృంగారవర్ణనము దోషమనియు నుడిచిరి. మరియు, లక్షణ శాస్త్రములయందు అశ్లిలత, గ్రామ్యము మున్నగు విషయములు చర్చితములైనవని వారు చెప్పిరి.

తరువాత వారు కవిసమయములగూర్చి ముచ్చటించుచు ఇవి లోకవిరుద్ధమైనను, యెల్లరచేసేకృతములనియు, పాపమునలుపు, యశస్సు తెలుపు, జలాధారములయందు హంసలుండుట మున్నగు వాని నందుల కుదాహరణములుగా నొసంగిరి.

అన్ని శబ్దములకు అన్ని స్థలములయందును ప్రయోగార్హములు గావనియు, అప్పకవి కంఠ్యు, చెవులు, పండ్లు, కాళ్లు మున్నగు పదముల నుపయోగింపరాదని వ్రాసినదియు వారు చెప్పిరి.

మరియు, కవికృత గ్రంథము విమర్శనీయము గాని, కవి విమర్శనీయుడుకాదని వారు వాడుచున్నారు. దశకుమార చరిత్ర కర్తయగు కేతన తన్నదా బొగడుకొనెను. నేనును ప్రతాపరుద్రుని నాటకమున నీరసమే చేసితినిని కొందరు నన్నా డేసిందిరి. కాని యందు యీమాటల, జెప్పనాతడు సూత్రభారుడనియు యిది సంప్రదాయనిర్వహణాధానము చెప్పిరి. ఈవిధముగ నే సర్వజ్ఞ సింగమనాయుడు రసాస్థానముధాకరమున ఆత్మస్తుతి గావించుకొనెను. మాలతీమాధవ గ్రంథకర్త తనగ్రంథమును నిరసించిన వాగందరును మూఢులని వ్రాసిన యున్నాడు. ఇది సంప్రదాయము.

వాదాపత్రికలలో నిపుడు విమర్శ లనేకములు కానవచ్చుచున్నవనియు, నిందు తెలివితక్కువ వారనేయులు వ్రాయుటచే అందలి విమర్శ మిగుల హాస్యాస్పదముగా నుండుననియు ఆంగ్లవిద్యను నేర్పినవారితో, ఆంగ్లభాష నభ్యసించి పదప విమర్శల వ్రాయ దొడంగినవో నిట్టి అసందర్భపు విమర్శలు బయలుపడవల వనియు వక్తలు వక్కాణించిరి. ప్రస్తుతము ప్రవిదులవలెనే మనలో కూడ నొక విద్యత్సంఘ మేర్ప

రచి, భాషాభివృద్ధి గావించుట పంపిదని శాస్త్రులవారు సలహానిచ్చిరి.

ఇప్పుడు గ్రంథములను స్వాతంత్ర్యములు తక్కువములు అని ద్వివిధములుగా చెప్పవచ్చును. తక్కువగ్రంథ విమర్శనమున నది మూలముకంటె భాగున్ననా లేదాదుని చూడవలె ననిచెప్పి, శ్రీ నాగుని శృంగారవైషధమును మూలముతో సరిపోల్చి కొన్ని పద్యముల నుదాహరణపూర్వకముగ దెలిపిరి. స్వతంత్ర గ్రంథములలో నిపుడు నాటకములు ముఖ్యములనియు, నివి బౌద్ధిక్య భాష్యములు, భాషాసంహారకములు నై, హృద్యముగనుండుటలేదనియు వారుచెప్పిరి. స్వతంత్ర గ్రంథములలో లక్షణము, బౌద్ధిక్యము యుండుటలేదు. నాట్య, లక్షణ శాస్త్రముగ్రంథకర్తలవలె లేకపోవుటచే, ఆధునిక నాటకములయందు దనేకలోపములు గానవచ్చుచున్నవి. కొందరు ఛందస్సునకును, కొందరు సమాసములకును మరికొందరు లక్షణమునకును ప్రతికూలురని వీరు చెప్పి, ప్రస్తుతము కవిత తీసికట్టుగనే యున్నదనియు, పుస్తకవిమర్శకులు గుణమును దోషముగాను, దోషమును గుణముగాను భ్రమింపుచున్నారనియుండిరి. పిమ్మట, వక్తలు, ప్రాచీన గ్రంథములందు అచ్చుతప్పుల వలన భావములు సుపూర్ణముగ మార్పు నొందుచున్నవనియు, మరి కొన్ని స్థలములయందు దృఢమే కాన్పించునట్లు తటస్థించు చున్నదనియు, నిరూపించుట కనేకోదాహరణములు నొసంగిరి.

తరువాత అధ్యక్షులులేచి, ఉత్తమ విమర్శకులు ముఖ్య లక్షణము పొందిత్యురనియు, అపొందిత్యురము శ్రీ శాస్త్రిలవానికి విశేషముగ గలదనియు చెప్పిరి. లోకభాషముల వ్యక్తీకరించు మహాభావులలో కావ్యకర్తల ముఖ్యులు. వీరి ప్రతిభా విశేషముల లోకమునకు వెల్లడించుటచే విమర్శ యేర్పడినది. ప్రస్తుతము మహాభాషయందు పొందిత్యురగల వారిసంఖ్య స్వల్పము. ఆనేవలు ఆంగ్లభాషాభ్యాసము చేయుచుంటుంటే, ఆంగ్ల విమర్శనాపద్ధతులకు వీరవలించింపుచున్నారు. వీరే వాస్తావత్రికలకు తరుచు వ్రాయుచుందురు. వీరికి ఆంగ్లభాషా తత్త్వము పట్టుబడక, ఆంగ్లభాషా విశేషములు తెలియక పోవుటచే నష్టము కలుగుచున్నది. పొందిత్యురము లేనివారు గ్రంథ విమర్శము చేయరాదనియు, పండితులు కాని వారు గ్రంథముల రచించుచుంటుంటే ననేక లోపములుండుటకు కారణమనియు వీరు చెప్పిరి. విమర్శనమున కేవలము భాషయే గాక గుణశీల వర్ణన మవసరమనియు, యాచితమును మనకొంగ్లభాషా సంస్కరము వలన తెలిసినదనియు, యందు మూలమున కవిహృదయము భాగుగ తెలియ గలదనియు, విమర్శనకళ చునభాషయందొకము వృద్ధి జెందలేదనియు అధ్యక్షులు నుడిచిరి. వక్తలును, అధ్యక్షులును భుక్షుమూలంకృతులు గావించబడి, వారికి నమస్కృతు లొనర్చుడిన పిమ్మట సభముగి నెను.

(-0-)

దక్కను కళాశాల సాంవత్సరికోత్సవము:—నిన్నటి మధ్యాహ్నము దక్కను కళాశాల సాంవత్సరికోత్సవ సందర్భమున ద్విస్థాపన్యాసము నొసగి విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు విద్యార్థులకు సలహా పూర్వకముగ కొన్ని వాక్యముల జెప్పిరి. ప్రస్తుత విషయస్థితియందు హిందూదేశము చూపిన రాజభక్తికలన బ్రతిభు సామ్రాజ్యమున నది యధాధిక్త భాగస్వామిగ గ్రహింపబడెను. హిందూదేశ పరిపాలనా పద్ధతినానము దానియందు భాగ్యత గల దొరతనమును నెలకొల్పుట యతామె యిట్టి నెడసంగతులను గూర్చి యాలోచించు కొనవలయును. అంతియకాని ఇతరులేమిచెప్పిన దానినే విమర్శించుటయందలికాదు. ఇందులకొకదినను ఉదాహరణముగలదు. "నీనెందులకు హోమురూలు లీగుననుజేరితివని" తానొకయువకు నడిగి వానితో గొంతకుడు సంభాషించగ నతడు దాని గూర్చియేమియు నెఱుగనని ఒప్పుకొనెను. ఇట్టివానియందే విద్యార్థులు ప్రవేశింపగూడదని తాము చెప్పియున్నాము. విద్యార్థుల యభివృద్ధియందు తమ కెక్కుడు ఆధిపతియందుంటుంటే తామింతగబలికిరి.

అక్టోబరు 6 వ తేదీలో సంతకము వారము లోపల 11607 గురకు మేగు రుగ్మత సోకెను. అందు 8806 గురు మరణించిరి. రాష్ట్రీయ సభ్యులు బొంబాయి రాజధాని సింధు రాష్ట్రములు 4,610 మరణములు; మదరాసు 146; బీహారు 28; పంజాబు 225; పంజాబు 44; బర్మా 58; మధ్యరాష్ట్రములు 1,004; మధ్య హిందూదేశము 131; రాజపుత్రి స్థానము 771; పశ్చిమోత్తర పరగణాలు 1; కాశ్మీరము 6.

గంధీగారి విజృంభిత ప్రతికూల విజృంభి.

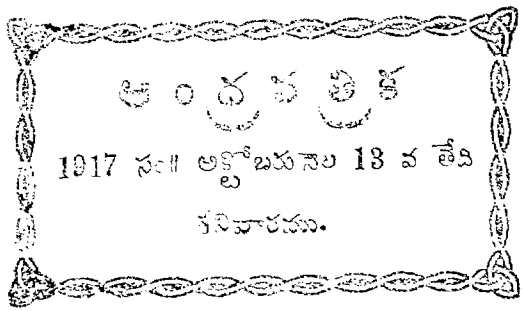
మాంటాగుగారికి గంధీగారు సమర్పింప నెంచిన గొప్ప విజృంభిత ప్రతికూలముగ మరియొక విజృంభి సమర్పించుటకు రహస్యముగ పనులు జరుగుచున్నవి. పాశ్చాత్యులును జప్తికు పత్రికా వర్తమునకు చేరిన బ్రాహ్మణేతరులును కలసి రహస్యముగా నాలోచించిరి. ఆ ఆలోచనలో పాశ్చాత్యులు వ్రాసిన మసాయిచాలో తెలిచానింత తీవ్రముగ నుండలేదని బ్రాహ్మణేతరు లాడేసిందిరి. చివరకు విజృంభి వ్రాయబడినది. దానిని రహస్యముగ వ్యాప్తి నొందించుచున్నారు. బి. నెంటు మ్యుగారిని వదలుటవలన దేశభాంతి భంగము కలుగుననియు హోమురూలులు పాశ్చాత్యులన నిదేశమునండి తిరిమివేయ గోరుచున్నారనియు పాశ్చాత్యుల వ్యాపారమున కందునలన హాకలుగుననియు మామూలు జప్తికు మెయిలు వ్రాతల ధోరణిని వ్రాయబడినది. ఈవిజృంభియందు జనసామాన్యముచే సంతకములను చేయించిన విలువయుండదని బ్రాహ్మణేతరప్రముఖులు తలచిరి గాన జమిందారులు వక్తరులు న్యాయవాదులు అనధికార పాశ్చాత్యులు మున్నగు వారిచేత మాత్రమే సంతకములు చేయింపబడునని ఈవిజృంభిని సమకూర్చినవారిలో నొకరనిరి. కాన నిదిభారతీయుల ఆశయములను సరింపజేయుటకు 4 కోట్లరూపల నాయకులు మనపురో వృద్ధికి విరోధులగు ఆంగ్లో యిండియనులతో కలసి సిద్ధపరచుచున్న విశ్రమవిజృంభి ఇది కడురహస్యములో నుంచబడుచున్నది. జప్తికువర్తమునకు చేరిన ప్రముఖులలో నొకరుతమ కనుమలారని తోచినవారియొద్దకు దానిని గొనిపోయి వారిచేతి కిచ్చెదరు. వారు దానిని చదివిన వెంటనే సంతకము చేయుటయో మానుటయో తేలగానేదానిని తీసుకొనెదరు. దానికనకలు వ్రాసుకొనుట కెవ్వరికిని వీలుగాకుండునట్లు వారు పనిచేయుచున్నారు. వీరుకన్నతల్లియగు స్వదేశమును కడగండ్లపాటు చేయుట కట్టి దుశ్చర్యల కాతని గూఢముగ నొనరించు చున్నారు. కాన గాంధీగారి యుద్యమము కొనసాగుటకు మన మిడుమంతయు నాలలసింప గూడదు. నాయకులు స్వలాభమునకు భంగము కలిగినను పాటింపక బయలుదేలి కాంగ్రెసు-లీగు విధానములను ప్రజలకు బోధింపవలెను. ప్రతికూలు ధనవంతు లగు భూస్వాముల చేతను వక్తరుల చేతను సంతకములను చేయింప గోరుచున్నారు. అనుభవములేని యువకులమాటల నట్టివారు పాటింపరు గాన నాయకు లిందులకు పూని అట్టి వారు ప్రతికూలులవలలో బడకుండు నట్లు పని చేయవలెను. న్యాయ వాదులు, కాసన సభ్యులు, మ్యాగినిస్ట్రలు జడ్జి, లా బూ కా బోర్డుల సభ్యులు మున్నగువారు ప్రతి పట్టుణమునందును ప్రతి గ్రామమునందును ప్రతిదినమును దీనికిగాను కొంతకాలమును వినియోగపరచి ప్రముఖులకును ఇతరులకును తెలియజేయవలెను. ఈ తరుణముకు మనము వృథాచేయగూడదు. స్వల్ప వ్యయముతో నీ ఘనకార్యమునంతయు మనము కొనసాగింపగలమేని భారతీయుల స్వాధీనత్వానిరతి లోకవిదితము కాగలదు. కలంకీయసంఖ్య హెచ్చినకొలదిని వ్యక్తలకు శ్రమ తగ్గగలదు. మండలములలోను తాలూకాలలోను ప్రముఖులు సంఘముల నేర్పగుపరలెను. ఒక్క-గ్రామముగూడ వదలునడగూడదు. 4 కోట్లరూపల నాయకులు ఆంగ్లోయిండియనుల ప్రక్కను చేరుటవలననే వారిదురుద్దేశ్యము దోయులకు కందరికిని గోచరింపగలదు. కాన మాంటాగుగారుమనమేలుచేయగలగుటకు వీలగునట్లు జమిందారులు, వక్తరులు మున్నగు వారందరును వారికి సహకారులు గావలెను అని కె.నంజీవ కామతుగారు న్యాయవిద్యుపత్రికకు వ్రాసిరి.

రాజప్రతినిధి పర్యటనము:—శ్రీవారు నేమి సింలానగరమును వీడి, కారా, క్వెట్టా, కరాచి, పట్టణముల జూచి ననంబురి తేడికి ఢిల్లీ నగరమును చేరుదురు. మెయ్యుస్థాన ప్రభుజి, గౌ. నోను థెనీజరు, గౌ. ఎ. ఎ. గ్రాంటు, జె. ఎల్. మేఫీ, లెఫ్టినెంటు కర్నలు ఆర్. వెర్మి, లెఫ్టినెంటు కర్నలు హెచ్. ఆర్. స్మిత్తు, కెప్టెను హాలెండు హిబ్బర్టు, కెప్టెను జి. ఎ. డెన్వి, కెప్టెను ఇ. ఆర్. బారెంగుగార్లు శ్రీవారి ననుసరింతురు.

నిన్నటిదినము సమావేశమయిన బొంబాయి కాసన సభలో దినమంతయు సర్ మహాత్మా వాయిలుగారు కాసనసభాకార్యక్రమము నెట్లు నడిపింపవలయునదియు వివరించుచు ప్రవేశి నెట్టిక తీర్మానమే చర్చింపబడెను. నేటిదినముగూడ నీతి న్యాయము గూర్చియే వాదప్రతివాదములు జరుగ గలవు.

ప్రకటనము

సోమవారమునాడు ఆంధ్రపత్రిక మహాలయ
ఆమావాస్య యగుటచే, ఆదివారమున పత్రిక వెలు
వడదు. (ఆం. సం.)

బొంబాయి పిమ్మటగాడు:

జర్మను నిరంకుశాభిమానము.

ఆంగ్లప్రభుత్వ పరిపాలనపు ముఖ్యలాభము
హిందూ దేశమునందు స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను గలిగిం
చుటయే యని భారతీయులచే గొనియాడబడు
చున్నది. మెకాలే ప్రభువు, ఇట్టి స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ
ఆంగ్లవిద్యాభ్యాసము మూలమున ప్రబలి, యొకా
నొక సమయమున భారతీయులు స్వపరిపాలనము
గోరెదరని తన దూరదృష్టి నిగుడించి చిరకాలము
క్రిందబడి పోయి యుండెను. ఆ సమయ మరు
దెంచిచో, బ్రిటిషుపరిపాలనాచారిత్రమునం దది
గర్వపడదగిన సమయ మని, వారు తెలిసియుండిరి.
అట్టి సుధర్మణ మరుదెంచినది. భారతీయులు
స్వాతంత్ర్యపు రుచిని చవిగొన గుమాహులై యు
న్నారు. అటుల యుండకుండుట కెటుల సాధ్య
మగును? ఆంగ్లదేశచక్రవర్తివచపు వారెల్లరును,
స్వాతంత్ర్యపొందర్యము గ్రహించక యుండజా
లరు. నిరంకుశమునండి ఎటుల బయలుపెడలి,
ఆంగ్లదేశము ప్రపంచమునం దెల్ల నాయత్వము
వహించుచున్నదో గనుగొనిన వారెల్లరును స్వా
తంత్ర్యేచ్ఛ అనిపకమానము. ఇందుకు దోడు
రాజకీయవిద్యనైతి లగు విల్సన్, బెల్లూ, మొదలగు
వారి గ్రంథముల బడించు పాఠకులకు, స్వాతంత్ర్య
భిమానము వెల్లి విరియుట నిశ్చయము. ఇట్టి యు
దారాశయములతో వాంగ్లవిద్య భారతీయుల కింత
వరకును గరువగునది. ఆ పాఠముల వడించి, స్వా
తంత్ర్యోజ్వలపూరితులై భారతీయులు స్వపరిపా
లనాశయమై యుండుటయం చాశ్చర్యమెద్దియను
లేదు. ఇందుకు పోడుగ, స్వాతంత్ర్యమునకును
నిరంకుశమునకును ప్రస్తుత సంగ్రామమున ఘోర
మగు పోరాటము జరుగుచున్నది జర్మను రాజ్యము
స్వల్పకాలపు స్వాతంత్ర్య ముకుంటుజేసి, ప్రవ్యవ
నిరంకుశమును భూమిపై స్థాపింప సమర్థుడని.
స్వాతంత్ర్యమున బుట్టి పెరిగిన, ఇంగ్లండు, ప్రాన్సు
ఆమెరికా మొదలగు దేశములు, స్వాతంత్ర్యము
నాడుటై ధర్మప్రాణనష్టముల నొరకు జేయక
ద్వి సంకుఁము జరుపుచున్నవి. స్వాతంత్ర్యపక్షము
విజయము గాంచునకు, యొరవొక కట్టి నిడమని
శపథము గావించినవి. ఈ కారణముచే, ఆంగ్లదేశ
శత్రు ప్రతిజ్ఞహిందూదేశము నుత్సాహపూరితము
గావించినది. స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నొసగ
భారతదేశమునకు వాంఛించుచున్నది. మెకాలే
గారు నుడివిడుటల, యీ సమయము ఆంగ్లదేశ
చారిత్రమున సుధర్మదర్శనమయము. ఇట్టి తరుణ
మున ఆంగ్లహైందవులు సంగ్రామాదర్శము
లకును, ఆంగ్లరాజకీయజ్ఞుల ప్రకటనములకును, విరు
ద్ధముగ దేశముల యాశయములపై శీతలోదకము
జల్లుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యవాతావరణములో ని

రంకుశము జరుగ నేరదు. ఆకారణముచేతనే నిరం
కుశమునకు బేరెన్నికగన్న, రుష్యాదేశమున నిరం
కుశము రూపుమాసి, ప్రజాస్వామికప్రభుత్వము
స్థాపింపబడినది. రుష్యాలోని నూతనప్రభుత్వమును
ఆంగ్లదేశప్రధానమంత్రిగా రభినందించి ఉన్నారు.
జర్మనీదేశములో గూడ, ప్రవ్యవనిరంకుశవిధాన
మడుగంటినచో, సంధి కొడబడెదమని మిత్రమం
డలి వారు పలుకుచున్నారు. ఏలనన, ప్రజాపరి
పాలనము జర్మనీలో స్థాపింపబడుచో, మిత్రమం
డలివారి ప్రతిజ్ఞ నెరవేరును. ప్రపంచమందంత
యు, ప్రజాపరిపాలన మేర్పడి, ప్రజలలో సంతృప్తి
పెరుగును. ఇట్టి సంతృప్తి పెరిగిన కొలదిని, ప్రపం
చ శాంతికి మార్గమేర్పడి, యికముందు ప్రపంచ
సంగ్రామములకు నాగరిక దేశము లెవ్వియును
లోనుగావలసిన యవసరముండదు.
ఇట్టి కరిస్థితులలో బ్రిటిషు జాతివారెవరును,
భారతదేశీయశయములకు ప్రతికూల భావమును
గనబడుట స్వవచనవ్యాఖ్యలే మగును. కాని
హిందూదేశములోని ఆంగ్లేయు లనేకు లిట్టివైరు
ధ్యము వహించుట శోచనీయముగ గన్పట్టును.
వీరు యూరపుదేశమున కొక సిద్ధాంతమును
హిందూదేశమునకు వేరొక సిద్ధాంతమును ప్ర
యోగించుట విచిత్రముగ నున్నది. బొంబాయి
మతగురువుగారు ఆంగ్లేహైందవవిమర్శకులమించి,
వేరొకమార్గము ద్రొక్కిరి. వీరి ప్రతిభ మాత్రము
ఎల్లరచే గొనియాడబడదగినది! హిందూదేశము
నకు స్వాతంత్ర్య ముపయోగకరము గాకపోయి
నను, ఆంగ్లేహైందవ విమర్శకులంతవరకును ప్రజా
పరిపాలనాదర్శమునుదూషించియుండలేదు. నిరంకు
శము బాగడియుండలేదు. స్వపరిపాలనముపై భారతీ
యులభిమానము జూపుటచే గాబోలు బొంబాయి
బిషపుగారు ప్రజాస్వామికప్రభుత్వముకన్న, జర్మను
నిరంకుశమే జ్ఞానునియమనిదెలిపిరి. బ్రిటిషు సా
మ్రాజ్యమున, జర్మను నిరంకుశమునకు, నొక్కర
యినను అభిమానము జూపువా రుండినందుకు,
కైజరుగారు సంతృప్తిప్రకృత్యములు గావచ్చును!
బిషపుగారు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము గూర్చి
పునాలో నుపన్యసించిరి. పూర్తియగు నుపన్యా
సము శేరకపోవుటచే, వారి వాక్యరత్నము లన్ని
టిని తంత్రివార్త మూలమున వీక్షించుటకు సాధ్య
కడలేదు. హిందూదేశమునకు ప్రజాపరిపాలనా
దర్శము వాంఛనీయమూ యను ప్రశ్నకు వీరు త్త
రు వ్రుసంగిరి. ఇందుకై రెండు ప్రశ్నలనవీరు భార
తీయుల నడుగుచున్నారు.
(1) భారతీయులు స్వభావముచే ప్రజాపరి
పాలనాభిలాషులా?
(2) ప్రజాపరిపాలనాశయము ఈ తరుణమున
భారతదేశమున కుపయుక్తమా?
భారతదేశ మెన్నడును ప్రజాపరిపాలనమున
కుత్సాహము జూపలేదట. ప్రాచీన హిందూ
దేశమున వర్ధిల్లిన గ్రామ పంచాయతుల విధాన
ము వీరికి గోచరము కాలేదనుట స్పష్టము.
అవి ప్రజాపరిపాలనమున కాల వాలముల ని
చారిత్రకారులు పలుకుచున్నారు. రామా
యణకాలమునందు గూడ శ్రీరాములు ప్రజల
అనుమతిచే ప్రధానముగ గైకొని రాజ్యముజేసిరిని
గ్రంథస్థమయి యున్నది. ప్రజాపరిపాలనమునకు
హైందవుల మతవిశ్వాసములు విరుద్ధము లని, వీరు
నూతనముగ గనుగొనిరి. మానసికస్వాతంత్ర్యమును
పూర్తిగ ప్రపంచమున కొసగినది, హిందూమత
మని, శాస్త్రాత్మ్యము గూడ అంగీకరింపుచున్నారు.
ప్రతిమానపుకిని, బ్రహ్మత్వసిద్ధి సాధ్యమని, “త్వం
బ్రహ్మసి” “అహంబ్రహ్మౌఽస్మి” యను తత్వమును

వెల్లడిజేసిన హిందూమత సిద్ధాంతములకు, ప్రజా
పరిపాలనాశయము వ్యతిరేకమని నుడుపుటకన్న
నష్టానము వేరుండదు. “అపోతి స్వారాజ్యం”
అని ఘోషించి ఆధ్యాత్మికస్వారాజ్యమును వ్యక్తి
కరించిన, శ్రుతులు భౌతిక స్వారాజ్యమునకు ప్రతి
కూలముగ నుండునని యూహించుటదాస్వాధ్యము.
మహావృద్ధియ మతము, మానవసమత్వము నాచ
రణయందు బెట్టుటలో పేర్కొంచినది. ఇస్లాము
మతస్థులలో, ధనికులు ధనహీను లను తీవ్రవిభే
దము, శాస్త్రాత్మ్య దేశములందువలె ప్రబలలేదు.
అందరికును సమాన స్వాతంత్ర్యము లొసగబడి
నవి. సాంఘికభేదము గాని, వరజేదము గాని
వారియందు ప్రబలలేదు. ఇదియే వారి దృఢమగు
సంఘీభావమునకు గారణము.
భారతీయులలో ప్రజాసామాన్యము పరిపాల
నాభాధ్యత వహింప నొల్లరట! వారెన్నడును
నొకరిచే పరిపాలింప బడుటకే వాంఛించుచుండు
రట! ఈ రహస్యము విరెల్లి దివ్యదృష్టిచే గను
గొనిరో దెలియ గుమాహుల మగుచున్నది. ప్రస్తుత
హిందూదేశ పరిపాలనా విధానమే సర్వోత్కృష్ట
మయిన దనియు, స్వదేశ సంస్థానములయందు,
ప్రబలుచున్న విధానము చాల నుపయోగకర
మనియు బిషపుగారి విశ్వాసము. ఇట్టి విధానమునే
ఆంగ్లదేశము నందు గూడ బ్రవేశపెట్టుటకు వీరు
యత్నించెదరా?
వీరి యుపన్యాససారాంశ మంతయు నీ వాక్య
రత్నమునం దిమిడియున్నది. “ఎన్ని దోషము
లున్నను, ప్రషియాదేశ ప్రభుత్వము నూట యే
బది వత్సరముల నుండియు ప్రభుత్వపరిపాలన
మెటుల యయోధుని వెలయవలయునో దుజ
పుకరచినది.” ఈ యభిప్రాయములు స్వకీయములే
అనిమాత్రమే బిషపుగారు అభయ మొసగుట కొంత
మేలని తోచుచున్నది. బిషపుగారి యభిప్రాయము
ననుసరించిన, జర్మను నిరంకుశము నడచుటకు
గావించబడుచున్న, యీ ఘోరసంగ్రామము నిడు
పయోగకర మని జేలుచున్నది. ఏలనన, అమో
ఘమయిన జర్మను విధానము నడచుటచే, ప్రపం
చమునకు నష్టము వాటిల్లునని, బిషపుగారి వాక్య
ములవలన, జేలుచున్నది.
ఈ మతగురువుగారు భారతీయులు స్వపరిపా
లనము గోరినంతమాత్రమున, ప్రజాపరిపాలనాశ
యమే బ్రపంచమునకు విశేషోపయోగకరము గా
దని నుడువ సాహించుచున్నారు. వీరెంతవెరగొం
దినను, ప్రజాపరిపాలనము ప్రపంచమునందు వ్యా
పించి తీరను. హిందూదేశముగూడ నట్టి వర
ముబొంది తీరును. ప్రవ్యవనిరంకుశము ప్రపం
చమునం దిక వర్ధిల్ల నేరదు. అందుచే నీ బిషపు
గార్జ్ఞ వ్యక్తప్రలాపములతో గాలము బుచ్చక,
జీససు బోధించినటుల భగవంతుని వ్రాజ్యము నీ
కమునం ను స్థాపించుటకు బ్రయత్నించేరు గాక.
మాంటెగుగారి విజ్ఞాపనము.
హిందూదేశ మంత్ర మొంటెగుగారు రా
జ్యాంగ సమస్యలను స్వయముగ బోధించి నిర్ణ
యించుటకై అచిరకాలమున మన దేశమునకు
రా నున్నారను విషయము పత్రికాపాఠకులకు
విదితమై యున్నది. మొంటెగు గారికి సహచరు
లుగ నుదారస్వభావము గల చార్లెసు రాబర్న్సు
గారును డోనమూరు ప్రభువుగారును రాగలరు.
దేశాభ్యుదయమును గోరువారందరును నీ తరుణ
మును సంకల్పసిద్ధికై వినియోగించుట వివేకము.
మహాత్మా గాంధీగారు సంప్రాప్తమైన శుభ కాలము
నందు మాంటెగుగారికి లక్షలకొలది సంతకములు

గల మహాజనులను సమర్పించుట యుచితమని నిర్ణయించిరి. ఆ నిర్ణయమున కనుకూలముగ బొంబాయి రాష్ట్రమునందును చెన్నపురి రాష్ట్రమునందును నితర రాష్ట్రము లందును ప్రజల సంతకములను గైకొనుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సంతకములను గైకొనుటకై పుస్తకములు సిద్ధము చేయబడినవి. కోడినవారలకు ఆపు సంతకములు పంపబడుచున్నవి. కాని ప్రభుత్వమువారు నవంబరు 12 వ తేదీలోపలనే మాంటాగూగారికి పంపదలచిన విన్నపములను నిర్ణయించుట యవసర మని ప్రకటించిరి. ఈ స్వల్ప కాలమునందు పని సాధ్యమగునని నమ్ముటకు వీలులేదు. ఈ విషయమై స్వరాజ్యసమితికి ఆంధ్రదేశ కార్యదర్శియైన గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారు వ్రాసిన జాబు నిన్నటిదివఱకు ప్రకటించబడినది. ఆ లేఖను జదివిన వారలకు సంతకముల పని బాగుగ నిర్వహింపబడునని నమ్ముటకు వీలు లేకున్నది. కార్యనిర్వహణమున కవసరమైన యంగవిధానము లేకుండుటయే దీనికి ముఖ్యకారణమని విదిత మగుచున్నది. ఆంధ్రదేశస్థములైన 11 మండలంబులందును రమారమి 20,000 గ్రామములు 100 పట్టణములు గలవు. ఒక మాసమునందీ గ్రామములందు సంచారముచేసి సంతకములను గైకొనుటకు వందలకొలది యవకులు గావలసియున్నారు. సేవాపరాయణులైన యవకులను జేరదీసి వారిని కార్యపరతంత్రులను జేయుట నాయకుల పనియైయున్నది. పట్టణములందును గ్రామములందును గల నాయకులీ పనికి బూనుకొనిన కొంతవరకీ కార్యము సఫలముగా గలదు. కాని స్వల్పభాషేక్షలేని సేవాపరాయణుల సంఖ్య లోకమునందతిస్వల్పముగ నున్నది. రాజ్యాంగాందోళనమునకు నిలయములైన పాశ్చాత్యదేశములందు సయిత మిట్టి పనులు ద్రవ్యసహాయముననే సాధ్యమగుచున్నవి. ఒక పక్షమువారు వారి భావములను వ్యాపింపజేయుటకై లక్షలకొలది ద్రవ్యమును వ్యయము చేయుదురు. వందలకొలది నిర్వాహకులను నియమించుదురు. ధనబలము నిర్వహణ సామర్థ్యము కార్యసిద్ధికి గారణంబుల గుచున్నవి. ఆ సాధనములు లేకను మన యభీష్టము నెరవేరుట దుస్సరము.

ఇట్టి పరిస్థితులందు మన దేశమునందు మాంటాగూగారికి పంపవలసిన మహాజనులను కేవలము స్వచ్ఛంద సేవకులవలన సిద్ధముచేయుట సంభవమని తోచదు. ఈపని సాధ్యమైన సర్వోత్తమరావుగారు సూచించినటులు నాలుగు విధములైన లాభములు గలుగ గలవు. (1) ధనవ్యయము తక్కువ. (2) సంవిధానము గ్రామములందే వెంటనే ఏర్పడగలదు. (3) మహర్షి గంధిగారు కోరినరీతిని విషయములను బోధించుటకు వీలగును. (4) నాయకులు స్వయముగ కాయకష్టపడనక్కరలేకుండ వారు పరిశీలకులుగా నుండి నడపించుటకు వీలగును. ఆ పద్ధతి నవలంబించి పనిజేసిన యంగవిధాన మేర్పడగలదు. ప్రజలకు రాజ్యాంగ విషయక జ్ఞానము గలుగ గలదు. ప్రజలయందు గలిగిన రాజ్యాంగ విజ్ఞానము కాలక్రమమున వారియందాత్మగౌరవమును నాత్మవిశ్వాసమును నెలకొల్పగలదు. ఇదియే భారతజాతీయ నిర్మాణపు ముఖ్యసాధనము. ధనవ్యయమునకై వెనుకంజ వేసిన తలపెట్టిన పనికై భంగము గలుగునని తోచుచున్నది. కార్యనిర్వాహకులు నిర్ణయించినటులు విశేషమైన ధనమును వ్యయముచేయుట కవకాశము లేకపోయినను పేరొందిన సంఘముల ముఖమునను నాయకుల ముఖమునను కొంతద్రవ్యసహాయము నైనను చేయించి కార్యమును సాధించుట

భావ్యమని తోచుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు కృష్ణా గుంటూరు గోదావరి మొదలగుజిల్లా సంఘములు గలవు. స్వరాజ్యసమితులు గలవు. ఆసంఘముల ద్వారా స్వల్పవ్యయముతో విశేషమైన పని జరుగగలదు. ఆంధ్రదేశమునందు తాత్సాహికపరమైన యవజనులు గలరు. వారలకు సంచారవ్యయములనిచ్చిన దేశ సేవను జేయగలరు. ద్రవ్యము చాలదని కార్యక్రమమును సంకుచితము చేయుటయు వ్యయాంశమును నిలుపుదల చేయుటయును వివేకము గాదు. ఉన్న ద్రవ్యమును నుచితరీతిని వినియోగించుట కార్యసిద్ధికి సాధనము. ఈ సత్యమును గ్రహించి కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు సంచారకులకు సహాయమును జేయుట కేర్పాటులను జేయుదురని నమ్ముచున్నాము. ప్రతిపక్షముల వేరొక మహాజను సిద్ధము చేసిరినియును సంతకములను గైకొనుచున్నారనియును తెలియుచున్నది. అట్టి సహాయమునందు రాజ్యాంగ సంస్కరణముల సభిలమీచెడి వారేమరక పనిజేయవలసియుండును.

కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ధనసహాయము చేసినను చేయకున్నను నీ శుభసమయమునందు యథాశక్తిని వారి ధర్మమును నిర్వహించుట దేశాభిమానులకు కర్తవ్యమై యున్నది. సర్వోత్తమరావుగారి లేఖయందు శివశంకరం క్విల్లగారు నిర్దేశించినటులు ప్రతి తాలూకాయందలి నాయకులు తాలూకా గ్రామములందు స్వచ్ఛంద సేవకులను నియమించి పనిబూనిన కార్యమునాయకులము గాగలరు. సంతకములను జేయించుటకై పుస్తకములు గావలసియున్న యాంధ్రపత్రికా కార్యాలయమునకు వ్రాసిన పుస్తకములు వెంటనే పంపబడును. దేశాభిమానులు మహర్షిగారి విధానము నవలంబించి మహాజనులను సిద్ధముచేసి స్వరాజ్యసాధనిర్మాణమునకు దోడ్పడెదరు గాత!

—(౦)—

ఆంధ్రమున విమర్శనాపద్ధతి.

ఈ మహద్విషయమును గురించి బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిలు గారు విశ్లేషింపవలసినది. ఇన్ని సుగుణములు గల శాస్త్రులవారి యుపన్యాసము పరిశీలనోపేతముగ నుండుట యందు వింతలేదు. ప్రాచీనకావ్యములందలి గుణదోషములను నవీన కావ్యములందలి దోషములను శాస్త్రులవారు ఉదాహరణపూర్వకముగ వ్యక్తీకరించిరి. ప్రాచీన కావ్యములం దాచిత్యము రసపోషణ మేరితిని గాపాడబడినదియును నూతన కావ్యములం దేరితిని బొందిత్యమునకు భంగమును గలిగించినదియును నైషధము రుక్మిణీకల్యాణము మొదలగు గ్రంథములనుండి పద్యములను సుదాహరించిరి. అప్పకవీయ కావ్యప్రకాశకాది లక్షణగ్రంథములందు విమర్శనకళ సూత్రాత్మకముగ గలదనియును దానిని విపులముగా సుచన్ద్రయము చేయుట యవసరమనియును శాస్త్రులవారు చేసిన యుపదేశమును విమర్శకులు గ్రహించవలసియుండును. సంస్కృతాంధ్రములందు పాండిత్యము లేనివారు విమర్శమునకు బూనుకొనుటవలనను గ్రంథములను వ్రాయుటవలనను భాషకు ముప్పు వాటిలుచున్నది. కేవలము దుస్స్వభావమును బూని విమర్శజేయువారును గలరని శాస్త్రులుగారు తెలిపిన విషయమును భాషాభిమానులు గమనింపవలసియుండును. కవికౌదరయమును గ్రహించుటయును దానిని లోకమునకు వెల్లడిచేయుటయును

విమర్శకుల కార్యము. ఆంధ్రమునందు విమర్శనపద్ధతి వికసింపవలసి యున్నది. కవిహృదయమును గనుగొనుటకు భావవిమర్శనము రసవిమర్శనము గుణశీల విమర్శనము చేయుట యవసరము. మహాకావ్యముల యందలి పాత్రల గుణశీల విమర్శనము లోకప్రవృత్తికి నిదర్శనమై లోకానువర్తనమునకు మార్గదర్శకము గాగలదు. ఇట్టి విమర్శనాపద్ధతి నవలంబించుటవలన పాంధ్రవాఙ్మయమునకు ప్రయోజన మేర్పడగలదు. శాస్త్రులవారు వేదాంశ సమయమునందీ మార్గమును నవలంబించి యుపన్యాసమునీను సంగీకరించినందులకు వారు వంద్యులు. వేంకటరాయశాస్త్రిలవారు మనోహరములైన యుపన్యాసముల నిచ్చి భాషాభిరుచిని గలుగజేయుచున్నందులకు వారు మన కృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

ప్రతికూలోద్యమము

కాంగ్రెసు విధానమునకు సంతకముల జేయింప దేశభక్తులు యత్నించుచుండ, అందుకు వ్యతిరేకముగ విజ్ఞాపన దయారుజేసి కొందర పాతకముల గైకొన, ప్రతికూలవాదులు ప్రయత్నించుచున్నారని నిన్నటి న్యాయాడియా పత్రికలో సంజీవకామత్తుగారు వ్రాసిరి. ఇందుకు ఆంగ్లో హైందవులును, స్వాతంత్ర్యవిముఖు లగు భారతీయులను గలసి రహస్యకార్యాలోచనము గావించుచున్నారు. హుస్సేన్జిల్లాలోను, కలకత్తాలోను, యూపియను వర్తకసంఘములవారు తమవద్ద నుండు గుమ్రాస్తాలను సేవకులను, తమకు హోంరూలు అక్కరలేదనియు, మండల పరిపాలనమున భారతీయోద్యోగి కన్న యూపియనులే యుండుట శ్రేయస్కర మనియు, మొదలగు నంశములకు ప్రతికూలముగ గాని, యనుకూలముగ గాని ప్రత్యుత్తర మొసంగవలయునని, గోరుచున్నటుల అమృతబజారు పత్రిక కొకరు వ్రాసిరి. రాష్ట్రపాలకులు రాజ్యాంగ సంస్కరణములకాచ్చి విచారణ జరుగవచ్చు సమయమున హోంరూలును ప్రతికూల భావము జూపించుట మాత్రమే. విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు హోంరూలుసంఘములో జేరువారు తమ మహిమ జెప్పిన చోప్పుర పనుచుట లేదని యర్యాపదేశముగ సూచించుచున్నారు. అలహాబాదులో ఆంగ్లో హైందవ సంఘసమావేశ మీనెల 24వ తేదీనిజరుగుట. అందు హోంరూలు అందోళనముచే గలిగిన ప్రస్తుతస్థితిని గూర్చి విచారించి, మాంటాగూగారికి దెలిపెదరట! ఒక్క విషయ మీ సందర్భమున గమనింప దగియున్నది మాంటాగూగారిని స్థానభ్రష్టుల జేయ బూనిన మొయిలు పత్రిక పంతుము నిరుపయోగమయినదని యూహింపవచ్చును. ఆంగ్లో హైందవులు, మాంటాగూ గారికి తమ మొరల నివేదించ బూనుకొనుటయే, యింకను ప్రబల దృష్టాంతమై బరగుచున్నది. నిన్నటి మొయిలు పత్రికలో గూడ మాంటాగూ గారిపై దెడంపులు గాన్పించవు. కాని యభికారము ప్రజలహస్తము గానుండ తనశక్తి పంచనలేక పాటుబడెదనని మొయిలు పత్రిక సూచించినది. ఈ చిహ్నముల నన్నిటిని గమనించిన, ప్రతికూలోద్యమము వృద్ధిచుగ చున్నదని దోచకమానము. ఇందుకు ప్రతికారముగ ఆంగ్లదేశమునను, నీ దేశమునను కాంగ్రెసు సంస్కరణ వ్యాపకమునకై భారతీయులు నిరంతరము కృషి సలుపుట దప్పు చేరుమార్గము గాన్పించదు. నమయమునకు దగినచాచకక్యమును భారతీయులు గనుకజ చెదరుగాక!

గోదావరిమండల బ్రాహ్మణేతర సభ

ఈ సభ చిక్చివోలులో యానెల 27, 28వ తేదీలందు జరుగునని ప్రకటించబడినది, ఈ సభకు ఆంధ్రదేశ ప్రముఖులగు రావుబహదూరు రఘుపతుల వెంకటరత్నము నాయుడుగ రాహ్మణసంఘాధ్యక్షులుగ నుండునని, ఆంధ్రప్రకాశిక ప్రతిక దెలుపుచున్నది. ఈ వార్త నిజమగునేని, యీ సభ జయప్రదముగ జరుగునని యూహించవచ్చును. ఇదివరకు నుత్తరసర్కారుల బ్రాహ్మణేతర సభ జరుపబడునని ప్రకటించబడినది. ఆ సభవిషయమై నే యేర్పాటులు గావించబడినవో దెలియుటలేదు. వెంకటరత్నము నాయుడుగారు బ్రాహ్మణేతరోద్యమములో పాల్గొనట సమంజసముగ లేదని కొన్ని ప్రతికలు దెలుపుచున్నవి. వారిదివరకు గలిగియుండిన విశ్వజని నాదర్యమునకును, బ్రాహ్మణేతర సంఘాభివృద్ధికై పనిచేయుటకును, సహజవైరుధ్యము మాకు గాన్పించుటలేదు. ప్రతి సంఘము, జాతీయాదర్యము వీడకుండ, తన యభివృద్ధికై పనిచేయుట మూలముననే, విశాల విశ్వమానవాభివృద్ధికి తోడ్పడ గలుగును. ఈ సత్యము గ్రహించియే, నాయుడుగారి ప్రత్యేకోద్యమమునకు జేయాల నొసగి యుందురు. ఆంధ్రదేశమున, బ్రాహ్మణేతరోద్యమము జాతీయోద్యమమునకు ప్రతికూలముగ బ్రవర్తించజాలను. ఈ సత్యము విజయవాడలో జరిగిన ఆంధ్రమహాసభలో వ్యక్తమయినది. బ్రాహ్మణేతరులందరు స్వరాజ్యము నైకకంఠ్యముగ నామోదించిరి. బ్రాహ్మణ ప్రతిఘటన, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కంగీకారము దెలిపిరి. వెంకటరత్నము నాయుడుగారి నాయకత్వముక్రింద నడుపబడు, ఈ యద్యమము దేశాన్యాయముగ బరిగమింపదని విశ్వసింపవచ్చును. ఈ సమావేశము జయప్రదముగ జరుగుగాక!

(0)

మైసూరు కారాగృహములు.

వీటియందు హిందువులకు హిందూమతగురువుచేతను, మహమ్మదీయులకు మాలిక్ములమునను, క్రైస్తవులకు క్రైస్తవ మతబోధకునిచూలమునను, వారమున కొకమారు మతము గూర్చియు, నీతినర్తన గూర్చియు బోధింపబడు చున్నది. ఇంతియ గాక, ఖయిదీలకు మతసంబంధ మగు గ్రంథము లుపయోగము నిమిత్తమై యొసగబడుచున్నవి. ఖయిదీలు యిందుపై తమ సంతసము దెలుపుచున్నారని, నివేదికమున వ్రాయబడినది. జెయిలు వాడ్యుల బాధ్యత, సిపాయి, బోలీసు కాఫీస్టేబిలుల బాధ్యతకన్న దక్కువయినది గాదు. అందుచే వీరికి తగినవేతన మొసగినగాని తమ విధుల దిన్నగ నిర్వహించుట దుర్లభమని దెలుపబడినది. మొత్తము మీద ఖయిదీల శరీరారోగ్యము, వర్తనము చక్కగనున్న పనిని వేసింపబడినది. ఖయిదీలలో, స్వభావముచే నేరముల గావించువారల నుండి విభవశమున నేరముల గావించువారలు వేరుజేయు బడలేదనియు, నటుల త్వరలో గావించుట యుక్తమనియు వ్రాయబడనది.

(0)

వ్యవసాయవిద్య

ఇందునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు దీక్ష గుగునుత్తరువు ప్రకటించి యున్నారు. అందు, వ్యవసాయకులకు సామాన్యవిద్య యవసరమని సూచించబడినది. సామాన్యవిద్యను వ్యవసాయవిద్యతో బాటు గలిపి నేర్పినగాని లాభముండదని దెలుపబడినది. ఇందుకు వ్యవసాయవిషయక మధ్యమ తరగతి పాఠశాలల స్థాపించుట యవసరమనియు, యవి క్రమక్రమముగ నున్నత పాఠశాలలుగ

వృద్ధి జేందుననియు సూచించబడినది. స్థానికప్రభుత్వములవా రీసమస్యను విశాలదృష్టితో బరికించి, యువయుక్త మగు విధానము నేర్పరుపవలయునని హిందూదేశప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు.

స్థానిక చార్తరులు

హైకోర్టు:—న్యాయమూర్తి నేపియరుగారు ఈ నెల 16-వ తేదీ మంగళవారమున చార్జి పుచ్చుకొనెదరు.

కృష్ణవిలాససభ - నలనాటకము:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు విక్టోరియాపురమందిరమున నీ సభవారు నలనాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించెదరు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 8గం॥ వెంబూరిలో రాఘవాచార్యుల వీధి 15 నెం॥ భవనమున నొక ప్రార్థన సభ జరుగును. చేపూరు మనీశ్వరయ్యగారు తెనుగున ప్రార్థనసత్వెదరు.

దక్షిణఇండియా బ్రహ్మసమాజము:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 6 గంటలకు ఉపాసనామందిరమున(97 అన్నాపిల్లవీధి) జే. పి. నారాయణగారు ఆంగ్లమున స్వర్ణనరకములను గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

విక్టోరియాపురమందిరము.

సారంగధరనాటకము.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ.

నేడు (18-10-1917) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారు విక్టోరియా పురమందిరమున విషాద సారంగధర నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

ఉపన్యాసము:—నుంగంబాకము కార్పొరేషను మోడలు స్కూలులో రేపటిదివము (14-10-17) సాయంత్రము 4 గంటలకు వజీరుకులమిర్రెక్ ప్రతికా సంపాదకులగు పి. నుబ్రహ్మణ్యము నాయకరుగారు ద్రవిడమున ప్రస్తుత హిందూదేశములో విద్యాస్థితిని గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—విద్యాశాఖ-ఆంధ్రమున వక్రత్వపరీక్ష:—ఈ నెల 14 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు కళాశాల (కాలేజీ) విద్యార్థులకు ఈ నెల 15 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు ఉన్నతపాఠశాలల (హైస్కూలు) విద్యార్థులకును వక్రత్వపరీక్ష జరుగును. అభిలాషగలవారందరును రావచ్చును.

జరి దొంగతనము:—మైలాపూరు బజారుకోడ్డులోనున్న అణ్ణాస్వామి మొదలియారు షాపులోనుండి గత నెల 19-వ తేదీ పగలు 1 గంటకు ఆనందమిశ్ర అను నతడు 7 రూ॥ లు విలువగల జరిని అపహరించినందున ఆనందమిశ్రపై కేసు చేయబడినది. రాజభాని మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి ముద్దాయివై నేరము మోపి విచారణ నిమిత్తము కేసును హైకోర్టునకు పంపిరి.

మరాఠీపుస్తకభాండారము తిరువళిక్కేణి:—పుస్తకభాండారమువారి యాజమాన్యము క్రింద ఈనెల 15 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు హిందూ హైస్కూలు భవనమున మా॥ ఎం. బి. కొలాటకరు, బి. పి. ఎల్. ఎల్. బి. గారు, దేశభావల ఆగత్యమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. మన గాల దివాన్ కె. వి. లక్ష్మణరావు. ఎం పి. గారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

హిందూ జ్యోతిష శాస్త్రము:—పూనాగర వాస్తవ్యులగు పి. రఘునాథశాస్త్రిగారు బిసెంటుమ్యగారు ఫలానా తేదీలోపుగ నిర్బంధావాస విముక్తు లగుదనని జ్యోతిష శాస్త్రము లన భవిష్యత్తును చెప్పిరి. ఇందు మించుగ అతేదీనాటికే ఆమె నిర్బంధావాసవిముక్తు లగుటచే జగత్ ప్రఖ్యాతిగాంచిన హిందూ జ్యోతిష శాస్త్రములో వారికి చాల పొండిత్యము కలదని చెప్పవచ్చునని న్యాయుడియొ ప్రతికకు ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

కీర్తిశేషులగు రామలింగశ్రేష్ఠిగారు.

ముత్యాలపేట హైస్కూలున కన్యకులగు శ్రేష్ఠిగారు లింగిచెట్టిపీఠియందున్న స్వగృహమున ఈ నెల 10 వ తేదీ బుధవారమునాడు కీర్తిశేషులైరిని వినుటకు చాల చింతిలుచున్నారు. వీరు కర్రటరేటులో లోకలు మ్యానిసిటలు హెడుక్లెర్కుగానుండి పెన్నను పుచ్చుకొనిరి. 33 సంవత్సరముల నుండి వీరికి ముత్యాలపేట హైస్కూలు కార్యనిర్వహణమున సంబంధము గలదు. వీరి కృషివలననే ఈ హైస్కూలునే డిట్టి మహోన్నత స్థితికి రాగలిగెను. 1884 వ సంవత్సరమున వీరు ఈ పాఠశాల పని ప్రారంభించు సరి కది మిడిలు స్కూలుగా తంబునెట్టివీధి యందొక ఆ డ్దెయింటియం దుండెను. వీరు కృషినిలిపి తంబునెట్టి వీధిలోనే స్థలమును కొని స్వయముగ పరిశీలించి ప్రధానకట్టడమును కట్టించిరి. వీర్లుగౌరవ కార్యదర్శిగ నుండగనే 1896 వ సంవత్సరమున నిది హైస్కూలు అయినది. వీరు ప్రభుత్వోద్యోగమునం దున్న పురుషును పనిచాలించుకొనిన పిమ్మటను గూడ పాఠశాలను గూర్చి చాల శ్రద్ధ వహించిరి. పాఠశాలయందు విద్యార్థుల సంఖ్య నానాటికి హెచ్చుచుండుటచే వీరు 1910 లో లింగిచెట్టి వీధిలో మరియొక భవనమును కట్టించిరి. మొన్న మొన్ననే తంబునెట్టి వీధిలో నున్న పెద్ద భవనమును పెండుట కాలోచించి దొర తనమువారి అనుమతికొరకు స్థానముల అంచనాలను పంపించిరి. పాఠశాలలో మతవిషయములనుబోధించుటగుర్చి చాల శ్రద్ధతోపనిచేసిరి. వీరికిమతవిషయములం దాసక్తిమొడు. పారిభాషిక వాణిజ్య విషయములను బోధించుటకునూడ చాల పనిచేసిరి. వీరు ప్రభుత్వోద్యోగిగా నుండి దొరతనమువారి మెప్పుబడయుటచే వారు వీరిని మధురపురపాలక సంఘాధ్యక్షతన నియమించిరి. 2 సం॥ లా పదవియందుండి వీరు సర్వజనానురాగమును బడసిరి. పరిపాలక సంఘసభ్యులకును ఉపాధ్యాయులకును విద్యార్థులకును గూడ వీరు ప్రിയతములుగా నుండిరి. వీరి మరణమునకు సంతాప నూచకముగ నీపాఠశాల ఈ నెల 11 వ తేదీని మూయబడినది. వీరి మరణమునకు చింతిలుచున్న ముదియెదువయగు వీరిపత్ని కిని ఇద్దరుపుత్రులకును నలుగురు పుత్రికలకును ఇతరబంధుమిత్రులకును మా సానుభూతిని తెలుపుచున్నాము.

షాహాబాదులో గలభా:—రాచినుండి యొక విశేషముడు పయోనిరుప్రతిక కిటులవ్రాయు చున్నాడు:—షాహాబాదు సమాచారము సంత్వ ప్రికరముగ నుండలేదు. అల్లరిదారుసంఖ్యయధికమై, మరికొన్ని గ్రామములు ముట్టడింపబడినవి. సిపాయిల తిరుగబాటుకాలమున కోరుసింగు యాజమాన్యము క్రింద ప్రఖ్యాతిపొందిన ప్రదేశమున నీయల్లరులు ప్రారంభమై దక్షిణమునకు వ్యాప్తమగుచున్నవి. గయా మండలమున సోనునది గట్టుపైనుండు అర్హవాలు అను గ్రామము దోమకొనబడినది. గలబాదాల్ల కొందరు సాగరము గ్రామ పరిసరములయందు గానరైరి. బీహారు ఒరిస్సారాష్ట్రముల రైల్వే సెంటుగవర్నరు గురువారమున పట్నాకు బయలు జేరును.

తోటవిందు బెంగురూరువాస్తవ్యులగు పి. ఆర్. బెన్కె బెన్కెసతిగార్లు ఈ నెల 10 వ తేదీ సాయంత్రమున శ్రీమత్ స్వగృహమున వేంగుపద్ధ తోటలో సొకవిందును గావించిరి. పాశ్చాత్యులును, హైందవులును మొత్తమునై నూలుమంది పిండు నారగించిరి. కొచ్చిను పెద్దవహాగాజా సర్ రామవర్మగారు మహారాజావారి భవనమున అతిథులుగ నుండుటచే వారుకూడను విందునకు విచ్చేయుట తటస్థించెను. ఘట్టనిచ్చెట్ల నీడను కుర్చీలు బెంచీలు చేయబడెను. అతిథులకు మొదట ఫలాహారములియ్యబడెను. పిమ్మట వారిలో గొందరు పెన్నిను, కొందరు జేడుమింటను, కొందరు గోల్లుమున్నగు నాటల నాకుట ప్రారంభించిరి. పిమ్మట కండ్లకు గంతలు కట్టించుకొనిన వారు చిత్రపటములు వ్రాయుట జరిగినది. వారు వ్రాసిన పటములు మిక్కిలి నవ్వును పుట్టించుచుండెను. ఈ ప్రజ్ఞలో ఆర్. వి. బరిసతిగారిని పి. ఎఫ్. బోర్డును గారిని మించిన వారు ఇంకొకరు లేనందున వారికి బహుమతు లియ్యబడెను. హిందూదేశ పరీక్షకుబలము బాండు జట్టుదారులు బ్యాండును మనోహరముగ వాయించిరి. విందు అంతమగునప్పటికి చాలరాత్రి యయ్యెను.

వాముభార మనుకులముగ లేచున్న నైమానికులు పారాస్పెల్ హోటుకు విమానాలయము మీద నిన్నటిదిగ మనేకటుల బాంబులువేసి సురక్షితముగ మరలివచ్చిరి.

వి రో పా మ హా స ం గ్రా మ ము

(రైటరు ఏ జె స్సీ.)

ఇంగ్లండు

జర్మనీవారిసంధి యెత్తులు.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— యుద్ధ ఆశయములను గూర్చి లిఖ్యములు, నగరమునజరిగిన నొకసభయందు ఆస్పత్రిగా రు పన్యసించుచు నిట్లునిలిచి:—ప్రస్తుతమున సంభవించినయట్టి ప్రపంచ సంగ్రామము మరల వెలయుటకు జేయుటకై తగినకట్టుదిట్టమున నొకసభ మనము పోరాడుచున్నాము. రీచిస్ట్రోనుసభయందు దొనర్పబడిన సంధి తీర్మానమునకు కొందరు స్వాగత మొసగిరిగాని యీ తీర్మానపుట్టుకము సువ్యక్తముగాక యున్నది. దీని నగముజేయ జర్మనీయందలి వివిధకక్షలు పోరాడుకొనుచున్నవి. ఇంతలో పోపుగారిలేఖకు జర్మనీయుల ప్రత్యుత్తరము వెలువడినవ్యవస్థను మరింత కలవరపరచెను. ఆస్ట్రీయానుండివలెనే జర్మనీరాష్ట్రముందు గూడ సంధి వాంఛలు ప్రబలియున్నవి. దొంతనమువారి చర్యలయొడ రీతు స్థానసభయందు తిరుగుబాటు కాననగును. అయినను జర్మనీ దొరతనమువారు సర్వాధికారులు గనుక నా దొరతనమువారు సంధియొడ నెట్టిభావము కలిగియున్నదియు మనకు ప్రాముఖ్యము. ద్వంద్వార్థములు, కపటము సంధి రాయబారముల యందు పనికిరావు. కనుక స్పష్టముగ జర్మనులను ప్రశ్నించితిమి. వారాప్రశ్నములకు క్రమమగు ప్రత్యుత్తరముల నీయరైరి. సమరమున మావలసినదని మాత్రము జర్మనులు కోరుచుండిరేగాని తగిన కట్టుదిట్టముల వేసిని నూచింపకున్నారు. స్థిరమగు శాంతిని నెలకొల్పి, మున్నుండి ట్టి మహాసంగ్రామము సంభవించకుండ జేయుటయే మన ముఖ్యోద్దేశములు. మనకోరికలయందు దెబటను జేకములగాని రాష్ట్రములగాని యిచ్చివేయవలసినదను వాదము గానరాదు. ఆల్సేసులూ రెయిసు రాష్ట్రమును ప్రాన్సుదేశమున కిచ్చివేయవలయుననుమన వాదము గూడ సహేతుకము. తమ పితృత్వమును ఆల్సేసు లొరెయిసు జర్మనీయులు విడువజాలరని చేరుకున్నవారైనను అని యుండెను. కాని జర్మను లీ తీరును పొగడుకొనుచుండిన యీ రాష్ట్రమునకు పరామర్శము నెడ సానుభూతి గలదని వారు గమనింపవలయును. ఇంతియ గాక రాష్ట్రముల యభివృద్ధికి, సుప్రసిద్ధుడగు జర్మనురాజ్యాంగ వ్యాపారవేత్త వలదనుచుండినను, జర్మనీ వారాల్సేసు లొరెయిసు రాష్ట్రమును పరామర్శవారి కడనుండి కొంగిలించిరి. ఈయ క్రమ కృత్యమే వర్తమాన మహా సంగ్రామమునకు మూలబీజమై యున్నది.

ఆల్సేసు లొరెయిసు రాష్ట్రమును గూర్చి జర్మనీయులు మనకును పరామర్శవారికిని విరోధమును గల్గింప యెత్తించి యుండిరి. బెర్లినుము రాష్ట్రపు భావి స్థితిని గూర్చి మనమడిగిన ప్రశ్నలకు చేరుకున్న వారైనను గారు ప్రత్యుత్తరముల మొగక మానము వహించియున్నారు. వీరి విషయమున మానము వహించి యుండుట గమనింప దగిన యంతమై యున్నది. దేశ పటమున నూచింపబడిన మార్పుల వలన జర్మనీదేశముల కెట్టికోపకారణము నుండనేరదు. జర్మనీదేశమును పూర్తిగ నణచివేయవలయు నని మిత్ర మండలి వారెన్నడును తలచియుండలేదు.

ప్రహ్వరాష్ట్రపు నైతిక నిరంకుశ ఉభయమే మనకు గర్భకరువు. గనుక వర్తమానమున సంధిచేసికొనయెడల నా సంధి స్థిరమగునదిగాక, నిరంకుశ ప్రభుత్వమునకు కొంత గి. శాంతియునగి మరల యుద్ధమునకు సన్నద్ధ మొనర్చును. సోము మున్నగు కొన్ని యుద్ధరంగముల నిటీవలజూచి యుండిన. ప్రదేశములన్నియు పాడయ్యెను. గుండెలవియు తీరున నీ ప్రదేశములు పాటుపడి యున్నను, యుద్ధము నింకను సాగింపవలసినదని నా తాత్పర్యము. తాత్కాలిక మగు సంధి కిచ్చుకొనరాదు. ఏ సాంగ్రామిక వర్గమున కొరకుంపద యధికమును విషయమును మాత్రమును నిర్ధారణచేయవలసియుండిన, మనము ఫీతిల నగర్యములేదు. ఆహారపదార్థములకు లోపము లేదు. మన విమానముల చిరకాలముననే జర్మను యంత్రముల నోడించి వాయు మండలమున తమ యధికత్యతను స్థాపించును. ఆమెరికా రాష్ట్రము సహా మిత్రమండలి సంతయు దీసికొని, ఏ రాష్ట్రమున కొంత సామర్థ్యమున్నదియు విమర్శింపును. నైతికాధికారివిషయములయందు దన్నిటియందును మనము వైరులకంటె నుచ్చ కదలో నుండిమున ప్రభువుగనని ఆస్పత్రిగా రు నెలనిచ్చిరి.

యుద్ధవ్యవస్థ.

లండను ఆక్టోబరు 11:—యుద్ధకార్యముల వైశిష్ట్యము జనరలు మారిసుగారు రైటరు వార్తా స్థాన ప్రతినిధితోడ నిట్లు చెప్పిరి:—గతమంగళవారమునాటి సైన్యగమనక సంతృప్తి కరమైయున్నది. సెప్టెంబరు 20 వ తేదీనుండియు సమర విరామకాలములు కృశించుచున్నవి. వై తేదీనుండియు రీ లక్షల సైన్యము తీయమైనదని మార్చుట సేనాని యని యుండెను గాని యీ యుద్ధములన్నిటియందునుగూడ ఇంత సేన మారే నుపయోగింపబడలేదు. నిజస్థితి యేమనిన, గత జనవరి మాసమునుండియు అన్నిరంగములయందును కలసి మనకు సుమారు రీ లక్షమంది నష్టమైరి. సోమునదివై జర్మనీయుల కెంత నష్టము గలిగినదియు శ్రద్ధతోడ పరిశీలించితిమి. ఈ సమాచార మెట్లనో జర్మనీయులకు తెలిసి అంతటనుండి తమ నష్టపట్టికలను మనకు చేరనీయక, తమ పద్ధతిని మార్చుకొనిరి. జర్మనీయుల చర్యనుబట్టి చూడ మనము వేసిన ఉజ్జాయింపులు క్రమముగ నున్నవని తేలుచున్నవి. ప్లాండర్సు యుద్ధమున జర్మనీయుల కెంతనష్టము కలిగినదియు గూడ నుజ్జాయింపు వేసితిమి. జర్మనీయుల కాంగ్లేయులకంటె సూటికి 75 వంతు లధికముగ నష్టములు కనిగినవని స్పష్టముగ చెప్పగలను.

జలాంతర్గాములవలన మనకు కొంతవరకు యిబ్బందిగ నుండుట సత్యము. వీటిని పూర్తిగ నోడించుట నా కానంద దాయకమేగాని జర్మనీయుల యూబోటుల వలన ఫాన్సుదేశమున మన యత్నములలో నొకటియైన భగ్గు మొందలేదు. యుద్ధ పరికరములు చేరుటయందు గూడ వీటివలన నెట్టి యాటంకమును కలుగలేదని గూడ వైర్యముగ చెప్పగలను. ఇదివరలోని కంటె నేడీ మన సైన్యములకు ఆహారపదార్థములయందు అయుభవికరములయందు సరఫరాలు మిగులనెక్కువ ముగ జరుగుచున్నవి. జనవరినెలయందు ప్రాన్సుదేశమున మొత్తమునై గంటకు 11.4 టన్నుల యుద్ధ పరికరముల దిగుమతి యగుచుండెను. గాని సెప్టెంబరు మాసమున గంటకు 24.5 టన్నుల యుద్ధ పరికరములు దిగుమతియైనవి. దిగుమతుల పరిమాణము నా నాటికి వృద్ధి యగుచున్నది. ఇంతియ గాక కాలువలు, ఇనుపదారులు, గోడ్లు మున్నగునవి విశేషముగ నిర్మింపబడెను. గత మార్చిమాసమున అమెరికము 179 రైలుబండ్లు ఆంగ్లే సైనికులకు యుద్ధపరికరములుగొనిపోవుచుండెడివి. సెప్టెంబరు ఆఖరువారమున సరకుల గొనిపోవు నట్టి బండ్లసంఖ్య 239 కి వృద్ధిమొందినది. కాలువలు, వెడల్పు తక్కువ ఇనుపదారుల మార్గమున గూడ విశేషమగు సామాను నడచుచున్నది. గనుక జర్మనీయుల “యూబోటు” చరించుచున్న మన సైన్యమునకు నష్టముయందు దెట్టి లోపమును కలుగలేదు.

“యుద్ధము తీవ్రముగనున్నది. వర్తమానమున జరుగుచున్న సమరమునలన మహాసంగ్రామ మంతము గానేరదు. సమర మింకను భయంకరముగ జరుగును. అమెరికానుండి సైనికులను విరివిగ శీఘ్రముగ రప్పింపనగును. ప్లాండర్సు యుద్ధము వలన నిట్టి యావశ్యకత తొలగినదని యుకొనరాదని మారిసు సేనాని ముగించెను.

ఆంగ్లేయులు, ఆల్సేసు లొరెయిసు.

ప్రధానమంత్రి వాక్యములు.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— తమ్ము చూడవచ్చిన ఇన్ స్ట్రూమెన్సు సంఘముల రాయబారులతోడ లాయరుజాజ్జి గారిట్లనిరి. ఆల్సేసులొరెయిసు గూర్చి చేరకున్న చాత్యముగారు రీ చీఫ్ గు సభయందు వచించిన యంతములవలెనే వాక్యములును యుద్ధమును సాగింపబోవు. ఎంతకాలము యుద్ధము జరిగినను, ప్రాన్సుదేశమునకు ఆంగ్లేయులు సహాయమొనర్తురు. విదేశీయులగు జర్మను లొల్సేసు లొరెయిసు రాష్ట్రమును కలిగియుండుచుండిరి. కలిగిపాలనమున నున్న తమసోదరులను. ప్రాన్సువారు విడుదలచేయించుకొను. వరకును వారి తోడ యుద్ధమున నిలువ నాంగ్లేయులు నశ్వయించి యుండిరని ప్రధానమంత్రి వచించెను.

లండను, ఆక్టోబరు 12:— సర్ ప్రాన్సును హువుపుడ్డు గారికి ‘వియరను లిరుద మొసగబడెనని వార్తాసంఘమువారు తెలియబరచిరి.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— ప్రజలచందమునందు సభ్యులుగనున్న పార్లమెంటు, అలన్లాండరు రాజీగారలు “కింగ్సు బెంచీ” లో న్యాయమూర్తులుగ నియమింపబడిరి. న్యాయమూర్తి రిడ్లీ గారు తమపదవికి రాజీనామా నొసగిరి.

ప్రాన్సు

ఫిరంగి యుద్ధము మరింత తీవ్రముగ నుండుట.

లండను, ఆక్టోబరు 11:— నేటి రాత్రి హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి:—వాయుభారము బాగుగ నభివృద్ధి చెందెను. మేఘావరణ మొదలగున వేవియు లేకుండుటవలన మా ఫిరంగి యుద్ధమునకు చాల అనుకూలముగ నుండెను. శత్రుప్రదేశముల మట్టడించుటయు, కందకపండ్లలమీదను, వెనుక ప్రదేశముల మీదను శత్రువు లుపయోగించు ఫిరంగుల కవాంతరమును గలిగించుట మాత్రమే గాక మే మనేక ఫిరంగి ప్రతియుద్ధముల నొసరించితిమి. శత్రువులఫిరంగు లంత తీవ్రముగ నుండలేను. మరి 87 గురు బందితులు పట్టువడిరి. పదాలిదశ యుద్ధ మెవ్వోటును జరుగలేదు. బుధవారమునాడు మా విమానములు శత్రువుల పెద్దఫిరంగిమీద బొంబులవేసెను. శత్రువిమానములు మాకు నేల గూల్చబడియెను. రెండు క్రిందికి తరిమి వేయబడెను. మా విమానములు నాలుగు కన్నించుచున్నవి.

శత్రులు సైన్యముల నుపయోగించివేయుట

లండను, ఆక్టోబరు 11:— బ్రిటిషువారి ప్రధానకార్యాలయమావర్తమున్న రైటరుగారి విశేషమును శత్రుసైన్యము లెట్లుపయోగించివేయబడుచున్నదియు 234-వ ప్రవృత్త పటాలము నుదాహరణముగ జూపించుచున్నాడు. పటాలములుక్రిందటి జనవరినెలయందు ఏర్పాటు చేయబడి ఏప్రిలుమాసమునందు సెంటుక్వెంటనునకు వాయవ్యములను యుద్ధమున కంపబడెను. డెంటునేవాని బ్రిటిషువారు భయంకరముగ నెదిరించిరి. 1918-వ సంవత్సరపు యుద్ధమునకై సిద్ధము చేయబడుచున్న ఈ పటాలముల పటాలము బ్రిటిషువారి భయంకరపు మట్టడికి భీష్మము చెందెను. అనేకమంది సైనికులు హతులైరి. మాపటాలమునందు 400 మంది హతులైరి. ఈ పటాలము సెప్టెంబరుమాసమున ఈ ప్రయత్నమున గన్నించెను. సెప్టెంబరు 20వ తేదీనాటి ప్రతియుద్ధమునందుమామీదకంప బడియెను. ఆ సమయమున నది తేలిమివేయబడెను. మరల నది 26 వ తేదీని మాతో యుద్ధమొనరించి పూర్తిగ కిధిలిభూతమయి యిప్పుడు నామ మాత్రాతత్వముగ నున్నది. కమిషనుల సొందని అధికారుల విశ్వాసునకు పాత్రులుగానివారనేకమంది యువ్వోగ్గియు లీ దేశమునకు దుర్వ్యంగముల మానుకొనిరి. జర్మనీ ఉద్యోగియు పటాల మిట్లు పూర్తిగ నుపయోగించి వేయబడిన ట్లిది నిరంతరము భూపము తెచ్చుచుండగలదుగావున ఈపని సంతోషకరముగనే యుండగలదు.

అన్యోన్యఫిరంగియుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 12:— నిర్భర రాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి. ఈరంగమునందనేక ప్రదేశములందు అన్యోన్యఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. కాని పదాలిదశయుద్ధ మొకటియు జరుగలేదు.

జర్మనీయుల ప్రకటనము నెలువడవచ్చును.

ఆస్టుట్రైబును ఆక్టోబరు 11:— ఆల్సేసు లొరెయిసు భావినిగూర్చి జర్మను లేతరున నిశ్చయించినదియు ప్రకటనము జరుగును. ప్రకటనమున కెదురు చూచుచుంటిమి.

అమెరికా

ఆంగ్లేయ రానితి.

జ్యూకో నైరసు, ఆక్టోబరు 11:— రెయిల్వే సమ్మెగట్టు కలన సామగ్రిలు చిక్కట చాల కష్టమగుచున్నది. వలయు పదార్థములు పూర్తి యయిపోవచ్చుట వలనన, అమెరికన్ కింక నెట్టి మార్గమును గన్పించ నందువలనన తా మింతలోనే పని చాలించుకొనవలసి వచ్చు నని “గాసు” కంపెనీ వారు తెలియబరచుచున్నారు.

లక్సుబర్గ్ గారు తప్పించుకొన బ్రయత్నించుట.

తప్పించుకొనటకు తరుణము చిక్క నాయుని కాదుకొని యున్న లక్సుబర్గ్ గారు తప్పించుకొని దేశములోనికి పోవుటకు ప్రయత్నించుట నొనరించిరి. అయినను వారు వెంటనే పట్టుకొనబడిరి. సామానును పట్టువడినది. లక్సుబర్గ్ గారి ధర్మకాదుల తిరస్కరించి తమ యసమృద్ధిని జూపిరి. కాని అత్యు: వెంటనే జ్యూనా నైరసునకు గొనిపోవబడెను.

“లియ బెస్సెల్సు” స్త్రీ మరు

శాస్త్రమహానుభావులు (కే.ఎల్.ఎస్.) అక్టోబరు 12:—గత జనవరి నెలలో ముంచివేయబడిన జర్మన్ స్త్రీ మరు “లియ బెస్సెల్సు” నందుకు వావిలూరులో ముగ్గురు స్త్రీ మరు ముంచివేయు నిమిత్తము కుట్ర పన్నినందులకు రెండు సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధింపబడిరి. వేయిదోలరుల జరిమానా గూడ విధింపబడినది.

నిషేధవస్తువుల నెగుమతిచేయుట.

న్యాయాధ్యక్షులు, అక్టోబరు 12:—“ఒంగువేల”ను ఒక విధమైన గనిని స్కండినేవియా యోదామిడికి గొంపోవుటకు కుట్రలు జరిగెను. కాని యోదానదపు అధికారి వారి ఆశ్రయముల భగ్గుముజేసెను. స్వీడను దేశవాసు లిద్దఱు రెండేసి వందల “ఒంగువేలను” రాళ్ళతో నాయోదాయందు దాగియుండగా పట్టుకొనబడిరి.

చర్యముల ఎగుమతి

న్యాయాధ్యక్షులు, అక్టోబరు 12:—విదేశముల కంపదకు వివిధ చర్యములు శత్రుదేశములకు బోవకుండ నటుల కొనుగోని నిమిత్తము దొరతనము వారి యనుమతివై చర్యపు ఎగుమతిదారుల సంఘ మొకటి యేర్పడినది.

బల్గేరియా

బ్రెజిలువారు; యుద్ధము

లండను, అక్టోబరు 11:—బల్గేరియా దేశము సభ యందు చుట్టూరము నొసగుచు హెర్ హెస్టింగ్సుగా రిట్లు చెప్పిరి—“బ్రెజిలువారికి విషయగ్రహణశక్తి తక్కువ వారు లాభముల జూచుకొనవారు. వర్తకులు. అయినవారు గూడ నీ యుద్ధములన నేమైన లాభముండగలదా? యని ఆలోచింప మొదలిశుచున్నారు.

జర్మనీ

మైకేలిసు గారు; రాజీనామా చిహ్నములు

అమర్వర్ణము, అక్టోబరు 11:—ఉత్సాహ పూరితము, “కోలోను వాట్సు కెయిటంగు” పత్రిక యొక్క డైరెక్షన్ విలే ఖను దొకడు డాక్టరు మైకేలిసు గారు రింకలోనే పనిని చాలించుకొనవలసి యున్నదనియు వారి స్థానమున చేరను కుషియా నుగారు గారి యవరాజు వాసు బుయిలోగారు గాని నియమింప బడుదురు.

అక్టోబరు 12:—రీవిప్రాగులో నిటీవల నింతటి యంతః కలహములు గలిగిన పిమ్మట గూడ డాక్టరు మైకేలిసుగారు ఛాన్సలరుగా నుండుట కష్టమని “వార్షియన్సు” పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రెయిచిప్రాగు మూసివేయుట

అమర్వర్ణము, అక్టోబరు 12:—రెయిచిప్రాగు సభ డిశంబరు 5 వ తేదీవరకును మూసివేయబడినది. అధ్యక్షులు తమ ఆంత్యోపన్యాసమున పట్టుదలను విడువ గూడదని ప్రజల నుత్సహించిరి.

రెయిజరుగారు బల్గేరియా కేసుట

లండను, అక్టోబరు 11:—రెయిజరుగారి యాగమన సంబంధమున సోఫియాలో ప్రజలకు ప్రయత్నములు గావింపబడుచున్నది.

హిందెరుబర్గుగారి ప్రలాపములు.

అమర్వర్ణము, అక్టోబరు 12:—జర్మను జాతీయవర్తక సంఘమునకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు హిందెరుబర్గుగారి రిట్లు చెప్పిరి. “ఆంగ్లదేశ మనదేశముతో ఆంతర్జాతీయ వ్యవహారమును తుద ముట్టెను. అది నిర్మూలమగుచునకు మన కత్తిపక్షమును చది జూచుగాక.”

దొరతనపు సంస్కరణము.

అమర్వర్ణము, అక్టోబరు 11:—పాన్ల మెంటువారి బాధ్యతా సహితము రాజ్యాధిపతి సాంఘాతిక పరిపాలనమును నెలకొల్పవలయునని రెయిచిప్రాగు సభలో చాలమంది యభిప్రాయపడుచున్నారనియు, సాంఘికవాదులలో ఎక్కువ మంది కత్తునండి రిగురు సభ్యులు స్వతంత్రసాంఘికవాదులతో జేరిరినియు తెలియుచున్నది.

విధ్వంసకపుటోడలనమ్మిక.

అమర్వర్ణము, అక్టోబరు 12:—వైండాలు సంధిసంఘమువారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు అడ్మిరలు స్పీరుగా రిట్లు చెప్పిరి. “మీనమ్మకము విధ్వంసకపు టోడల విశేషముగ నుత్సహించుచున్నది, ఇకమీద నెన్నడును బ్రిటుషువారు మన తో యుద్ధము నొనరింపరని మేము నిశ్చయముతో చెప్పగలము”

ఉరలగడ్డలు; డెన్మార్కు జర్మనీలు.

కోసెనహేగను, అక్టోబరు 11:—విదేశమంత్రి ఒకానొక యొడంబడికను జేసికొనియెను. దానిమూలమున జర్మనీ నుండి బంగాళాదుంపల నత్యధికముగ దిగుమతిచేయుట కంగీకరింపబడినది.

రిగారంగము.

శత్రువుల వెనుకకు గొట్టుట.

లండను, అక్టోబరు 11:—రిగారంగమున వైరిసేనలు పేవోపు హెరోడ్డునకు దక్షిణమున మాపటాలముల గొన్నిటిని వెనుకకు గొట్టిరి. ఉర్మియును పశ్చిమభాగమున నుండు మరుఫ, టిచలు గ్రామములపట్టి 250 మంది కుర్దలను బంధించి 200 మంది సిరియనుల విడుదల చేసితిమి. వైరిసేనలు గ్రీటుజాబు మార్గమున పారిపోయి మూడువందల నాళనమొనర్చి రని రిహ్యవారి వాయువాస్త్ర తెలియజేయుచున్నది.

విమానయుద్ధము

లండను, అక్టోబరు 12:—జర్మనీయుల వాయువాస్త్ర యిట్లు వివరించుచున్నది—బ్లాకాబ్లెక, పోయల్కెస్టిల్లలకు నడుచు నుండు తీరమునై ఫింగులు తీరముగ కాలబడినవి. జొన్నెలివ జొండ్వోయ్యల యొద్ద జరిగిన యుద్ధములో నెనుబడి విమానములు పాల్గొనినవి.

రెహ్య చక్రవర్తి

మరియొక నివాసస్థానము.

వెల్ట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 10:—టౌవాలస్కులోని తమ మందిరమునకు మట్టునకు తోట లేకపోవుటచే ప్రజలు ఈ గ్రామమునుట్టుచు మూడి ప్రశ్నలనుగుట కవకాశమున్నదని వెనుకటి చక్రవర్తి చెప్పకొనగ రాజకుటుంబమును టౌరా లుస్కు పరిసరమున నున్న యొక నుతమునకు మార్చిరి.

కోసమ్మల కోరికలు.

వెల్ట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 12:—కోసమ్మలు సమావేశమై తమకోరికలను వెలువరించిరి. తమిట్లు వైని వైనికవ్యాపారముల క్రింద నుపకరించి పోలీసునిబ్బందితో చేర్చగూడదనియు, ప్రిలిమిరె పాన్ల మెంటు సభయందు తమప్రతినిధుల సంఖ్యను హెచ్చింపవలసినదియు విన్నవించు రెండవములు వీరియందు ప్రధానములు.

యుద్ధవిమాన శాఖ

డైరెక్టరు జనరలు.

లండను, అక్టోబరు 12:—మేజరు జనరలు సర్ జేవిన్సు అన్ డర్మెసుగారు ప్రత్యేక కార్యములకు నియోగింప బడినందున మేజరు జనరలు సెనెనోయసుగారు యుద్ధవిమానశాఖ డైరెక్టరు జనరలుగ నేర్పరుప బడిరి.

హాలెండువారి తాటస్థము భంగపడుట

తంత్రివార్ల నాపుజేయుట.

అమర్వర్ణము, అక్టోబరు 11:—గోడలు మున్నగు రక్షణ సాధనముల నిర్మించునిమిత్తము హాలెండువారి జర్మనీ బెల్జియము రాష్ట్రములకు యిసుక, కంకర మున్నగు నవి నడచుచున్నవి. ఈ సామగ్రిని గొనిపోకుండ జేయుట కంగీకరించునరకు హాలెండునకు తంత్రివార్ల నాన్లాయు లాపుజేసిరి.

తంత్రివార్ల నాపుజేయుట

హాలెండు పత్రికలు.

లండను, అక్టోబరు 12:—వర్తకసంబంధముగు తంత్రివార్లు హాలెండునకు రాకుండ నాన్లాయు లాపుజేయించిరి. హాలెండువారిని నిర్బంధించి మిత్రమండలి కనీపెట్టినియ నూతన మార్గమున హాలెండుపత్రికలు హెచ్చించుచున్నవి. హాలెండులోని వర్తకుల కొందుమూలమున నాల్తము కలిగినది గనుక నాన్లాయుల కోరికలను మన్నింపవలసినదని తమ దొరతనము వారి కొత్తిడి గలిగింపవచ్చును.

సప్తమ నెల్లూరుమండల మహాసభ:—ఈ సంవత్సరము సనరు సభ కనిగిరి గ్రామమునకు ఆహ్వానింప బడినది. సమ్మాన సంఘము నేర్పరుప గోరి కనిగిరి ఆంధ్ర పుస్తక భాండాగారమునందు ఈ అక్టోబరు నెల 7-వ తేదీన కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు కోర్టు స్ట్రీ డరు ను కనిగిరి యూనియన్ ఛేర్ మెన్ తో ఆగు చీనులకుర్రులత్తులరావు పంతులుగారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద సభ జరిగినది. అల్లాడి నూన్యగ్రామయ్య గారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగను నెల్లూరి రామకృష్ణయ్య, బాగల్లమాడి ఆదినారాయణయ్య, దర్శి గురు స్వామి శ్రేష్ఠి, వై. శ్రీహరి శ్రేష్ఠిగార్లు కార్యదర్శులుగ నెన్నుకొన బడిరి. సభ యీ సంవత్సరము యీగ్రామములో నవంబరు నెలలో సమావేశ మగు నటుల నిశ్చయింప బడినది. సభ సమావేశ మగు తేములు సభకు అగ్రాసనాధిపతిగారి పేరును ప్రకృతి మిడుట ప్రకటింప బడును. ఈ సభ యిచ్చట జరుగ నున్నదని కనిగిరి గ్రామనాస్థులైన ఆత్మ్యత్నాహ భరితులైయున్న వారు. నెల్లూరు మండలవాసు లెల్లరును నవరు సభకు విచ్చేసి సభ జనుప్రదముగా జరుగునటుల తోడ్పడుచున్న ప్రార్థించుచున్నాము.

గ్రామసంఘము:-పలివెల గ్రామమున ఆకోగ్య విద్యకృతసాయ, దేవకార్యాభివృద్ధికై ముచ్చించి సాంబశివరావుగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఆలయమున గ్రామసంఘ మేర్పడుటకు సభ సమావేశమయెను. మాగ్రామమున 2 సంవత్సరములనుండి కాల్యగట్ల చెట్లు, పచ్చగడ్డియును గ్రామపత్రమున వేలంపాడి, కొలగారము గ్రామములోనే వేలంపాడి ఆమరకపర్పుచు ఖందలి లాభము సరియగు నిబంధనలవైని ఏర్పర్చుకయే నిర్వహణగా కొందరివద్ద గ్రామోపయోగము నిమిత్తము ఆల్యమున్నది. ఈవిషయమై గ్రామసంఘమునకై సమకూడిన సభలో తీవ్రచర్చ ప్రారంభమై మెదరు కొందరు ఈసభ కురాని హేతువులన సభ చేపు (8-10-17) ఉదయమునకు ఆపివేయబడినది.

కల్లి నెయ్యి నేతి కల్లిని కూర్చి బిల్లు 22 వ తేదిని బర్మా కాసన సభయందు ప్రవేశ పెట్టబడి, 24 వ తేది సభ యందు ప్యాసు చేయబడును.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.

సం॥ 1874 స్థాపితము హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి. నిలువ సొమ్ము రక్తి కోట్లరూప్యములు. ఇంతవర కిచ్చివేసినది 5 కోట్లరూప్యములు.

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయుబడిన, ఎండోవమెంటు భీమాకన్న నురక్షితముగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలీనీడారునకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయేగాక, పాలీనీడారునిక్కి అకాలమరణ మగునేని ఆతనికుటుంబమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యముగా మార్గము.

WANTED Agents & Canvasers in Telugu Districts. Apply to:—

The Superintendent of Agents ORIENTAL LIFE OFFICE C/o POST MASTER, BEZWADA. OR TO:— The Branch Secretary ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS, Post Box No. 8, Madras

TELEGRAMS.

bill is introduced by a non-official member he must have a right to act as chairman of the committee to which that bill might be referred and not the Executive Council member in charge of the portfolio. Mr. Patel in support of his amendment urged that considerations of prestige ought not to stand in the way of Government accepting his suggestion whereas it was urged on behalf of the Government it was not a question of prestige at all but the matter of convenience and advantage. The amendment was, after protracted debate, lost 15 voting in favour and 27 against it. Another amendment from the Hon'ble Mr. A. F. Pathan to do away with the rule requiring leave to introduce private bills was also lost. Further consideration of the subject will be resumed to-morrow.

The Democratic Ideal.

Points in a Lecture by Bishop of Bombay

Poona, October 12. Lecturing last evening under the auspices of the Deccan Sabha under the chairmanship of Prof. Limaya on the democratic ideal the Rt. Rev. Lord Bishop of Bombay explained how democracy was historically a reaction against oligarchy into which Kingship had passed therefore learn they must not expect to find it a complete ideal. Speaking about the feasibility or otherwise of this ideal for India the lecturer asked two questions of Indians; (1) Are Indians by temperament or by conviction democratic and (2) is the democratic ideal suitable to India at this juncture? Answering the first he said the answer must be given by Indians but so far as he had observed it is not an accident that India has shown in the past no tendency towards democracy. Principles of the great religions which have swayed her led her in an opposite direction. Speaking under correction as an outsider he suggested that the political counterpart of Mahomedanism was monarchy resting on oligarchy. Referring to the second question his Lordship remarked: The democratic ideal implies that the whole people is capable of being interested in the question of Government. So far as the speaker could tell the mass of the people in India are not interested and do not wish to be interested in political questions. They wish to be governed and not to govern, but they wish to be governed impartially, justly and consistently. They wish to have an equal chance in the law courts. They wish to be secure against petty oppression and fraud. A Government which secured all these things to them would have their consent. In fact it would not be necessary to ask of them to give their consent in word. Continuing the Bishop said:—Again the democratic ideal is that every citizen should have a definite part in legislation. The consequence of this idea has been that the supreme power in democratic states is vested in an assembly. It is by no means clear that that this is the best method of obtaining wisdom in legislation or in executive action. The people in India have for centuries been accustomed to be ruled by sovereigns with whom alone the final word rests but who have been surrounded by counsellors on whom in varying degrees they relied for information and advice. It is certainly arguable that this system is as good for procuring wise decisions as the other. Two heads, as they say in England, is better than one, but it is equally true that one will is better than 20. The British Government in India have slipped into a rough approximation to the rational system of Government. The idea which the Bishop understood to underlie Native Indian forms of Government is a valuable and effective idea. It is that in the multitude of counsellors there is wisdom, but in the unity of one will there is strength and consistency. With all its faults the Government of Prussia for the last 150 years has proved how effective a Government can be. In conclusion his Lordship appealed to the people of India to abhor imitations. He also asked his hearers to bear in mind that the views he expressed represented nobody but himself. Prof. Limaya replied at length to the several debatable points raised in his Lordship's lecture.

Anniversary Day of the Deccan College.

Lord Willingdon on Responsible Government.

Poona, October 12. Speaking on the occasion of the anniversary day of the Deccan College this afternoon His Excellency Lord Willingdon addressed a few words of advice to the students. India said His Excellency, had by reason of her loyalty during the present crisis been taken as a real genuine partner in the British Empire. The Secretary of State for India had made a pronouncement that the natural goal of British Rule in India was responsible Government. The present students being the future citizens of India, the conduct of public affairs would soon fall on them and as such His Excellency proceeded to ask "Did they realise what it means in point of fact? His Excellency had found a great deal of loose talking and loose writing by people who were described as leaders. Much was generally said which was unfair. His Excellency therefore urged the students to think out the big questions for themselves instead of following themselves to be led away by what others say. In this connection His Excellency related a personal incident. Recently he had a talk with a young man whom he asked the reasons that prompted him to join the Home Rule League. The young man confessed that he knew nothing about the Home Rule League. He joined it because he was asked to do so. This is, pointed out Lord Willingdon, what young men like the students he was addressing should not do. They should learn to cultivate the habit of independent thinking and should do what their conscience tells them to. If they did that they would be a credit to their country and to their college. He exhorted his hearers to do their actions on the highest principles. He assured them that he spoke to them in the way he did because he was interested in their welfare.

Bombay Governor at the Deccan College.

Advice to Students.

Poona, October 12. Their Excellencies Lord and Lady Willingdon were present this evening at the annual gathering of students of the Deccan College. There was a large gathering of the last and present students. Among officials present

were the Hon'ble Sir M. B. Chaulal the Hon'ble Mr. and Mrs. Curtis, Prof. Bain, Principal of the College and Mrs. Bain, Prof. and Mrs. Turnbull of the Deccan College, Mr. Dudley, Educational Inspector and a few others. The pandal erected on the north side of the College buildings accommodated the guests. Their Excellencies who met with a warm reception from the students were provided with seats on the dais. In addressing the students H. E. said that he could not let the opportunity slip. As they were the youth of the country upon whom the future success of the country would depend he asked them if they had realised what was going on elsewhere and the effect that it would have upon their motherland. He was not going to inflict upon them a long speech or a type-written speech as he did two years ago on the occasion of his first visit. He drew their attention to a few points. In doing so he asked them to think seriously on these matters. India is probably becoming able to be taken in as an equal partner with the rest of the Empire. Then he referred to Mr. Montagu on the declarations of policy of the Government and it was as students that they should carefully study it and the way it was likely to affect their mother country. In politics there was generally some loose talk taking place but if every student made it a rule to think for himself they would not be led away by what others talked or said. If they followed this advice they would become a credit to their country. After Prof. Bain had thanked their Excellencies for gracing the occasion with their presence the party moved out to the open where a photo was taken. Some tennis matches followed after which the guests had refreshments.

The emergency bill in connection with the question of adulteration of ghee will be presented at the Burma Legislative Council meeting on the 22nd October and passed at the meeting of the 24th.

Bombay European Protest.

BOMBAY, October 12.

A very large meeting of Englishmen in Bombay was held this morning to express their views on the political situation. The meeting was organised by the local branch of the European Association and was held in Skating Rink. This large building was crowded and meeting was thoroughly representative of all non-official classes. The main resolution which was carried by acclamation, was the one endorsing that already passed by the meeting lately organised by the Calcutta Branch of the European Association. Principal speakers were Mr. J. S. Wardlaw Milne, (Turner Morrison and Co) who presided, Mr. J. P. Chryatal, (J. P. Chryatal and Co.) and the Hon'ble Mr. Malcolm Hogg (Chairman of the Chamber of Commerce and its representative in the Imperial Legislative Council).

Mr. Wardlaw Milne in the course of his speech said:—Now Gentlemen, I am not a believer in raking up the past even if it is only the very recent past. What is done is done, and while I think most of us must regret that the Government of India or the Secretary of State acting through the Government of India should have thought desirable to release Mrs. Besant apparently without any very definite guarantee of her good behaviour in the future (hear, hear) I will content myself in this connection with reminding those Indian politicians who have in the past months agitated so strongly in her favour of the great responsibility which will rest upon them if this aged lady, (laughter) starts to stir up further strife and proves their prognostications to have been erroneous and their productions as to her good intentions incorrect (hear hear) with the hope that this will not be the case I think we may leave this much advertised person, but perhaps on the whole we Europeans have something to thank the recent agitation for it has indirectly been the cause of rousing us from our political slumber, forcing us to take our share in the events going on around us and making us determined to claim recognition for the great interests we represent. We believe and we think the larger portion of our Indian fellow subjects believe that no right-minded and loyal subject can desire at this time to harass or embarrass government in any way or by the smallest fraction reduce the efficiency of the Empire as a whole in carrying to a final and triumphant conclusion this righteous war waged in the cause of the weak and the oppressed (cheers) The sacrifices and sufferings the loyalty and devotion of our Indian troops are sufficient to assure us that the large majority of Indians are at one with us in this (hears). While emphasising this point however gentlemen, do not let me given even those who may seek to read something unreal into our remarks the slightest handle for criticism or complaint. The time is past for concealment or misunderstandings. Let us state our faith clearly. I for one and probably all of you agree with me have the greatest sympathy with the entirely natural aspirations of our Indian fellow subjects (hear hear) We realise that progress must be made, we are not opposed to it, on the contrary we welcome it, but let it be clearly understood that such progress must be constitutional must be gradual and must be reasonable. Above all it must be of such an enduring character as to bind

MESSAGE TO FOLLOW

బొంబాయి, బీసెంటమ్మగారి ఉపన్యాసము.

నవంబరు 12 వ తేదీ సాయంకాలము హోమరూలు లీగువారి యాజమాన్యమున బొంబాయి నగరమునందు బీసెంటమ్మ గారు ప్రస్తుతి. గాజకీయస్థితిని గూర్చి ఒక ఉపన్యాసము నొసగిరి. బొమ్మంటే గారు సభాధ్యక్షతను వహించిరి. నాలుగు నేలకంటే సభికిముగ ప్రజలు సభకు విచ్చేసిరి. బీసెంటమ్మగారు మరల రాజకీయ కృత్య వహరమున పాల్గొనినంత దేశ రాజకీయ జీవమున కుత్సేసము గలిగెను. పరమావధిసెందిన గాని ఈయుత్సేక ప్రయత్న మాగకూడదు. ఈ పరమావధి నిశ్చయమున నంతటి నిరూపమునకు దీసికొని రాబడిన నాకీర్తి ప్రతిష్ఠ లన్నియు విశేషముగ బీసెంటమ్మగారికే చెందుచున్నవి.

తమ గంభీరపన్యాసమున బీసెంటమ్మగారి టిప్పుచెప్పిరి. అన్ని జాతుల సుతముల ప్రీతిపూరితము, ఇదివరలో రాజకీయములం దించుకయు ఉత్సాహము లేనివారలను, అందఱు

నివ్వడు హోమరూలు" ఉద్యమమున హిందూదేశభివృద్ధి సభి లమించుటను జూడ జాతి మేలకొనినదియను, జాతి కోరిన దవశ్యము జరిగి తీరవలయుననియు, నిశ్చయపడగును. హిందూదేశ నన్న ప్రక్కలనుండియు ఆకాపూరితములగు జాతులచే నావరింపబడి యున్నది. ఆసియా ఖండమునం దుద్బోధము జెందిన జాతులనుండి ఇంగ్లాండుదేశము తన హిందూదేశమును గాపాడుకొనవలె నన్న హిందూదేశ నైనిక బలము విశేషాభివృద్ధి నొందవలెను. మన మాశించి ప్రార్థించుచున్న హిందూదేశమును ఇంగ్లాండుదేశమును కలసి మెలసి పనిచేయవలెనని, ఇంగ్లాండుదేశము హిందూదేశము మానవజాగరికతకు సహాయ మొనర్చవలసియున్న ఇంగ్లాండు హిందూదేశముల తమ యన్యోన్యభివృద్ధినిమిత్రము గలసి మెలసి యుండవలయును. అనంతర మామె భారతమహిళల గుఱించి యింక ప్రసంగించెను. భారతీయ నారీమణులలో ప్రబోధముదయించినది. భారతీయ నారీ సభి "హోమరూలు" ఉద్యమము గాపాడవలెనని. హిందూదేశభౌతిక సంతతివారు తమస్వాతంత్ర్యమునకు తమతల్లిదండ్రులెంతవరకు పాటుపడిరో తమతల్లిదండ్రుల గూడ నంతవరకు పాటు పడినది గ్రహించగలరు. దేశమునందలిధనవంతులగునర్హుల దేశభివృద్ధయములో పాల్గొనబూను వలెయను శుభసూచకముగనున్నది. మనచందమును మనవక్రవక్తగారియం దభిమానమును గలిగియున్న వారి మగుటచేత వారి యాజమాన్యము నంగీకరింతుము. అయిన మనము ప్రత్యేక స్వతంత్రత్వాన్నిగ నుండి బ్రతికనకు సోదరివలె యందుముగాని దాని భృశ్యునికలెనందము.

ఉపన్యాసకులకు వందనముల నర్పింపగోరుదు తలకుగా రిట్లు చెప్పిరి. మనపని మాండుగు గారి వద్దకు ప్రసనిధుల నంపుటతో మాత్రమే పూర్తికానెదదు. మన యుద్యమము యొక్క న్యాయమును గూర్చి వారు పాల్గొనుటలో నందఱికి నచ్చ జెప్పవలెను. అందువలన వారి కన్న కిరగతుల వారు ను సహాయ మొనరించుట త్యంతోత్సాహకృత్యము.

హార్మి మను ఆరంభేలు గారిలగుడ మాట్లాడిరి. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

ప్రజాస్వామ్యశ్రయము.

బొంబాయి విమలపుగారు.

దక్కను సభివారి యాజమాన్యమున ప్రాథమిక లిమేయరుగాని సభాధ్యక్షమును వహించియుండ బొంబాయి విమలపుగారు "ప్రజాస్వామ్యశ్రయము"ను గూర్చి ఉపన్యాస మొసగిరి. రాజాధికారి మెట్లు కొలదిమంద యధికారుల చేతికి బోయినదియు అది ప్రజాస్వామ్యముగ నెట్లు మారుచున్నదియు వారు తెలియబరిచిరి. ప్రజాస్వామ్యశ్రయమును పరిపూర్ణశ్రయమున మనము బోధింపగూడదు. ఈ యాశ్రయము హిందూదేశమున కిప్పట్లున శ్రేయోదాయకము యనునది తర్కించుచు వారి రెండుప్రశ్నల నడిగిరి.

(1) మైందువులు స్వభావముచేతనా లేక నమ్మకము చేతనా స్వపరిపాలన కర్హులగు సహజంబులగునా?

(2) ప్రజాస్వామ్యశ్రయము మీ నమయమున హిందూదేశమునకు తగియుండునా?

మొదటిదానికి భారతీయులే ప్రత్యుత్తరము నీయవ గును. కాని తనకు తెలిసినంతవరకు హిందూదేశమున పూర్వ మిదివరకు ప్రజాస్వామ్యభావ మెట్లుడును ప్రజ్వరిల్లినట్లు గానరాదు. గొప్పగొప్పములములన్ని దానియందు ప్రవేశించిదాని నవిమాటిగ దీనికి కృతరేకమాన్యముగ ద్రిష్టినది. విదేశీయుడగుట చేతను తిప్పుచెప్పుచున్న గాని సహజస్వభావములలోజూచిన రాజ్యాధికారియు కొలదిమంది ఆధికారులతో బ్రవల్లనట్లు గన్పించుచున్నది.

రెండవదానిగూర్చి ప్రజాస్వామ్యశ్రయమునలన ప్రజలందఱును దొరతనము దిభిమాను గలిగియుండవలయును హిందూదేశపు జనులలో ఆనేకమందికి రాజకీయభావము లేదు. రాజకీయ విషయములందు ప్రవేశము గల్గించుకొనుటకును వారియ్యకొనరు. వారికి కలయిన దెల్ల తమను పక్షపాతములేకుండ పాలింపవలెను. అంతయుగాని తాము పరిపాలన గోరరు. న్యాయస్థానములందు వారికి సమానహక్కు లుండవలెను. అణచివేయబడకుండును తంత్రముల పాల్పడకుండగను తమ్ము సందక్షింప కోరెదగు. ఇవన్నియు జూచిన పరిపాలకులే వారికి సంతృప్తి నొసగగలరు. అందుచే నిజముగ వారి విభిన్నాయమును గ్రహించుట కవశ్యకము. ఇంకను నామ ప్రజాస్వామ్యశ్రయముల విశేషింపించుచు ఇతరుల ననుకరించు స్వభావమును త్యేజింపవలయు నని వారు చెప్పిరి. ఈ యభిప్రాయాలు తమవెగాని పరిమిత్తకే నందు ప్రవేశము లేదని వారెంతయును జెప్పిరి. ప్రాథమిక లిమేయరుగాని తమ ఆధ్యక్షకోపన్యాసమున ఉపన్యాసకు లు చెప్పిన వివాదాంశములకు దిగ్గముగ ప్రత్యుత్తరముల మొసగిరి. అంత సభ ముగిసెను.

TELEGRAMS.

America

4,500 Men Under Training.

LONDON, October 12. WASHINGTON. Mr. Baker has stated that the number of men for the new National Army actually training or under orders aggregated 4,31,180. Clothing etcetera is ready as required.

Control of Hides and Skins Export.

LONDON, October 12. NEW YORK.—A Tanneze's Alliance has been formed at the suggestion of the Government to control the export of hides and skins in order to prevent their reaching enemy destinations.

Crew of Sunken "Liebenfels" Sentenced for Conspiracy.

LONDON, October 12. CHARLESTOWN.—(South Carolina.) Three of the crew of the German steamer "Liebenfels," which was sunk at anchorage in January, have been sentenced to two years imprisonment and a fine of one thousand dollars for conspiracy to sink the ship.

Export of Contraband.

Frustrated by a Ship's Steward.

LONDON, October 12. NEW YORK.—A plot to export tungsten on board a Scandinavian liner was frustrated by the steward. Two local Sweden with two hundred pounds of tungsten were found concealed on the liner.

Railway Strike Paralyzes Business.

LONDON, October 12. BUENOS AIRES.—The railway strike is paralyzing traffic and commerce affecting trade. Gas companies announce that they will shortly be forced to suspend business owing to lack of combustible.

Luxburg Attempts to Escape.

Count Luxburg, who was awaiting an opportunity to depart, evaded surveillance and attempted to fire into the interior. He was arrested, however, and his luggage seized. Count Luxburg protested and insulted the authorities, but was taken back to Buenos Aires.

British Front

Artillery More Active.

Effective Counter-Battery Work.

LONDON, October 12. F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—The weather has improved and good visibility has favoured the work of artillery. There has been much effective counter-battery work on the battle front besides the bombardment of enemy's positions and harassing fire against communications and back areas. Hostile artillery has been less active. Seventy-seven more prisoners have been brought in. No infantry action was occurred. Our aeroplanes on Wednesday bombed a German big-gun position. Three enemy machines were brought down and two driven down. Four others are missing.

Using Up Enemy Troops.

A Typical Example.

LONDON, October 12. Reuter's correspondent at the British headquarters gives as an example of how enemy troops are being used up the case of the 24th Prussian Division. The latter was raised in January and went to the front in April north-west of St. Quentin and was immediately heavily attacked by the British. The German loss of the 1916 piece were badly shaken by the whirlwind bombardment and suffered heavy casualties. Our regiment lost four hundred prisoners. This division appeared in September on the Ypres front and was thrown in to counter-attack us on September 20th. It was repulsed. Again on September 26th some elements of the same division were completely scattered, with the result that the division exists practically only in name. Several officers who were not trusted by the non-commissioned officers have been retired. This is interesting, adds the correspondent, because it is a reminder that the old German officer class is almost entirely used up.

Many Bombs Dropped.

LONDON, October 11. The Admiralty says that despite weather naval aircraft dropped many bombs on Sparappelhoek Aerodrome yesterday. All returned.

THE LATEST NEWS.

LONDON, October 12. Reuter's correspondent at British headquarters wires:—The British and Allies today resumed progress of pushing the Germans off what remains of their foothold upon the great ridge system east of Ypres. The French on the left did not move to-day but the artillery has been pounding enemy vigorously.

The weather now has improved and this afternoon there is a crisp breeze with blue sky but when troops went forward conditions were more miserable. But although the ground was heavy it was better than on the occasions of the last attack. The Germans were again caught by surprise. They could hardly have anticipated that we should again strike so soon nor in such weather out. Marshal Haig whom I saw yesterday looking particularly well and wearing the air of complete satisfaction fully realises the value of

time when the enemy is still staggering under the shock of the previous blows. The scheme of to-day's battle seems to be fraught with the most interesting possibilities. More than this I must not say. We have driven the Germans out of practically the whole depth of their defensive front over a width of several thousand yards. The result is that the Germans must now oppose us more than on any previous occasion since the first battle of Ypres with flesh and blood instead of dugouts, deep trenches and concreted redoubts. The are now shovelling and running up wire in feverish haste in the rear but the dominant ridge enables us to see all this and shell workers with very disturbing effects. The pillbox takes month to construct and cannot be built in wet or frosty weather. The barrage more terrific heretofore crawled ahead of our lads this morning with incandescent concentrations every yard it traversed. Enemy's artillery response was somewhat ragged. It is always dangerous to draw general conclusions from local symptoms but many reports are current to the effect that the Germans are getting short of big ammunition. Certainly army orders invariably admonish in heavy type to husband this as much as possible.

Recently enemy has been firing at us some of our own shells captured from Russians. The fact that they are bringing these so far in view of great transport difficulties is significant.

It is reported that at 7-40 this morning our troops had gained their first objectives. Machine-gun fire appears to be the chief trouble indicating that a large proportion of German artillery has been withdrawn well to the rear.

Our airmen are up in great strength and doing splendidly especially in directing artillery fire on large bodies of marching troops. Some tanks have been seen but no reports regarding their operations are available.

General Haig has written to the chairman to the British Red Cross and St. John societies in connection with "our day" appeal on the 18th inst. expressing gratitude for the admirable work with the expeditionary Force, whether transporting wounded, or supplying a host of comforts to the men sent to hospital. Their work is performed zealously, devotedly and efficiently and the aid rendered to the Army Medical Corps is beyond all praise. Marshal Haig hopes there is no risk of their splendid work being curtailed through lack of funds.

An Aerial Battle.

LONDON, October 12.

The German wireless communique says:—There was intense cannonading on the coast and between Blackart-lake and Poelkapelle. Eighty aeroplanes took part in the aerial battle at Zonnebeke and Zandvoorde.

French Front

Mutual Artillery Activity.

LONDON, October 12.

Last night's French communique reported mutual artillery activity at various points on the front but no infantry action.

Latest French Report.

LONDON, October 11.

This afternoon's French communique says that the night was marked by great mutual artillery activity and series of German attempts at various points on front including west of Cerny, west of Maisons-de-Champagne and in the regions of Souain and Auberive all of which failed. Artillery duel continues in the region of Begynvaux on the right of the Meuse.

Russian Front

Enemy Pressed Back.

In Riga Region.

LONDON, October 12.

The Russian wireless communique says:—In the Riga region enemy pressed back some of our companies south of Pskov highroad. Enemy attempted to fraternise south east of Jabotsadt. We captured the villages of Marufa and Ichal west of Urmu. We took 250 Kurds prisoners and released two hundred Syrians. The enemy fled across the Great Zia destroying three bridges.

Positions Restored.

LONDON, October 11.

The wireless Russian official communique says:—We counter-attacked and restored positions south of Pany High Road. Enemies' artillery forced back our advanced posts north of the Road. Enemy took several trenches in Boczuzo region but counter-attacked and recaptured them.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

The Viceroy's Tour.

SIMLA, October 12.

H. E. the Viceroy will leave Simla on Saturday the 13th. He will visit Gaura, Qazetta and Karachi and arrive at Delhi on Saturday the 3rd November. The party accompanying the Viceroy will be Lady Chelmsford, the Hon'ble John Thesiger, the Hon'ble Mr. A. A. Grant, Mr. J. L. Maffey, Lt. Col. R. Verney, Lt. Col. H. Austen Smith I. M. S., Captain Holland Hibbert, Captain J. A. Denny and Captain E. R. Baring.

Mr. M. R. Jayakar, Barrister-at-Law of Bombay, has accepted the Presidentship of the Poona District Conference to be held at Junagar early in November.

Government Takes Over Mill Station.

BOMBAY, October 12.

The mill station of Mount Abu in Rajputana has recently been taken over by the Government of India from the Sir Seroheo State. The transfer had long been under consideration, and final arrangements were recently completed.

Plague Statistics.

CALCUTTA, October 12.

There were 8806 deaths and 11,607 seizures from plague in India during the week ending the 6th October. The following are the provincial figures:—Bombay Presidency and Sind 4019 deaths, Madras 146, Behar and Orissa, 26, United Provinces 225, the Punjab 44, Burma 58, Central Provinces 1004, Mysore State 326, Hyderabad State 852, Central India 137, Rajputana 771, North Western Frontier Province 1, and Kashmir 6.

Calcutta

The Question of Home Rule.

A Curious Story.

CALCUTTA, October 12.

A correspondent writes to the "Amrita Bazar Patrika" that certain firms and parties in the District of Hooghly as well as in Calcutta have begun inviting clerks, menial servants and others in their service to state assent or dissent to the statement they do not want Home Rule and that they prefer a European to an Indian member of Civil Service to be in charge of their district.

Behar

Shahabad Rioting.

Another Village Looted.

ALLAHABAD, October 12.

The "Pioneer's" special correspondent at Ranchi wires:—Latest news from Shahabad is not encouraging. It appears there has been increase in the number of rioters as well as in the number of villages attacked. The trouble which commenced in the area which won notoriety under influence of Koor Singh during the mutiny is now spreading south. A village called Arhwal on the banks of the Son in the district of Gaya has been looted. Some bands of rioters are said to have appeared in the neighbourhood of Sasaram. The Lieutenant-Governor of Bihar and Orissa was to leave Ranchi for Patna on Thursday afternoon.

Bombay

Mrs. Besant in Bombay.

A Lecture on Home Rule.

(Delayed in Transmission)

BOMBAY, October 12.

A meeting was held this evening under the auspices of the Home Rule League to hear Mrs. Besant's lecture on the present political situation. Mr. Bomanji presided. Over four thousand people attended the meeting. The Chairman said Mrs. Besant's re-entry into public life had rejuvenated the national life of the country. There should be no pause in their political life until the goal was reached. If this happy augury was brought within assurable distance the glory and honour of it was largely due to Mrs. Besant.

In the course of her lecture Mrs. Besant said when they the men and women of every community and creed, men who were usually not interested in politics, had gathered together in order to maintain Home Rule for India, they began to realize that the nation was awake and that what the nation demanded must inevitably be done. Her first point was that India was surrounded by nations ambitious and awake. In England was to hold her own among the awakened population of Asia, India must become a great military power. It as they hoped and prayed Great Britain and India were to live and work and grow together, if India was to play her part in the new civilisation after the war, England and India must remain together for their mutual benefit. She next referred to the awakening of Indian womanhood. Indian women and now risen to the defence of Home Rule and future citizens of India will owe their freedom to their mothers as much to their fathers. The third great political change, she said was the coming of the great merchant class into active political life of the country. In conclusion she said they would acknowledge the supremacy of the Crown, for they love their King-Emperor, but they would ask to stand as a free commonwealth with Britain as their sister and not as their master and with Home Rule in the land.

Mr. Tilak in proposing a vote of thanks to the lecturer said that their work did not stop with representations to Mr. Montagu. The latter will have to convince the British Parliament of the justice of their cause. He must therefore have the united support of all the communities.

Mr. Horniman and Mr. Arundale also spoke and the meeting terminated.

Bombay Legislative Council.

POONA, October 12.

The whole of to-day's sitting of the Bombay Legislative Council was occupied in the discussion of a motion by Sir Mahadev Chaulai on certain proposed alterations in rules for the conduct of business of the Legislative Council. The motion which is the outcome of the deliberation of a Select Committee appointed to consider the subject among other matters principally aimed at enacting that the member of Executive Council to whom was allotted the business of department of the Government to which the matter referred to select committee belonged shall invariably be a member of the committee and be its chairman unless he waived his right to take the chair.

An amendment was pitted against this proposal by the Hon'ble Mr. V. J. Patel to the effect that the member in charge of a bill shall invariably be a member of the select committee to which the bill might be referred and that he shall also be chairman of such committee unless he waived his right. The object of Mr. Patel's amendment was to bring out a rule that in cases where a

వృత్తాంతములు

కొచ్చి మహారాజుగారి తల్లి మాంగూ ఆమ్మగారు మరణించిరి. మరణమున గౌరవ నూచకముగ కచేరీలు దుకాణములు మొదలగున వాదినము మూసివేయబడినవి.

కలరా:— తిరుమనాపల్లిలో కలరావ్యాధి ప్రారంభించినది. గతవారమున ఈ వ్యాధివలన చాల మరణములు కలిగినవని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

శాఖ హోమయాలింగులు:— పాలఘాటు తాలూకా పెరులెంబ, మంచపు గ్రామములలో రెండురాఖా హోమయాలింగుల లీగులు స్థాపింపబడినవి.

రంగూనులో కారాగృహవాసు లెట్లనో ద్రవ్యమును కారాగారములలోనికి గొప్పప్రయత్నమునకు లెట్లసి పోలీసు కమిషనరు గారి కమండర్ల నేరములకు మిక్కిలికడమగు శిక్ష విధింపబడునని క్రొత్త ఉత్తరువు లాసగిరి.

పూనామండల సభాద్యక్షుడు:— పూనామండలసభ జున్నారాలో నవంబరు మాసమున జరుగును. సభకు బొంబాయి వాస్తవ్యులగు బారిష్టరు ఎస్. ఆర్. జయకరు గారధ్యక్షులుగ నుండ నంగీకరించిరి.

కొచ్చిరాజుహత్యకాండ:— కొచ్చిరాజుగారి తల్లి ఈనెల 12-వ తేదీని ఎర్నాకులములో స్వర్ణస్థైరి. సంతాపపూచకముగ నగరమునందలిక కేరీలు, సాపులు మొదలగునవి మూసివేయబడినవి.

పంచమహాజనసభ, బెజవాడ:— ఈనెల 21-వ తేదీని బెజవాడలో జరుగవలసిన పంచమహాసభను దసరాపండుగుల కారణమున నవంబరు నెల 4-వ తేదీ ఆదివారము నాడు జరుపుటకు నిశ్చయింప బడినది.

హస్తప్రదేశమును దీసికొనుట:— రాజపుత్రస్థానము లోని ఆయుర్వేదమును సిక్కిమా సంస్థానమువాడనుండి తమ వశ మొనర్చుకొన దొరతనమువారు చాలకాలము నుండి యాలోచించుచుండిరి. ఇటీవల నే ఏర్పాటులన్నియు సమాప్తమై దొరతనమువారు రాజొండ్రప్రదేశమును స్వాధీనపరచుకొనిరి.

కన్యకా సరమేశ్వరీ ఆశ్రమవైశ్య అన్నదాన సమాజము, కాకి:— కాకి నగరమున ఆశ్రమవైశ్య శిష్యులకు దలచిన అన్నదాన సమాజ మందిరమునకు క్రయ దస్తావేజు నిర్మించి (12-10-17) కాకి నగరమున రిజిస్టరీ చేయబడినది అచటి నుండి దాచేగల్లి రాం గారు మామ తంలివార్త సందిరి.

నరుగముల్లి కంటె:— ఇదిగతంలో వేయబడిన బాబి తారస్థులచేయబడి యీనం తెనగట్టుటకు క్రొత్తబాబితా తయారు చేయబడినది. దీని ప్రకారము రూ 92 వేల లు కన్యకలకు నట్లు తెలియుచున్నది. దీనిని దొరతనమువారు ఆమోదించిరి. అని తెలియుచున్నది.

ఒకపరిశ్రమ:— యుద్ధము ప్రారంభించుటచే మలబారు జిల్లాలో సామానుల ఎగుమతినిమిత్తము పాకేజీ పెట్టెలను తయారుగావించు ప్రక్రియనిమిత్తము వృద్ధిబొందుచున్నది. జిల్లానుండి యడవులలో దొరకు తెలికకట్టతో ఈపెట్టెలు లక్షలకొలది రియారుగాంపబడి తుపాకిమండల ఎగుమతి కొరకు పంపబడుచున్నవి. చెన్నరాజధానిలో ఏజిల్లవారును ఇట్టిపనిని గావించలేదని ఒకరువార్తాయుచున్నారు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ సమావేశము:— ఆంగ్లో 24 వ తేదీని ఆంగ్లో ఇండియన్ నాయకులందఱొకసభను గావించెదరు. కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాసు, బెంగళూరు, బాన్స్ మొదలగు అనేకస్థలములనుండి వివిధములగు ఆంగ్లో ఇండియన్ సంఘములనుండి అనేకమంది ప్రతినిధు లాసభ కేతెతురని తలపబడుచున్నది. సభలో తర్కంపబడు వివిధాంశములందు హోమయాలి ఆందోళనము వలన గలిగిన ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చియు కొంత జర్చింపబడును. మాంటెగు గారి వద్దకు ప్రతినిధుల సంపుటకు తగిన ప్రయత్నములు గావించబడును. ఆంగ్లో ఇండియన్ సంస్థాపన లన్నిటియందును ఎక్కుడు మిత్రభావము నెలకొల్పి ప్రయత్నములు గావించబడును.

కూలీలు కరు చదువుట:— గతబుధవారమునాడు కాకా నటిదూరముననున్న జి. వి. పి. యిరువదారి మంబ్రోటన్నలు సెక్రెటరీమాదము సంభవించెను. పార్కింగుటన్నలు తయారు కాగానే, మైటన్నలుద్వారా బండ్లరాకపోకలు ఆగిపోయినవి. అందుచేత దానిని విశాలమొనర్చు కొందరు కూలీలు పనిచేయుచుండిరి. గోడ కూలీ కరు కూలీలు చనిపోయిరి. ఒకడు గాయపడినది.

గుంటూరు జిల్లా గుంటూరు తాలూకా గుండవరంగ్రామములో స్థాపింపబడిన శ్రీ సరస్వతీపుస్తకభాండాగారమునకు నిన్నటిరోజున వెళ్ళియుంటిని స్థాపించి కొద్దిరోజులు అయినను 150 పుస్తకములు గల్గి వృద్ధికరముగ నున్నది. గ్రామము చిన్నదిగ నుండినను ఒక భాండాగారము నెలకొల్పి బీదవారలయినను భాషాభిలాషులయి పోషించు చుండుట ఆనందకరముగ నున్నది.

సుమారు 17 సం॥ రాజమహేంద్రవరమున బెనుగూలునకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నుండి విశేష ప్రఖ్యాతి నొంది పూర్వము లోయరు నెకండరీ పరీక్ష లుండినప్పుడు పరీక్షకులై యుండి విశేష సామర్థ్యము జూపిన సిద్ధెల సుబ్బరాజుగారు పాఠశాలాధికారులకును తమకును గలిగిన స్పృహవలన ఉపాధ్యాయత్వమునునదలి ఆగస్టు 26 వ తేదీని స్వస్థానమున కార్యకర్తల నగరమునకు వెళ్ళిరి యొకవిలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

అపూర్వజననము:— ఈ నెల 7 వ తేదీని నేలము పురమున అరకుపాల్యం తెప్పకొళమువద్ద ఒక మొదలియారు శ్రీ గర్భవతియైయుండి 8 వ మాసమున ఒకసారి 4 బిడ్డలను కనెననియు మొదటి మువ్వకు శిశువులును అడవిబిడ్డలనియు, 4 వ శిశువు తొండమును గొప్ప చెవులును గలిగి విశేష కృత్యనిరతయగు శిశువువై యుండి ననియు నలుగురు శిశువులును ఒక గంటకాలము జీవించి మృతి నొందెననియు ఒకవిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

హోమయాలి చిత్రకళ:— అమృతబజారు చిత్రకళావిలేఖరు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— హుస్సానుండలములోని కొన్ని వర్తకసంఘములు, మున్నగునవి తమ గుమస్తాలకు, నేపకులను పిలిపించి వారితో “మాకు స్వపరిపాలన మక్కరలేదు. మా మండలమునకు యూరోపియన్ అగు వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగి గావలయును గాని భారతీయుడగు వి. సి. ఎస్. కలక్టరుగానుండుట మాష్టిమములేదు,” అనిపలికి, మై నాక్యముల కనుమతింగురా వ్యతిరేకంగా యని ప్రశ్నించుచున్నది.

పాలఘాటు హత్యకేసు:— పాలఘాటు తాలూకా కల్లిపల్లి గ్రామములో ఆద్యుగమునకు ఇక్తోహా బాబి నాడు సుమారు 2 సంవత్సరములక్రిందట తాముఅను శ్రీని వివాహమాడి గత 2 మాసములకడకును ఆమెతో గావురము చేసెను. ఒకదినమున వారిపురుషుల తగవులనుకొనిరి. వారి భార్య పుట్టినింటికి బోయి తన తోబుట్టువులతో కాలముగడపుచుండినది. ఒకదినమున నామె యడవినుండి తన యిద్దటి యక్కచెల్లెండ్రతో దిరిగి వచ్చుచుండగ ప్రత్యేకముగ ప్రోవగావిన ఆద్యుగము ఆమెను నరికివేసి ఇంటికి బోయి భోజనానంతరము యాకర గ్రామమునకు బోయి పోలీసువారి వశపయ్యెను. పోలీసు వారు వానినై మలబారు జిల్లా జడ్జిగారియొద్ద కేసు చేసిరి. కేసు విచారణ ముగిసిన పిమ్మట హంతకునికి ఉరిశిక్ష విధింపబడినది.

విద్యార్థులు:— పాలఘాటు విజ్ఞోరియా కళాశాల విద్యార్థులు సుమారు 20 దినముల నుండి సమ్మెకట్టిరి. నేటివరకును సమ్మెకట్టు అంతము కాలేదు. కళాశాలకు రాకుండునట్లు ఆజ్ఞ చేయబడిన రామస్వామియను విద్యార్థి పలు మాలు కళాశాలకు బోయి ప్రధానోపాధ్యాయులను విసుగుచెందించినట్లు ఆవిద్యార్థిపై చేయబడిన మేజిస్ట్రేటు కేసు యీనెల 20-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. సిండికేటు వారిచే నియోగింపబడిన కమిటివారు విద్యార్థులకు కొన్ని ప్రశ్నలను పంపిరి. విద్యార్థులు ఆప్రశ్నలకు ఉత్తరవులను వ్రాసి పంపవలయును. పాఠశాలాధికారి కారులు ఇ. డబ్ల్యు. గ్రీన్ గారు డైరెక్టరుగారి యజ్ఞపైని విద్యార్థుల సమ్మెకట్టునకు కారణము గూర్చి రహస్యముగ భోగిట్టాలను చేయుచున్నారు. కళాశాల పండితులు ఉపాధ్యాయులును చెప్పినదాని నంగీకరింప మీద వ్రాసికొనిరి.

హోమయాలి ఉపన్యాసము:— గత వారములో పాలఘాటులో ఎం. పి. సుబ్రహ్మణ్యము అధ్యక్షుగారి అధ్యక్షత క్రింద శాఖాహోమయాలి లీగువారు ఒక సభను జరిపిరి. కల్లికోట వాస్తవ్యులగు మంజులీ ఎస్. రామయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు స్వపరిపాలనము గూర్చి ఉపన్యసించిరి. మాంటెగుగారి హిందూజాత సంచారమును గూర్చియు, గంధిగారు తయారుగావించిన సంస్కరణ నమోనాను గూర్చియు సభ్యులకు స్పష్టముగ తెలుపబడినది. మాంటెగుగారు హిందూజాతమునకు వచ్చినప్పుడు వారికి సమర్పించుటకు తలపబడిన మహజరుపై చేవ్రాళ్లను చేయించు నిమిత్తము వలంటియర్లు నియమింపబడిరి.

ఆలయము మెలపకుట:— ‘తెలి’ ఆలయపు ఆర్చకులు పూజారులు ఆరాధకులు గలసి బామరిక గారికి ఒక మహా జరును దాఖలుచేసికొనిరి. ఆలయము ముందటి భాగమున వేయబడిన రోడ్డుపై తియ్యారీలు, మొదలుగాగల పంచములు పోవుచుండుటచే ఆలయము మెలపడి సంప్రాప్తణ మొదలగు పవిత్రకార్యములను జరుపుటకు ద్రవ్యము విశేషముగ వ్యయ మగుననియు తా మావ్యయమును భరింపజాలవనియు కావున ఆరోడ్డుపై ఆగ్రహకులవారు తప్ప మరియొక బాలివారు నడువనూడదని ఉత్తరువుచేయుటకు ప్రార్థించుచున్నా మనియు ఆమహాజరునందు వ్రాయబడినది. రోడ్డువేయబడిన భూమి బామరిక గారిది. రోడ్డు మూర్చినిపాలిటీవారిచే నిరూపింపబడినది. ఈసంగతి ఆలోచింపవలెనని బామరిక గారు ఎట్టియు కలకర్తురుగారికి వ్రాసిరి.

గండరగోళము:— తిరుమనాపల్లి కోటలో నతార్చుమనీదుకు సమీపములో నుండి బయలు జాగాను ఒక మహావృద్ధియును కొని తన మరణాంతరము తన్నా బయలున సమాధి చేయవలెనని యొక పీలు వ్రాసెను. అతడు గత శుక్రవారమున మరణించెను. అతని బంధువులు మనీదు ప్రక్కబయలున సమాధి చేయుటకు ఆశయము తీసికొనివెళ్ళిరి. మనీదు ప్రక్కను శవము పాతపెట్టుబడ కూడదని అచ్చటి వారు అడ్డగించిరి. కొన్ని నిమిషముల వఱకు కేకలు జరిగినవి. ఇంతలో ఉభయపార్టీలవారి వైపునను చాలకుండిచేరి కొట్టుకొనుటకు సిద్ధపడిరి. కాని డిప్టీపోలీసునూ పరింటెండెంటుగారు సమయమునకు వచ్చి, మరణించిన వారి కోర్కె ప్రకారము వాని శవమును ఆ స్థానముననే సమాధి చేయించిరి.

అడవియెనుగను నేటాకుట:— కొలంబో అడవులందు చాలకాలమునుండి నిర్భయముగ సంవరించుచు మనుష్యులకు నష్టములకు నష్టములు కలిగించుచుండిన యొక అడవివీనుగను నేటాకుటకు కర్నూలు ఫిల్డు, లెఫ్టినెంటు కర్నూలు చార్జ్ మన్, కేప్టన్ జోసెఫ్ లాస్, డిగ్రీ ముదలియరుగార్లు గత శుక్రవారమునా డుదయమున నేటాకుబండిలో నడవికి బోయిరి. రానా పోలీసు ఉద్యోగస్థులు, 2 వ మలయాళి లను వీరికి సహాయముచేసిరి. వీరందఱునుకలసి దానికొరకు అడవివంత గాలించిరిగాని అది వారికిగోచరముకాలేదు. విసుగుచెంది తిరిగి ఇంటికివెళ్లు యత్నముల సన్నాహములో సాయంకాలము 5 వ గంటలకు అది వారిదిక్కుననే వచ్చుచుండెను. తక్షణమే కర్నూలు ఫిల్డు గారు దానిని తుపాకితో గాల్చి చంపిరి.

గూడూరు గ్రామమునందు స్వరాజ్య సమితి శాఖ నేర్పాటు చేయుట కాగ్రామ పేరులు యీ నెల 10 తేదీ సాయంకాలము హిందూ యువజన సంఘమువారి ధర్మ పథ నాలుయములో అల్లాడి సుబ్బరామరెడ్డి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి యాజమాన్యము క్రింద సభ గావించిరి ఈ కార్యమునకై నెల్లూరు స్వరాజ్య సమితి కార్యదర్శియు, కమిటీ మొదలగున న్యాయవాదులును నగు ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్య విన్నారాజగోపాలరావు ఇం గు వ శ్రీ కృష్ణయ్య రాజేంద్రరావు మొదలి లక్ష్మీనరసయ్యగార్లు గూడూరుకు విచ్చేసి సభను జయప్రథముగా జరిపిరి. ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు “స్వరాజ్యమును” గూర్చి చాలకాల మువన్యసించి సభితులను రంజింపజేసిన వెనుక 16 వందల స్వరాజ్య సమితిలో సభితులు గానుండ నియోగినిరి. కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుటకు ప్రత్యేక సమావేశము గావించబడును.

THE GREAT WAR

Mr. Asquith's Reply to German Utterances

General Maurice Reviews Military Situation

Hindenburg's Wrath Against Britain

[Reuter's Agency]

Great Britain

GERMANY'S PEACE MOVE.

Mr. Asquith's Analysis.

Alsace-Lorraine Must be Restored.

LONDON, October 12.

Speaking at a war aims meeting at Liverpool, Mr. Asquith re-emphasised that we were fighting for durable safeguards against a further world-war. Although hailed in some quarters as an olive-branch, he said the Reichstag peace resolution was a patchwork of formulae which nobody understood. The various parties in Germany had ever since been squabbling regarding its orthodox interpretation, while Germany's answer to the Papal Note made confusion worse confounded. He did not doubt that there was in Germany, as there certainly was in Austria, a widespread and genuine desire for peace. In the Reichstag there was a growing spirit of revolt against the methods of the Government. Nevertheless the dominant factor was the German Government. Therefore its attitude towards peace was what mattered. The world would never find a way to peace through equivocations and ambiguities. Plain questions had been asked which had been studiously evaded, and concrete cases of primary importance and perfect simplicity had been put but they had not been answered. We were asked to lay down our arms without other safeguard or satisfaction than that we should be offering a unique exhibition of the virtues of Faith, Hope and Charity. Our governing objects were the attainment of real peace and the effective prevention of future war. None of our demands for territorial re-adjustments involved aggressive annexation, not even the restoration to France of Alsace-Lorraine. Replying to the last speech of Baron Kuehlmann who said that Germany would never make a concession regarding Alsace-Lorraine because she must safeguard her glorious inheritance, Mr. Asquith pointed out that the glorious inheritance was territory, French in sympathy, filched from France against the protests of the greatest German statesman, without regard for the wishes of the inhabitants, to be held as a symbol of French humiliation. That act of crude and shortsighted spoliation was the root source of the present war.

Clumsy German Manoeuvre.

German diplomacy was not celebrated for deftness. But its annals did not contain a clumsier or more transparent manoeuvre than the maladroit attempt to sow discord between ourselves and the French with regard to Alsace-Lorraine. Baron Kuehlmann's continued silence on the plain questions put to him concerning the future of Belgium was significant. There was nothing in the proposed changes in the map to offend the German people. It had never been part of our policy to annihilate or mutilate Germany.

Prussian militarism was the real enemy. Hence the worst thing that could happen would be a patched up peace, merely giving breathing space for another struggle. "Recently I walked in Delville Wood," Mr. Asquith continued, "perhaps the most tragic spot on the Somme battlefield, and another day along what were the streets of ancient Ypres. It is impossible to conceive a more terrible object lesson of the meaning of modern warfare. Yet, with that pitiless desolation fresh in my mind I would rather see the war continue than brought to an end in an inconclusive compromise. If it is to be a contest of endurance, we have no reason to lose heart. There is not the faintest danger of our being starved into submission, while in the air we shall soon master aeroplane raids as we have mastered the zeppelin. Take the Allies as a whole, not forgetting America. Survey their relative powers of endurance. Make every allowance for untoward contingencies and there is no doubt that material, and moral preponderance rests increasingly with our cause."

The War Situation Reviewed.

General Maurice on Casualties.

The Failure of Submarinism.

LONDON, October 12.

In his weekly review of the situation, General Maurice, Director of Military Operations, said to Reuter's representative that he had every reason to be pleased with Tuesday's advance. Since September 20th the period between the pushes had grown smaller and smaller. Dealing with the assertion of Major Morant that since September 20th we had lost half a million men, General Maurice said that we had not half that number engaged in this series of battles. The fact was that since January our total casualties in all theatres did not exceed half-a-million. Major Morant's statement was therefore grotesque. We made a most careful estimate of the German losses on the Somme. Somehow that estimate became known to the Germans, who thereupon immediately stopped the export of casualty lists and altered their system, which was proof that our estimate was not far wrong. We had estimated the German losses in this Flanders battle, General Maurice said, he was not going to give figures, but he might say that up to October 6th, they exceeded the British by seventy-five per cent.

Referring to submarines he said that, without desiring to minimise their inconvenience or pretend he would not be delighted when they were finally overcome, the plain fact was that U-Boats had not delayed for one hour our plans in France or kept back a single round of ammunition. Our army was better fed and more liberally supplied with arms and ammunition than ever before. The actual daily importations of war material into France in January averaged 11.4 tons hourly, while in the last week in September, it averaged 24.5 and had been steadily rising since. There had also been enormous construction of light lines, canals, and roads. The number of trains running daily on the broad gauge lines with war material for the British army on March 1st was 179. This had risen to 239 in the last week in September. The average tonnage carried weekly on light railways in March was 25,300. At the beginning of September it was 173,400. In the same period canal traffic had almost doubled. This continued General Maurice, proves that our armies are continuously and increasingly supplied despite U-Boats. Concluding he said:— "The fighting is hard and a great deal confronts us. This battle will not end the war. There is much hard fighting ahead, and the importance of getting the American troops as quickly and in as large numbers as possible is undiminished by what has happened in Flanders."

Britain and Alsace-Lorraine.

Premier's Statement.

LONDON, October 11.

Addressing a deputation of Insurance Friendly Societies, Mr. Lloyd George said:— "No statement is more calculated to prolong this terrible war than Baron Kuehlmann's utterance in the Reichstag as regards no concessions over Alsace-Lorraine. However long the war lasts we intend to stand by our gallant ally, France, until she redeems her oppressed children from the degradation of a foreign yoke. This means that we must husband our resources and incur no obligations beyond the strictest necessities of the hour."

German Declaration Expected.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The German declaration regarding the future of Alsace-Lorraine is expected.

A New Peer.

LONDON, October 12.

The Press Bureau states that a peerage has been conferred on Sir Francis Hopwood.

Two New Judges.

LONDON, October 12.

The Commoners, Mr. Salter and Mr. Alexander Roche, have been appointed Justices of the King's Bench. Mr. Justice Ridley has resigned.

Director General of Military Aeronautics.

LONDON, October 12.

The War Office announces that Major General Salmond has been appointed Director General of Military Aeronautics in succession to Major General Sir David Anderson who is undertaking special work.

Raw Materials for Industries.

After the War.

A Committee Appointed.

LONDON, October 12.

The Press Bureau states that Mr. Addison has appointed a committee to report on the questions connected with securing and distributing raw materials required by the British industries for the purpose of restoring and developing trade after the war.

Canada

Coalition Government in Canada.

LONDON, October 12.

OTTAWA.—Mr. Borden authorises the statement that the formation of the coalition Government is assured. It is expected to consist of Liberals and Conservatives in equal numbers.

Germany

Hindenburg Again Bellicose.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—F. M. von Hindenburg, replying to the German National Chamber of Commerce, said "England's envy has closed the door of international commerce. She shall feel the sharpness of our sword until she perishes."

TELEGRAMS.

Confidence in the U-Boat.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—Admiral Scheer, replying to the Stendal Peace Committee, said "Your confidence inspires the U boat men. We shall ensure that the British will never again dare to pick a quarrel."

The British and the War.

LONDON, October 12.

Herr Hertling, speaking in the Bavarian Diet, said:—"The British are hard-headed, calculating business men, but they are also beginning to doubt whether the war is a playing business."

Chancellor's Retirement Foreshadowed.

LONDON, October 11.

AMSTERDAM.—An inspired Berlin correspondent of the "COLGONE VOLKSZEITUNG" expects the early retirement of Dr. Michaelis to be succeeded by either Baron Kuehlmann or Prince Von Buelow.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The "Vorwaerts" declares that Dr. Michaelis, after the recent scenes in the Reichstag, is finally impossible as Chancellor.

The Reichstag Adjourns.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The Reichstag has adjourned till December 5th. The President, in his concluding speech, exhorted the people not to lose nerve.

Government Reform.

Reichstag Proposals

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—It is reported that the majority of the Reichstag favours the formation of a monarchical Federal State with parliamentary guarantees. Five of the Socialist majority members of the Reichstag have gone over to the Independent Socialists.

Kaiser to Visit Bulgaria.

LONDON, October 12.

Extensive preparations are being made in Sofia for the occasion of the Kaiser's forth-coming visit.

Russia

Ex-Tsar Removed to Another Place.

Crowds Cause Disturbance.

LONDON, October 12.

PETROGRAD.—The Ex-Tsar and his family were transferred to a monastery in the vicinity of Tobolsk as the Ex-Tsar complained of the curiosity of crowds day and night surrounding the house in Tobolsk which was without a garden.

Cossacks Make Two Demands.

At a Conference.

LONDON, October 12.

PETROGRAD.—A conference of Cossacks has formulated demands including two that the Cossacks no longer be used as police for political purposes and that the number of Cossack representatives in the preliminary Parliament be increased.

Holland

Holland's Anti-Neutral Action.

LONDON, October 12.

AMSTERDAM.—The British Government has suspended all commercial cable communication with Holland until the Netherlands consents to put a stop to the transit, through Holland from Germany to Belgium, of sand, gravel, and scrap metals which are used for building fortifications.

Commercial Telegrams with Holland Stopped.

LONDON, October 12.

Dutch newspapers appear to accept fairly philosophically the stoppage of commercial telegrams which is a new form of pressure exercised by the allies. The stoppage applies to all commercial cables between the Allied countries and Holland. Dutch businessmen are much perturbed and likely to urge Government to comply with the British demands.

Allies Policy of Stringent Measures.

Now that whole world is becoming increasingly concerned in the war directly or indirectly the Allies are no longer hesitating to adopt stringent measures in furtherance of their policy of shortening war by hurting enemy to the utmost utilising for themselves all reasonable methods even though neutrals are temporarily inconvenienced. Extreme fighting of blockade, commandeering of foreign ships, stopping of telegrams and bunkering facilities are symptoms of this policy.

Denmark

Denmark Importing German Potatoes.

LONDON, October 12.

COPENHAGEN.—The Minister for Foreign Affairs has announced an agreement whereby very considerable quantities of potatoes are being imported from Germany.

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)

I ఆకువీడు వడ్డీలు

అయ్యా,

కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా ఆకువీడు గ్రామ మనందు చాల సంవత్సరములనుండి అక్షాధికారులవద్ద వడ్డీ నూటికి నెలకు రెండు రూ॥ ల మొదలు 5 రూ॥ వరకుగలదు. బదులుపత్రము వ్రాసిన మరుసటి నిమిషము లగాయతు తిరుగ బాకీ తీర్మాన మెచ్చుచు చేసినను పూర్తిగ నొకసాలు వడ్డీ యిచ్చు మరతులనకూడ గొప్ప భూకామందుల వద్దనుండియు మంచి వడ్డీ దొర్లవద్దనుండియు కూడ వ్రాయించి పుచ్చుకొని అలాగు వసూలుచేయు పద్ధతయిం గలదు. భూములు ములక వలన నష్టమగుటచేతను, జనసామాన్యము బీదలగుటచేతను, ధనమంతయు రెండుమూడు తావులనే రాసియునుటచేతను, ఇట్టి అవస్థను ప్రజలు పడుచుండిరి. పరిపాలకులకు యుద్ధ ఋణము నిచ్చునట్టియు, ప్రభుత్వమువారిపత్రములు వచ్చు నట్టియు, నీకాలమున వడ్డీ యింకను యెంతవరకు పెరుగునో భయముగ నున్నది. చెన్నపురి కాసన నిర్మాణసభలోని గౌరవ నీయులగు సభ్యులిట్టి ఘోరపునడ్డీ కట్టవ్వనియు, బ్రిటిషు పరిపాలనమున నుండగూడదనియు తీర్మానించి బీదలనురక్షింప ప్రార్థితులు. గ్రామవాసి

II

బందరు దశరా సంఘము.

అయ్యా,

నాటక మహా సమ్మేళనము.

ప్రతి సంవత్సరము మామూలు రీతిగ ఈ వత్సరము గూడ దశరా పండుగలలో బందరులో నుండు నాటక సమాజములవా రందరునుగలసి ఒక రంగముమీద నాటకప్రదర్శన మున జేసెదరు. ఈ సంవత్సరము ఆంధ్రదేశములో నుప్రసిద్ధులగు నటులనువచ్చి ప్రదర్శనములను వాదనముల నిచ్చి యున్నారు. ఆంధ్రదేశమున కిది యెంతయు శుభసూచకముగ నెంచదగి యున్నది. సామాన్యముగ ఒక గ్రామములో నుండు నాటక సంఘములవారే ఒకరి రంగము మరయొకరు త్రొక్కనుచు దీక్షలు కలిగియుండురు. అట్టి విషయములో మా బందరు నాటక సమాజములవారు గడచిన రెండు సంవత్సరములనుండియు వారిలో వారికిగల భేదాభిప్రాయములను అణగద్రొక్కి ఒక్క రంగముమీద ఆందరును గలసి ఒకే నాటకమును ప్రదర్శించుచున్నారు. బుట్టయ్యపేట, రామానాయుడుపేట, ఇండియన్ డ్రెస్టర్, రాయల్ హిందూనాటక సమాజములవారు రెండుసంవత్సరము లట్లుచేసి ఖ్యాతిజెందిరి. ఈ సంవత్సరము గొడుగుపేట సంఘమువారు గూడ కలిసి వేరుబోవుచున్నారు. రాజరాజమహేంద్రవరము, బైబాడ, గుంటూరు మొదలగు పట్టణములనుండి ప్రసిద్ధ నటులు గూడ వచ్చుచున్నారు. నాలుగయిదు నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. ఇందుకొరకు ఆంధ్రజాతీయ కలాశాల ప్రోటోలో ప్రత్యేకముగ వికాలమగు పంజరి నిర్మింప బడుచున్నది. ఈ నాటకములవలన వచ్చు సొమ్ము కలాశాలకు విరాళముగ నొసంగబడును.

కోస నీతారాయ రావు.

కార్యదర్శి.

III

అయ్యా,

మొన్నటి 'ఆంధ్రపత్రిక' లో బొంబాయి క్రానికలు సంపాదకులగు బి. జిహార్మిమాన్ గారు ఆ పత్రికతో తమ సంబంధమును మానుకొనిరి దెలియజేసిరి. వారు భారతీయుల యాదర్శములతో తమసానుభూతిని వెలుపుటయేగాక వానిని ప్రతిదినమును తమపత్రికలో భైరవసాహసములతో ప్రచు రముగూడ చేసియుండిరి. తత్కారణముననే వారా యుద్యోగమునుగూడ గోల్పోయిరి దెలియు చున్నది. వారు బొంబాయిలో క్రొత్తగా స్థాపింపబడబోవు సెక్ డరీస్ పత్రికకు దిగి సంపాదకత్వమును వహింపబోవుచున్నారని గూడ దెలి యుచున్నది. ఆంధ్రుల మగు మనము ఆంగ్లేయదేశిక పత్రిక సొకదానిని స్థాపింపవలయునని వాంఛించుచు, ప్రయత్నముల జేయుచున్నను, ఇంతవరకు జయము బొంద మైతిమి. అట్టి పత్రికను స్థాపించుట కుండునవరోధములలో దగిన సంపాదకుడు లేకపోవుట యొకటియని జెప్పుచున్నారు. అట్టివారిప

డు మనకు దొరకిరిని చెప్పవచ్చును. ఇటీవల పానుగంటి రామా రాయణంగార్లుగూడ యీ విషయము యెవ్వరాయుచు యూరపియను సంపాదకుడుండిన బాగుగ నుండునని జెప్పిరి. బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక బయలుదేరినప్పటి నుండియు హార్మిమాన్ గారే దానినిగడపు మండుటచేతనే యాపత్రిక కంత ప్రజానురంజకము కలిగినది. హార్మిమాన్ గారు మన యాశయముల కనుగుణముగను తెలిసి తేటలతోడను, చాల ప్రజానురంజకముగను పత్రికను నడుపగలవారగుటచే, మన మొక పత్రికను స్థాపించి, వారి నటుల పిలిపించిన బాగుగ నుండును. దీనిని ఆంధ్రనాయకులు గమనింతురు గాక.

కో॥ రా.

IV

వలివెలగొమ్మ దుస్థితులు.

అయ్యా,

మా గ్రామమున కలరావ్యాధి దిడినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఇప్పటివరకును గుమారు 25 మరణములును, ఇంకను 40 మంది మంచములమీద నున్నట్లును తెలియుచున్నది. ఈ గ్రామమున 80 సంవత్సరముల మధ్యను ఇంత జననవృద్ధి ఎన్నడును లేనట్లు చెప్పవలసిన విషయమైనది. ఇందుకు ముఖ్య కారణము గాంచుచున్నట్లుకాదు అనుభవవలన కలిగిన అనారోగ్యమని వైద్యాధికారులు కొన్ని వక్కాణించుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో ఈతలాకోదకము గ్రామమున నెవరును వాడకుండుటకైనను తగిన యేర్పాటు జరుగుచుండుటలేదు. గ్రామాధికారుల రెండవ, మూడవములు కాపలాచేయించినను తుదముట్ట కొనసాగించలేక పోయిరి. ఇట్టి తరుణమున నయినను యూనియను వారు సహాయము చేసిన బాగుండును. వీరివలన కాకుండిన పోలిసువారి సహాయము వైకొనుట యుక్తము. కలరావ్యాధిచే గతించినవారి బట్టలు ఈ చెరువునందే ఉతికి నీటిని పొడుచేసి, అనీరే దాహాత్మికములకు పయోగించుటవలన యేలవ్యాధి వృద్ధిపొందడో తెలియ వున్నది. క్రొత్తపేట వైద్యాధికారులు బొబ్బిల్లంకవరకును గల్లు గ్రామములకు ఆధారమైనందున మా గ్రామమునకు తగిన వైద్యసహాయము కూడ సమయమున చిట్కటలేదు. ఇందుకు ప్రత్యేకము ఒకని నిక్కడ నియమించుట యుక్తమని నా అభిప్రాయము. యూనియనువారు గాని, తాలూకా బోర్డువారు గాని, జిల్లాబోర్డువారు గాని మా గ్రామ ఆరోగ్యాభివృద్ధికి ఏల విషయములై యుండిరో తెలియజేసి.

దేవులపల్లి సూర్యనారాయణమూర్తి.

V

ఏలూరు హిందూ యజుర్వేదసంఘము - పంచములు.

అయ్యా,

నేను ఒక పంచముడను. తెనుగు బాగుచగున వ్రాయగలను! నాగరికత నాకు తెలియును. హిందూ యజుర్వేదసంఘమువారు బజారులో ఒక పుస్తక భాండాగారము స్థాపించిరిని తెలిసి నేనును బుద్ధిమంతులై బాగుగా చదువనేర్చిన నాకుల స్థులగు కొందరును కలిసి తీరిక అయినప్పడు సంఘమునకు వెళ్లి, పత్రికలు చదివెడివారము. నాలుగుభాషలు చదువను వ్రాయును శక్తిగలిగి గొప్ప అధికారులలో తిరుగుచు విద్యానంతుల సాంకేత్యము గలిగి 80 పంజీలుండి మర్యాదగల యుద్యోగముజేసిన ఒకరుకూడ మాలోగలరు. ఇట్లుఆందరును పత్రికలు చదువుచుండగా ఒకదినమున ముమ్మలందరకు ఆనలకు వెళ్ళిపోయిరి. విచారించగా పంచములు లోపల ప్రవేశించరాదని తీర్మానించినట్లు. ఇదిబాగుగా మాకు తెలిసినది. ఎల్లప్పుడు క్రైస్తవమతమునందు పరిపూర్ణవిశ్వాసముగల శ్రీరాజాభుజంగ రావుపంతులుగారు ఈసంఘమునకు అధ్యక్షులు. విదేశములకు వెళ్లి కొన్ని సంవత్సరములుండి జాతీయ సమస్యలను బాగుగా తెలిసిన శ్రీమోతే నారాయణరావు జమీందారుగారు ఉపాధ్యక్షులు. శ్రీమహమ్మది స్వామిదయానందసర్వస్వలిఖ్యులై ఆర్యసమాజములకు శ్రీగ్రంథి రామమూర్తి ఈదర వేంకయ్య పంతులుగారు కార్యదర్శులు. ఇట్టి సంస్కరణ ధురిణులుండి యీ సంఘము ఏల జేసిరో ఈసంకార్యమును మాయపాటు పడుచు అత్యంతాభిమానముగల వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి హెచ్. రామరావు బొమ్మిరెడ్డి పల్లి గంగరాజు దుర్గిరాల దేవలలిజా డాక్టరు జోగయ్య శర్మగారుల పలుకుబడి గల సభ్యులు. మేమువారిని తాకుమనము. సంబంధభాంధవ్యములు కొరలేదు. మాతో భోజముచేయుమనలేదు. ఒకమూల కూర్చుండి చదువుటకు కోరితిమి. ఇందు 190 సభ్యులు గలరట.

దేవాలయములు పంచములకు ఎట్లు దూరమో సరస్వతీనిలయములకు గ్రంథభాండాగారములను అట్లేయున్నవి. పంచముడు క్రైస్తవ అవతారమైతి బూట్లు పట్టాము కొటు టోపి ధరించి రానే కుర్చిపయన కూర్చుండబెట్టుకొనిన అంటులేదు. ఈపుస్తక భాండాగారముతో ప్రతిదినము పంచ మ క్రైస్తవులు చుచ్చుటలేదా? వీరు అవతారపును లవుట చేతనా ఓహిందూమాతా కపటదేశభక్తు లందరించి నీ పుత్రికాపుత్రులందరు ఒక్కచేయని హిందూ సుదినములు ఎన్నడు వచ్చును.

ఒక పంచముడు.

VI

భారతీయ స్వపరిపాలనము

అయ్యా,

ఆనిబిసెంటుమ్యుగాను చెన్నపురికి వచ్చి ప్రజలను గాఢ నిద్రనుండి మేల్కొల్పి నూతనవాతయముల గలుగజేసిరి. అందు ముఖ్యముగ చెన్నపురిప్రజలు 3, 4 సంవత్సరముల క్రిందట నున్నస్థితికిని ఇప్పటిస్థితికిని చాల భేదమున్నదని తెలియుచున్నది. కాంగ్రేసుఅనునది యున్నదన్న మాటయేగాని దానిని గురించి విస్తారముగా ప్రజలకు తెలిసినది కాదు. వారుహిందూ దేశమునం దెచ్చటనో యొక ముఖ్య పట్టణమువద్ద సంవత్సరమున కొక పర్యాయము సమావేశమై కొన్ని తీర్మానములను అంగీకరించుటయే గాని దేశాభివృద్ధికై గాని, దేశ బౌ నత్యమునకై గాని, ప్రజలయందుండు అజ్ఞానాంధకారమును తొలగించి నూతనవాతయములను బోధించుటకు గలన ప్రయత్నములు నలుపుటలేదని యీ మూడుసంవత్సరములలో మనము కనుగొన గలిగితిమి.

ఇప్పటికే నూతనవాతయము ప్రారంభమయినదని చెప్పువచ్చును. అనగా పూర్వముకూడ మూడుసంవత్సరములు క్రితమునందు కూడ ప్రజలకు నిప్పటి పరిపాలనావిధానమందు కొన్నిలోపము లున్నవనియును వారుకొన్ని కష్టముల పాలగుచున్నారనియును తెలియుచుగాని, వానికిగల కారణములు, వానిని తొలగించుమాధ్యములను కనిపెట్టలేకపోయిరి. మొత్తము మీద ప్రస్తుతము అధికారముగలిగిన పరిపాలకవర్గమువారి వాలనము ప్రజలకు అనంతపున్ని, కలుగజేయుచున్నదనియు, వారి పరిపాలనము అంత సామర్థ్యము గలిగియుండ లేదనియు ప్రజల యభిప్రాయము. దీనికి కారణము మన ఆశయము లన్నిటిని మన కొసంగకుండుటయే. కాని మాంటాగ్యు గారు (ప్రస్తుతము ఇండియా కార్యదర్శి) ఇదివరకు హిందూదేశ పరిపాలనమును గూర్చి పాల్ల మెంటు సభలో నీ వివిధముగా చెప్పినారు:—

“మీరు హైందవదేశమును బహు సామర్థ్యముతో పరిపాలించుచున్నారనియు నింకముందు కూడ ఆ విధముగానే పరిపాలించవలసని విాయొక్కి యుద్దేశ్యమని బోధపడుచున్నది. నేను ముమ్మాటికి నిక్కముగా మీపరిపాలనము బహు అసమర్థముగా నున్నదని వక్కాణింపగలను. మీరు స్వపరిపాలనాప్రయత్నములై యుండియు హైందవులు స్వపరిపాలనమును కోరినపుడు మీరు వారి వాంఛను సఫలీకృతము చేయకుండుట కడుకోచ నీయము. హైందవులు మనవలెనే యెక్కుడు యుద్ధనైపుణ్యము గల జాతి కాకలయునని కోరుచున్నపుడు మీరు వారి నేల నలుల చేయకూడదు? మీ రిదివరలో హైందవుల రాజభక్తిని గురించి సంక్షేప మేమైన నున్నయెడల పూర్తిగ పారదోలుదు. భారతీయులు మనకు మనుష్యులను, ధనమును, ఒసంగి ఆపారమైన సహాయము నొసర్చిరి. కాబట్టి వారు మనకు ఆపద సంభవించు నపుడు సహాయము చేసినపుడు మనము వారి కోరికల నెరవేర్చుట న్యాయముకాదా? అట్లు చేయనిచో మనము నిశ్చయముగా అన్యాయముచేసినవారమగుదుము. కాబట్టి మనము వారికి వారిదేశపరిపాలనమునందు ఎక్కువ అధికారము నియ్యవలయును. అట్లు చేసినచో నికముందు మనకు యుద్ధములేమైన వచ్చినచో (రాకుండుగాక!) భారతీయు లింతకంటె ఎక్కువ సహాయముచేసి మనయొక్క కృతజ్ఞతకు పాత్రులగుదురని నానమ్మకము.

మాంటాగ్యు గారు భారతీయ స్వపరిపాలనమును గురించి ఏమిచెప్పిరో చూడుడు. మహానుభావుడు, కరుణార్ద్రహృదయుడు భారత జాతీయుల బౌద్ధత్యమును గోరి దేశస్థిని స్వయముగపరీక్షించి మన భారతమాతయొక్క యుద్ధభారతీయైయొక్కయు మన్ననలను పొందుటకు వచ్చునపుడు ఇంక మనకు లోపమేమి? భ్యరలోనే మనము మన

ఆశయములను పొందగలము. భారతీయులందఱు ఒక్కపట్టున ఏకకంఠముతో స్వరాజ్యమును కోరుటకు ఇదియే మంచి సమయము. ఈ విషయమున ఆనితెనెంటువచ్చు యొరం చిన మహాపాపమునకు, మన మెంతయు కృతజ్ఞులమై యుండవలసియు.

మన కందఱకును స్వరాజ్యము కావలయునని మాం ట్రాగుగారికి తెలియపరచుటకై మహాత్మా గాంధీగారు ఒక మాన్యును చూపి కాంగ్రెసు హస్తాంతరము వారికి లభింపజేసిరి. ఇదియును కంగ్రెసువారికి తీర్మానములన్నిటిని ఒక మహాబలమును కల్పించి ఇందలి సంస్కరణములు మన కనగనంబులని తెలుపును. ఈ మహాబలమును ప్రతి గ్రామముని సంకెనును తీసికొని నాని మాంట్రాగుగారికి సమర్పించుటకు ఏర్పాటుచేసివారు. ఈ మహాబలన్నియు అన్ని భాషల లోను వ్రాయబడినవి. అన్ని గ్రామములకు బోయి ప్రతి భారతీయుని సంకెనును వ్రాసిపెట్టవలెనని ప్రయత్నము చేయబడినది. కాబట్టి స్వరాజ్యమునగోరి గాని ఫలితము నశించింప వలచిన ప్రతిభారతీయునును నిండు సంకెనులను చేయవలయును. ఈ మహాబలన్నియు మాంట్రాగుగారికి సమర్పించి నపుడు వారు దానినిన జేయుమొక్క నిజస్థితిని తెలిసికొని మన వాంఛితులను మెదిలి కొనితెచ్చిరి. అంగ్లేయుండియును, చెప్పియు కొంతమంది భారతీయులే కాక, కిక్కిరింపజేయు లందఱును స్వరాజ్యమును నిశ్చయముతో కోరుచున్నారని గ్రహించి, మనకోరికలను నెరవేర్చుచున్నారు. కాబట్టి భారతీయు లందఱును ఈ మహాబల నామోదించి అందు సంకె ములను జేయుట అత్యవశ్యకము.

పి. సత్యనారాయణ.

VII

మన పని.

అయ్యా,

మానసియులగు మహామంత్రిగారు విజయము చేయగల రను మహాదండము భారతభూమి భావిభూభయమున కెంత యుం గావలయు కావలయు. ఈ యమూల్యపదార్థమున భారతీయులు ధీమతై నిలిచి శ్రీవాంకి నివేదియకొనవలసిన విషయము ఒకటి రెండు గావు. అందు ముఖ్యముగ బడయవలసిన మహాదండము ఖాళి. దేశక్షేత్రకై నైపుణ్యముతో జాతీయత కృత్యము లేక కావలసినంత జరమును చేర్చి యింకను నెప్పు నొండకేయుట మొదటిది.

(1) హిందీ (2) ఉరుదు (3) తెలుగు (4) అజగము (5) కన్నడము (6) బెంగాలీ (7) మరాఠీ, ఈ భాషలను భారత దేశమున కంతయును సామాన్యభాషలుగా జేయుట రెండవది.

నింధ్య హిమాలయములకు నడుమ నాగరికీని, నింధ్య కన్యాకుమారులకు నడుమ తెలుగు లికిని వాసులును (?) అంగ్లేయు దేశమున కంతయు నిజ్యకార్య సామాన్య భాషగా జేయుటయు - సంస్కృతమును దేశభాషలకు సహకారిగా జేయుటయు - మూడవది.

బహుముఖములు సంస్కృతమున విషయ గ్రహణ మునకుఁబ్రయత్న పడినను సామాన్యజనులకుఁబ్రకటపరచయ ప్రాప్తి లేకపోయెను. ప్రకృతి మటువది సంవత్సరములుగా నాంగ్లేయున విషయగ్రహణముకై ప్రయత్న పడినందున జనసామాన్య మే కరశిల్ప కార్యమును శాస్త్రీయముగ నభ్యసించి తెలిసి నంది ఫలము పొందుటకు వీలులేక పోయెను. చదువుకొన్న వారిలో ననేకులు సాక్షాత్తుగా వై వై మాటు బేరములలోనే కాలము గడపుచున్నారు. భారతీయులలో నొక్కొక్కరును నెల యొకటికి రెండున్నర రూప్యముల సంపాదకులను విషయము నగర వాసులలోనే వేల కొలది జనులకుఁ దెలియదు. మేమింత హీన సంపాదకులుగా నుండుటకు ముఖ్య కారణము కర శిల్పముల యొనికి నశించుట యైయున్నది. ఆమెరికా మున్నగుభుండాంతర వాసుల మహా స్పృహ నిత్య కారణములు కరశిల్పములే గదా? మా దేశము నం దెందుల నిట్టి వానిని బోధించు బడుల స్థాపించి యుపాధ్యాయుల నందు శిక్షితులనుగా నొనర్చి పాశ్చాత్య లీవిషయమున నెట్లు బాగుపడినో యాపద్ధతుల బోధించి వారి మూలమున నా విషయములను చదువురాని వారికి సముతము నేర్పి యాపదులలో వారుపయుక్తు లగునట్లు చేయుట న్యాయము.

భారతమాత (స్వపరిపాలనము) నాంగ్లేపతాక పటరక్షణమునకు లోబడితి యెనిమిది భాషప్రయత్న రాష్ట్రములు

గా విభజించి వీని నాంగ్లేసామ్రాజ్యమున కేంద్రీకృతము గావించుటయు, నొక్కొక్క రాష్ట్రమునకు నిరంకుశాధికారమును తప్పించి సాంకుశాధికారమును (బసాదించి స్వతంత్రరాజ్యముల నెనిమిదింటిని నెలకొల్పియు నై దవది.

ఏనాడో సంస్కృతభాష భారతీయులలోఁ గోట్ల కొలదిజనుల కన్యభాషయై పోయెను. ప్రకృతియు సజీవముగా నుండెడి అంగ్లేయును నిలుపేదనుగా నుండు కోట్లకొలది జనులవ్యసించి యందులో విషయ గ్రహణము చేయుటకష్టము. అందులకై కావలసినద్రవ్యము నొనగూర్చుటయుఁ గష్టతరము. ఇట్లుచేత చాల కాలమైపోయినది. ముందు కార్యకాళిలము నంగి ఘముఁ గాంచుటయుఁ గష్టతరము. ఇప్పుడు పట్టపర్తిల నందినవాటిలో ననేకులు హస్తశిల్పములకుఁ జాతీయం దేహబుద్ధిఁ ల, కార్యకౌశల్యములఁ గాంచినవారు కావలెను. కావున మాకుఁ గావలసిన పనులను మాకుఁ గావలసిన చదువు న్రావలతో మాకు బాల్యమునండి యలవఱచి మా శిల్పిదండ్రులను మా సంకెతికిని జీవనాధారములను వలసి నందినంతకుఁ గల్పించుకొనుటకుఁ బూనుకొనవలెను. మా దేశమునందు కాంతి నెలకొల్పవలెను పర్యాప్తితో భల కక కాశి మిష్యోంధకట్టియు అంగ్లే రాజ్యమునకు లోబడి యుండు నిట్టియు స్వతంత్ర రాజ్య సంస్థాపనమే—ఇదియే—మా కోరిక. ఇందువలన మేము నూ యుపయోగమునకు సంపాదించుకొనిదే పగ్గాధిపతుల మన్యాక్రాంతము గాక కాపాడుకొను శక్తి మాయందు కేంద్రీకృతముగు నట్లు మేము న్యాయాను యుక్త సిద్ధిములలో నిపుణులమై యాంగ్లే సామ్రాజ్యమున కంగ్లేక్షులమై అభివృద్ధి గాంచు వెఁపుఁ జావుట యావలసి.

మహామంత్రిగారు విజయముచేసి అంగ్లేధ్వజపట రక్షిత యగు మన భరతభూమియందు వారియదుగుల నిడినతోడనే మనము మన యాశయములను నివేదించి యీహములఁ బడయుట మఱవఁ దగినవని. ఇదియే చునవని, మనవిషయ మహామంత్రిగా లోకముకు “వాస్తా పత్రికలను లక్ష్యమునైనఁ బనిలేదు నాశక్తికొఁది దేశసేవగావించెదను. ఇతరవిషయములను లక్ష్యమునైనను” అని వాక్రుచ్చి యుండుటకు బక్షపాతభావము నెఱపెను మెయిలు కంటి పత్రికలకు విచార్యములను తెదరింపులను బాటిసేయక శ్రీవారు మన కార్యకృత్య శ్రేణులయందగిన వారి సహజ గంభీరభోదార బుద్ధిని వేల యింపఁ గలరని దృఢముగ విశ్వసించుటకు వీలున్నది. ఈ యమూల్యసదుగాముననే నేశభాంధవుల కర్తవ్యాంశములఁ జక్కగ నూహించి కార్యక్రమముల సరిపుచ్చుకొని యెదురు గాక!

శ్రీరవి-అంజనేయులు.

6-10-17 తేదీని సాయంత్రం 6 గంటలకు ఎడ్వర్డువుర మందిరుందు బెజవాడ పురజనుల సభ జరిగెను. అనేకమంది హిందువులును మహమ్మదీయులును వచ్చియుండిరి. రావు బహద్దరు తాండో వెంకటసుబ్బయ్య పంతులుగా గ్రామసాధి పత్యము వహించిరి. జాతీయ గీతముతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. ఈక్రింది తీర్మానము లేకగ్రీకుముగ సంకీర్తించబడెను.

(1) దేశభక్తులను మనకు నాయకులును నగు మహాత్మాదాతీ షేకతాలిగాన్లును అబుల్ కలాం ఆజాద్ హసరత్ మొహాని గాన్లును విచారణలేకుండ ఇండియా దేశరక్షక శాసనము క్రింద నిర్బంధవాస శిక్ష ననుభవించుచున్న ఇతర హైందవుల నందరిని వెంటనే విడుదల చేయవలెనని విషయ పూర్వకముగా నెక్రటెరి ఆఫ్ ప్లేట్ ఫర్ ఇండియాగారిని గవర్నరు జనరల్ గారిని ఈ (అన్ని జాతులను మతములను కలిపి) బెజవాడ పురజనుల సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. నూరి సుంద్రరావు శాస్త్రిగారు ఉపహాసించిరి. మహమ్మదు గులాం మొహ సాహెబుగారు తుర్కపాటి శేషవలరావు గారు, సి. రాజగోపాల చార్యులుగారు, నూతులపాటి నృసింహ నాయకుగారు బలపఱచిరి.

(2) రాజకీయ నేరములక్రింద శిక్షితులైనట్టి గాని నేరారోపణ చేయబడినట్టిగాని హైందవుల నందరిని ఔదార్యముతో తమిండి విడుదలచేసి ఇండియామంత్రి గారైన మాం ట్రాగుగారు వచ్చులోపల దేశములో నిజమైన శాంతియుతమైనట్టియు సంఘోషకరమైనట్టియు వాతావరణమును నెలకొల్పి హిందూదేశీయులను కృతజ్ఞతాబద్ధులను చేయవలెనని ఈ సభవారు దొరతనమువారిని మిక్కిల విషయ పూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు అబ్దుల్ రోవుగారు: ఆమోదకులు పండిత శతావధాని శ్రీమంత్రిగారు.

శత్రు వ్యాపారపు టుత్తరువు

(వైండింగు ఆఫ్) 1916.

శత్రుదేశీయుడగు హెచ్. పి. బ్రాండటు, గూడూరు అశ్రకపు గనులయందు పనిచేయువాడు.

వై నుదహరించిన విషయములో డివిడెండును పంచిపెట్టుటకు నిశ్చయించబడినది. . . న యావస్థం దికి ఇందు మూలమున తెలియజేయున దేమనః—

వైన వ్రాయబడిన హెచ్. బ్రాండటుగారి వలన ఎవరైన సొమ్ము రావలసియున్నచో తమ మాక్కులను రుజువు చేసికొనుటకు ఆయా మాక్కులను ఆధారము గల వాచరులు మున్నగువానిని ఒక ప్రమాణపత్రముతో ఈకిగున సంతకముచేసినవారికి 1917సం॥ అక్టోబరుమాసము 31-వ తేదీ లోపుగ తెలియజేసికొనవలయును. ఎవరైన సొమ్ము రావలసినవారు వై తేదీ లోపుగ తమ మాక్కులను తెలియబరచుకొనక పోయినచో వారి మాక్కులు డివిడెంటు పంచిపెట్టు విషయమున ఆలోచింపబడ జాలవు

పి. ఎఫ్. హెచ్. విల్సన్,

శత్రువర్తక సంఘమువారి లిక్విడేటరు.

అఫీషల్, ఎస్టేస్ కచేరి,

912

హైకోర్టు, మదరాసు.

మదరాసు అండు సదరక్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ

లి మి టె డ్.

(ఇంగ్లాండు కంపెనీతో చేర్చబడినది.)

ప్రకటన

917

1915సం॥ హిందూ దేశ రక్షక శాసనము ననుసరించి గుంటూరు - తెనాలి యినుపదారిని ఎత్తివేయుట.

గుంటూరు తెనాలి యినుపదారిలో నున్న రైలుసేవనులకు (అనగా వేజండ్ల, సంగంజాగర్ల మూడి) ప్రయాణికులుగాని, సామానుగాని పోవుటకు వీలులేదు. ఫోను రైల్వేసేవనులకు కూడ టిక్కెట్లు ఈయబడవు. వై నిబంధన లన్నియు తక్షణమే అమలులోనికి వచ్చును. గుంటూరు- తెనాలి యినుపదారివీధి నున్న ఎం. ఎస్. ఎం. యినుపదారుల స్టేషనులందు గూడ 10 వ తేదీ నుండి సామాను గాని ప్రయాణికులు గాని పోకూడదు. గుంటూరు లేక తెనాలినుండి వేజండ్లకు గాని సంగంజాగర్ల మూడికిని సంగంజాగర్ల మూడి నుండి తెనాలికి గాని గుంటూరుకు గాని సామాను, ప్రయాణికులు 20 వ తేదీ వరకు పోవచ్చును. 21 వ తేదీనుండి ఈ యినుపదారి కాలనిర్ణయము లేకుండగ మూయబడును. సామాను ప్రయాణికులు పోవుటకు వీలులేదు.

గోరోజనము తులం ౧కి	2-౦-౦
కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 30-0-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి 0-10-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జాన్న	తులం 1-కి ... 3-8-0
పచ్చకర్పూరం	" ... 2-0-0
బాలామృతము	సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమూత్రము, సువాసనగా నుండును	50-కి 0-8-0
అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.	

'శాస్త్రోక్తమైనవిరువు'.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు : మొదట ప్యారి కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం, వగ, చోట్ల, ప్రత్తి, పొగాకు, చెజరు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయ్యలకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష మొదలగున్న, మొక్క తీగవైరాలకున్న సంపూర్ణవిరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి నిక్రయించుచున్నారు. ఇవి చుట్టూను పిటిలి పుష్కరింపించు భూములకు పోవట్టు లాహర్యయగుటచేత ఎరువులు కొనవలచిన వారి తాలూకు భూములపట్టిని రసాయన శోధనశాలలో పరీక్షించి అయాభూముల గుణగుణములను అనుసరించి రసాయనమును నిర్ణయించుచున్నారు. "శాస్త్రోక్తమైనవిరువు" అను మాహంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఆరవం, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలవ ప్రచురించి అందులో ఎరువు వివరముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచెప్పిన పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు వివరముగా, ఇతర అశ్రమలకున్న శుక్రింద నుకూలించుచున్న వైచెప్పినముకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారి అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై చాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యుచన్యాసములు,
వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి వీధి, జూబ్బిటపుకో, మద్రాస్.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్లను చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండా చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వర్కువారు బాగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజిల్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

తపాలవెట్టె నెం. 553 రు,

మదరాసు

389

(వై కామోజిషన్ గోరువప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుచాహరింప గోరుచున్నాము.

శ్రీమద్రైని గోపాలకృష్ణ గోకతగాచి చక్కని

ంగుల చిత్రపటము

నెం 1-3 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

సి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

శాకభక్షణము

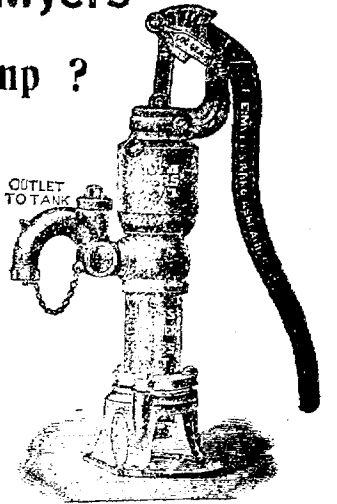
భరతిభండవాసుల పురుషుల మార్గములకు
బంకజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యిహ
ముగా పోస్టుచార్జీయు మేమేధరించి పంపుచున్నాము.
జంట నేనాయుడు.

ప్రతి పైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అశోకనగరము, వధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537

K. B. Joshi & Co.,

32, Hornby Road Fort Bombay.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనుక్కోవ సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ టెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

301

పాత్యపు వేంకటాచల

594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల నిష్పదైనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింఘా, మలయ్, గోవా, ఫీజి, బెలెండ్, ఈస్ట్రేలియా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహర" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియింటు నున్న మెడల, మాటికి కైదుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, పులబద్ధకము, దగ్గు, గజమునోప్పి బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటియందే గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు న నేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతపు సేవచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు సుపయోగకరములగు కిర్మాటక మూలికలగుండియే యావధములను తయారు చేయుచుందురు.

రిజిస్టరైన యావ్యాపార గురువులు, ప్రతి సీసాయందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో చూచి యుండును. 250 మాత్రలను సీసా కి అవాయి, మూలమే.

6 సీసాల నొకసారి కెప్పించుకొనుటవల ఖర్చునోచేరి రూ 1-8-0

12 సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మావద్ద అయిచ్చి

దీయ సిద్ధాంతములు దొరకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతారాధుప వైద్యశాల, మైసూరు.

<p>మలబద్ధమునకు ముంచిమంచు.</p> <p>క రోలా.</p> <p>వాననలేదు, ఏరుచిత్రము, వివరము, పులితేపురాదు, భేదులుగావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గల అయ్యెలాగున ర్భి కో ధ న గావించును.</p> <p>1 పాను, 1 పాను సీనాలు సీనా 1-కి వెల రూ. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>ప్రే జ రు గా రి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు ముంచిమంచు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమువలన గలుగు బాధలకును, అలవతికును, ఆలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుచుకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమించిది.</p> <p>సీనా వెల రూ. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హ ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తేజఃవే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సౌల్యావకృత పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.</p>
---	--	---

W. E. SMITH & Co., Ltd **డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,**
Pharmaceutical Chemists & **(లిమిటెడ్)**
Druggists, Mount Road, **ముంబయిపాములు, మాంటు రోడ్డు**
MADRAS. **మదరాసు**

మొందులు గోరునప్పుడు యీ పత్రిక జేరు నుదాహరించ గోరెదము.

368

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ మురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచుచుండి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు రుజువుచేయినచో కొన్నిచూడగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసముకల్ల బాల్కములోనే భాతునవ్వము కదలినచో మృత్యుకొరెము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుచు, ఈ సాలామిసిరి మురబ్బ నేరించుచుండెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి జీవేను. బల విప్రసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు ఈ కాలము ముఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల భాతుప్రక్షీకలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, భాతు పు మూర్ఖముతో కలసిపోవట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఒకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా మిసిరియూరి పెకలాతివండు, ఇదికాబూన్, కాండవ ర్ శరేణులలో మైదనున్నది. అక్కడి జనులు ఈవండును విశేషముగా తినుటవలన మనజేశపు 4 గురు వనుమ్యల బలము అజేతమున ఒకమనిషికి గలను. వై మురబ్బను పెడచి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మంచులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఈవండు తినెడి యెవ్వ యొక్క సుఖముకలుగును. 2-8 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు సుఖమిచ్చును.

ఆనుపానప్రతిక సార్వభౌమో పంపబడును.

12 బులాలు డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు రీ అణాను

డ. మన్సూలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 6, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

“ఆమెకా కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను నీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొకట ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అభ్యుదయముగ నడవగలదు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6 ఓ. హెచ్. పి. వరకు రకమునాటిగా మా వర్త స్థాకులో నున్నవి. వెంటనే తెలిపరీ చేయబడును.

వెలను, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనసోచుచు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుము.

బెన్సు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు
బోస్టన్ బాక్సు నెం. 63 మదరాసు.

327

హనుమాన్ బోరక్సు సబ్బు.

దీనియందు సంతోష తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసంబంధమును పుండ్లు, దురద, గజ్జి, పొడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు అత్యాశ్చర్యముగా తగగును. చర్మమునకు స్పృశ్యమును. నువ్వును, నాణేమును యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్ళికై హనుమాన్ గుర్తు బాగ్రత్తగా గమనింపును. (751)

రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్సు, మదరాసు

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచింపబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి. ఇంటి సాబుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పురుషాదులు ఈ గ్రంథము చూచినచో వా రంతటి వారే వైద్యము చేస గలరు. వెల రూ. 1-4-0

2 తైయిపాము ఫీసు అను విషయ జ్యరము ఇది ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. వెల రూ. 1-0-0

3. సరస్వతి సమాజులగు పులకర్త లక్ష్మీనరసమాంబగారిచే వ్రాయబడిన స్వప్నములగు మంగళచారిత్రుల శతకము. యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసిది. ప్రతి శుభకార్యమునకు దానిలో పాటలు ఆకళ్యును. వెల రూ. 0-8-0

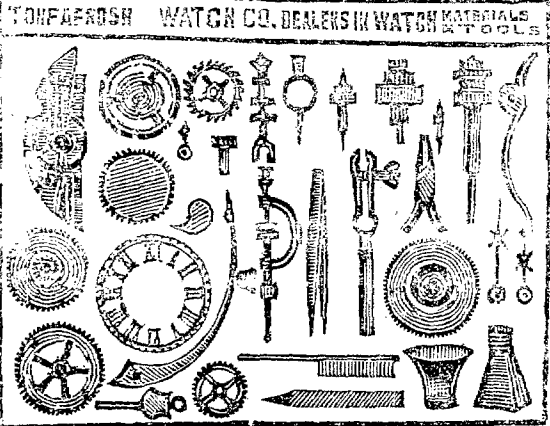
ఇవి ప్రతి పుస్తక ముపులోని దొరకును. 150

ఈ లక్ష్మీనారాయణ శ్రీ వి. వి. గురిచావోమ్. కాకినాడ.

కళిటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(8-1) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుక గాం దున్న అనేక రాగములకు ఆసోహజాది క్రమములును, తాగయ్యి, దీక్షితులు, తామాతామ్రులు, ఘనం సీవయ్య, మన్నుతుడి కృష్ణయ్య, శుబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవింద సాచయ్య, గొప్పపురి వాగులు, పురందరవిఠలు, నారాయణశర్మ, భరం గంబాడి పంచవాగయ్య, సదాశివరావు మొదలగు సుమారు 85 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితంబులైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావళి మొదలగు నవియును, తత్కాల దుప్యమైన హిందు స్థానీయ, పాస్నీలు, యింగ్లీషునోట్లు, తిట్టానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర తాళములతో అందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగుటలు వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చిత్రపటములతో యున్నవి.

మంచి గేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలు లైంసు చేయబడినది. ... వెల రూ. 3-0-0.

యం. ఆది అండు కంపెనీ,
(911) 39, చిన్నతంబిపేట, మదరాసు.